ఎఱ్ఱబొట్టులు

[దృశ్యనాటికలు]

రచన :
ధనికొండ హనుమంతరావు

ప్రచురణ :
సుందరరాం అండ్ సన్స్., తెనాలి.

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్ :
శేషు అండ్ కో., తెనాలి.

హెచ్చరిక

ఈ పుస్తకంలోని ఏనాటికను ప్రదర్శించాలన్నా గ్రంథకర్త లిఖితపూర్వక అనుమతి తీసుకోవలెను.

మొదటి ముద్రణ : ఆగష్టు, 1946.

యూనిటీ ప్రింటర్సు,
తెనాలి.

ప్రొఫెసర్ బిండ్సన్ 3

చిన్న ఆఫీసుగది. శుభ్రంగా, అందంగావుంది. గది గోడలకు రక రకాల హిందూదేవాల చిత్రాలు వేలాడుతున్నాయ్; అన్నిటికన్న కాళికా దేవి చిత్రం చాలా పెద్దది. ఆమె తన గొప్పతనాన్ని సూచించేందుకు, మిగతా దైవాలకు అన్యాయంచేసి, తనుమాత్రం పూలమాలల్తో అలంక రించుకుంది.

గదిమధ్య పెద్దటేబులూ; దానిమీద రకరకాల ఆఫీసు ఫైలూన్సూ, ఒక కాలింగ్ బెల్లూ, కలాలూ, సిరాబుడ్లూ, ఇంకా ఇలాంటి ఇతర స్టేషనరీ సామాన్లూ అమర్చబడి వున్నాయ్. గాజుతలుపులు బిగించబడ్డ కిటికీల్లోంచి, ఉదయ భానుడు తొంగిచూస్తున్నాడు.

మిస్ మేరీ— తనకు కావల్సిన ఫైల్సుకోసం వెతుకుతుంటూ కూని రాగాలు తీస్తోంది. ఆమె అందమైన ఆంగ్లో-ఇండియన్ యువతి అనేందుకు ఎవ్వరూ నిరాకరించరు. పాతిక సంవత్సరాలే వయస్సయినా, అంతకన్న చిన్నదిగా కూడా కనిపిస్తుంది. చూడగానే ఆకర్షించగల కనుముక్కుతీరు. ఓపెన్ కాలర్‌తో అందంగా కుట్టబడ్డగౌను వేసుకుంది. చక్కగా కత్తిరించబడ్డ జుట్టు, బలిష్టమైన ఆమెభుజాల మీదపడి, ఆమెకో కొత్త అందాన్ని ఇస్తోంది.

క్షణం గడిచింది.

స్ప్రింగ్‌డోర్స్ తెరువబడినయ్. [ప్రొఫెసర్ బిండ్సన్ ప్రవేశిం చాడు. మనిషి పొడగరి; దృఢంగావున్నాడు. అతను వేసిన ఫుల్‌సూటునూ, హాటునూ, బూటునూ దూరంనుంచి చూసి, పాశ్చాత్యుడని మనం పొర బడ్డా, దగ్గరకురాగానే, దేశవాళీసరుకేనని అరమవక మానదు. అతని దుస్తుల రంగంతా నలుపే కావటం ఒక ప్రత్యేకతను సూచిస్తూంది. దీనికి తోడు, నల్లటిగడ్డమూ, కళ్ళరూపును కప్పేసే నల్లఅద్దాలూ— అతని కోలముఖాన్ని మహాగంభీరంగా తయారుచేసినయ్. పగటివేషం కాక పోయినా, చిన్నపిల్లలు భయపడతారనేందుకు సందేహంలేదు.]

మేరీ:— (కూనిరాగంఆపి) గుడ్‌మార్నింగ్ — ప్రొఫెసర్ !

ప్రొ ఫె:— వెరీ గుడ్ మార్నింగ్ — మిస్ మేరీ !

[ఫైల్సు తీసుకొని, మేరీ వెళ్ళిపోయింది. ప్రొఫెసర్ టోపీ కొంకకు తగిలించి, సీలింగ్ ఫాన్ వొదిలి, రివాల్వింగ్ ఛైర్‌లో కూర్చు న్నాడు.]

ప్రొ ఫె:— [తనవెనకఏమిటో మరచిపోయివొచ్చినట్టు, తలుపు వైపు చూచి] రంగా ! ఏమిట్రా నిలబడిపోయావ్ ! ....లోపలికిరా !

[రంగారావు మెల్లిగా ప్రవేశించాడు. చిరిగిన దుస్తులూ, వాడిన ముఖమూ, నిరాశను సూచించే కళ్ళూ, చిక్కినశరీరమూ, పిచ్చివాడి వాల కానికి చాలాదగ్గర్లో వున్నాయ్. పెరిగిన గడ్డం ఇందుకు తోడై, అతని బీదరికాన్ని ముందుగానే బైటపెడుతోంది. కొంచెం భయపడుతూ కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.]

ప్రొ ఫె:—ఇది నా ఆఫీసు. నువ్వేమీ సిగ్గుపడక్కర్లేదు; భయ మేమీ లేదు.

రంగా:— ఎంత మారిపొయ్యావురా—హనుమంతరావూ ! మొదట్లో గుర్తుపట్టలేకపొయ్యాను. నీ గడ్డం నీ ముఖాన్ని పోల్చుకోలేకుండా చేసింది.

ప్రొ ఫె:— (కళ్ళజోడు తీసి టేబిల్ మీద పెట్టి) ఈ కాలంలో మారకపోతే లాభంలేదోయ్ ! ఇక గడ్డం అంటావా— లోకంలోని గొప్పవాళ్ళల్లో చాలామందికి గడ్డా లున్నయ్. ఉదాహరణకు, జార్జ్ బెర్నార్డ్ షా, రవీంద్ర నాథ్ ఠాకూర్, లియోటాల్‌స్టాయ్ మొదలైనవాళ్ళు. ముందు గొప్పవాళ్లయి వీళ్ళు గడ్డంపెంచారా, లేక గడ్డంపెంచి గొప్పవాళ్ళయ్యారా అనే విషయం వొదిలి, గడ్డమున్నా పెంచకుండా యీ ఆలోచనకు

దిగకూడదనే నిర్ణయానికొచ్చాను. నా విషయంలో—
మొదటి రెండూకూడా తప్పనే తెలుసుకున్నాను.
ఎందుకంటే, నేను గడ్డం పెంచుతూ, పెంచుతూ
గొప్పవాణ్నయి కూర్చున్నాను....

రంగా:-ఇంతకూ నీగొప్పతనం గడ్డంపెంచటంతోనే ఆగి
పోయిందా?

ప్రొఫె:-(గడ్డాన్ని ప్రేమతో దువ్వి) అట్లా ఆగినట్టయితే—
గడ్డం తీసిపారేసి, గడ్డంలేని గొప్పవాణ్నిగానే నిలబడి
పొయ్యేవాణ్ని. గడ్డం దానంతట అదే ఎలా పెరుగు
తోందో—మన గొప్పతనంకూడా దానంతట అదే
అలా పెరుగుతూపోతోంది—

రంగా:- నీకు నువ్వే గొప్పవాడివనుకుంటూ — తృప్తిపడు
తూన్నట్టుంది!

ప్రొఫె:-లేదు....ముందు మనలో మనకే నమ్మకంలేకుంటే,
ఇతర్లు మనను అసలే లెక్కచెయ్యరుకదా!

రంగా:-ఇంతకూ ఆగొప్పతనమేదో నన్ను కాస్త విననివ్వు—

ప్రొఫె:-వింటావుకాని....అసలు నిన్ను ఆత్మహత్యకు పురి
గొల్పిన కారణం ఏమిటో విననీ. అన్యాయంగా నా
కారుకిందనే పడి, కారు మైదకిందినుంచే సరాసరి
యీపాటికి పరలోకాల్లోకి ప్రయాణం చేస్తుండే
వాడివి—ప్రాణగండాన్ని దూసుకున్నావ్!

రంగా:-బతికినందుకు విచారిస్తున్నాను!

ప్రొఫె:-ప్రాణాన్ని అంతగా బాధపెట్టిన కారణాన్ని యీ
ప్రాణస్నేహితుడు వినకూడదా?

రంగా:- వినేందుకు ఏముందీ? జీవితమంతా ఓనూసెక్ లేని సహారాగా మారిపోయింది.

ప్రొఫె:-ఏదైనా ప్రేమవిషయమా ?

రంగా:-కడుపులో చల్ల కదలనివాడికి ప్రేమకలాపాలు కాని, డొక్కలు కాలేవాడికి—— ?

ప్రొఫె:-ఓహో! ఇప్పటికి నీ ఆకలి తీరిందికదా ?

రంగా:-సమయానికి నువ్వు కనిపించి, కాఫీహోటల్లో గొంతు దాకా పెట్టించాక కూడా ఆకలి తీరదా ?

ప్రొఫె:-మొదట చూసినప్పుడే కొంతవరకూ గ్రహించాను. నువ్వుకూడా బాగా మారిపొయ్యావు మొదట చూడ గానే, వీధులవెంట తిరిగే బిచ్చగాడనుకున్నాను !

రంగా:-నాకన్న వాడేనయం ! చివరకు బిచ్చమెత్తుకునే కళన్నా నాకు అబ్బలేదు.

ప్రొఫె:-బి. ఎ., దాకా చదివావు. శాస్త్రోకూస్త్రో లోకజ్ఞానం వుంది. ఏదన్నా పని చేసేందుకు శరీరంలో బలం వుంది. ఏదోవిధంగా పొట్టన్నా గడవకనా యీపని చేసింది ? ఆర్థిక హీనతకే హడిలిపోయి, ఆత్మహత్య చేసుకోవటంవల్ల ఏం లాభం ?

రంగా:-లాభనష్టాల సంగతి అలావుంచి, అసలు బతుకు ఎందుకనే ప్రశ్నతో ఆనిర్ణయానికి వొచ్చాను. భార్యనూ, ఇద్దరు బిడ్డల్నికూడా పోషించలేకపొయ్యాక ఇక ఎవరికోసం బతికేదీ ? ఇంత భారమైన బతుకును ఆయాసపడుతూ యీడవటంకన్న——

ప్రొఫె:-అలా ఆలోచించి నిరాశపడకూడదు. నిజానికి నా సంగతిచూడు: వారాలు చేసుకొని బి. ఎ. దాకా చదివాను. నీకన్న ఎంతో హీనమైన స్థితిలో ఉండే వాణ్ని. అలాటి నేను— ఇప్పటికొక లక్షరూపాయిలు సంపాయించాను....

రంగా:-అదృష్టవంతుడివి !

ప్రొఫె:—అదృష్టంమీద అంత పెద్దభారాన్ని వెయ్యకూడదు. అదృష్టమనేది— మన కోరికప్రకారం, ప్రార్థించినా, కోపగించినా, ఏడ్చినా రాదు. అందుకని కాస్త తెలివి తేటల్ని ఉపయోగించి, ఆ అదృష్టాన్ని జుట్టుపట్టుకొని మనదార్లోకి లాక్కురావాలి.

రంగా:—ఎట్లా?

ప్రొఫె:—ఎట్లాగో చాలామందికి తెలియదు. కనీసం తెలుసు కునేందు కన్నా ప్రయత్నించరు. దురదృష్టాన్నిగూర్చి ఏడుస్తూ కూర్చోవటం మాని, అదృష్టాన్నిగూర్చి ఆలోచించటం మొదలుపెట్టాలి. యీ కీలకం తెలియక నే అనేకమంది లోకంలో బాధపడి, చివరకు నీలాగు ఆత్మహత్యకు పూనుకుంటారు. అంతులేని ప్రయత్నాలు చెయ్యాలి.

రంగా:—ప్రయత్నలోపం అనుకుంటున్నావా ? విసిగి పోయ్యాను..... రెండునెలలుగా.... ....

ప్రొఫె:—ఇంతేకద? నువ్వున్నస్థితిలో నేను నాలుగేళ్లు గడిపాను. సముద్రం వొడ్డునా, రైలువట్టాల వక్కనా, రోడ్డుమీదా చద్దామనే నిశ్చయంతో అనేకరాత్రులు

గడిపాను. కాని చావటంలో ప్రతిభ లేదు. ఏలోక మైతే మనను ఉపయోగించుకోలేక పోయిందో — ఆ లోకాన్నే మనం ఉపయోగించుకునేందుకు ప్రయ త్నించాలి.

రంగా:—నాకేమీ అర్థం కావటంలేదు.

ప్రొఫె:—ఒక్కటి ఆలోచించు : ఇవాళ నువ్వు ప్రాణాల్ని పోగొట్టుకునేందుకే సిద్ధపడ్డావు. తెలివిగలవాడివైతే నీస్థితిలో చెయ్యదగ్గ పనులు అనేకం ఉన్నాయ్—

రంగా:—ఏమిటవ్వి?

ప్రొఫె:—ఏ కాలో చెయ్యో విరగ్గొట్టుకొని బిచ్చమెత్తు కోవటం—

రంగా:—(షాక్ తగిలినట్టు వెనక్కు జరిగి) ఆఁ.

ప్రొఫె:—ఔను. నిండుప్రాణాన్ని పోగొట్టుకోవటంకన్నా — ఒకభాగాన్ని మాత్రమే పోగొట్టుకొని, జీవయాత్ర సాగించటం మేలుకాదూ? ……… ఏమిటీ అలా చూస్తావ్?

రంగా:— నవ్వాలో ఏడవాలో అర్థమవటంలేదు.

ప్రొఫె:—ఏదిచేసినా, నేను చెప్పేది అర్థంచేసుకునేందుకన్నా ప్రయత్నించు—

రంగా:-నాస్థితిలో చేయదగ్గవి ఇంకా ఏమున్నయ్?

ప్రొఫె:-పోలీసువాడు చూస్తూండగా— ఏ దొంగతనమో, ఏ న్యూసెన్సో చెయ్; వాళ్లే తీసుకుపోయి, జైల్లో వేసి, వేళకు ఇంత తిండి పారేస్తారు. వాళ్లు వొదిలి పెట్టగానే— మళ్ళీ అలాటిదే చెయ్—

రంగా:-చివరకు విసుగుపుట్టి మనను లెక్క చెయ్యరుకూడాను-

ప్రొఫె:-వాళ్ళకు విసుగుపుట్టే లోపలన్నా మనం బతుకు తెరువును ఆలోచించ లేకపోతే ఇంకెందుకూ—మన తెలివి తేటలు?

రంగా:-ఇంతకూ నీది ఇలాంటి సంపాదనేనా?

ప్రొఫె:-(నవ్వి) కాదులే— భయపడవోక.... నీకు కనీసం ఇందాక చెప్పిన ఊహల్లాటివన్నా తోచకపోవటం శోచనీయం. నేనైతే ఏదోవొకటి చేసి జీవించేందుకు ప్రయత్నించేవాణ్ణి.

రంగా:-అసలు నీ వ్యాపారం ఏమిటో నాకు అర్థమవలేదు.

ప్రొఫె:-ఇదొకరకం వ్యాపారమే! జీవితంలో నిరాశపడటం మౌఢ్యం! ఆ నిరాశలో, వున్న ఆశనుకూడా చంపుకుంటాం ఏదో వొక మార్గాన్ని ఆలోచించుకొనే అవకాశాన్నికూడా చేతులారా జారవిడుస్తాం. జాగ్రత్తగా ఆలోచిస్తే— అనేకమంది మనకన్న తక్కువ సౌఖ్యపడుతూ జీవిస్తున్నారు. కాళ్లు లేనివాళ్లూ, చేతులు లేనివాళ్లూ, పశువంత విజ్ఞానమన్నా లేని వాళ్లూ, చివరకు మొండాలుగా వుండికూడా అడుక్కుతినేవాళ్లూ— వాళ్ళు అనుభవించే సౌఖ్యం ఏముందీ? వాళ్లను చూసన్నా, వాళ్లకన్న మనం అనేకరెట్లు నయమని ఊరట చెందవొచ్చు.' నీలాటి విజ్ఞానవంతుడు, బుర్రను సక్రమమార్గంలో ఉపయోగించుకోక, అసలు బుర్రేవొద్దనే నిర్ణయానికి రావటం

కన్నా బుద్ధితక్కువలేదు. సంస్కారంవుండి లోకం పోకడను అర్థంచేసుకోగల మనం, ఇంత విశాల విశ్వంలో, ఏదోవొక విద్యతో ఇతర్లను మోసం చేసన్నా బతకలేకపోం—

రంగా:—(ఆశ్చర్యంతో) మోసమా?

ప్రొఫె:—పచ్చిమోసం! ఆసంగతి మన వొక్కళ్ళకే తెలియాలి; ఎదుటివాడికి తెలుస్తే, అసలుమోసపొయ్యేవాడే దొరకడు. ఒకవేళ పొరపాటున దొరికినా, తనెల్లా మోసపొయ్యాడో, ఇతర్లనుకూడా అదే విధంగా మోసం చెయ్యటం మొదలుపెడతాడు. అంటే రోజురోజుకూ, ఇదేవ్యాపారాన్ని సాగించేవాళ్ల సంఖ్య అధికమౌతూంటుంది; పోటీకూడా పెరిగిపోతూంటుందన్నమాట!

రంగా:— మోసంచెయ్యటం అంత తేలికా ?

ప్రొఫె:—నీలాటివాడు అడగాల్సిన ప్రశ్నకాదు. చాలా తేలికంటే— ఆశ్చర్యపడ నక్కర్లేదు. మనకన్న బుద్ధిహీనులనేవాళ్లు, యీలోకంలో, ఎప్పుడూ మనచుట్టూ ఉంటూనే వుంటారు. వాళ్ళనువెతికి పట్టుకోవటం ఒక్కటేశ్రమ. దాన్ని గడచామంటే, మిగతా మోసపోవటమనేదాన్ని వాళ్లు తప్పించుకుపోలేరు....

రంగా:—ఐతే ఒకసారి అలా మోసపోతారేమో కాని— ఎప్పుడూనా ? ఇవ్వాళ మోసపోయినవాడు, రేపు బుద్ధిమంతుడవడా?

ప్రొఫె:—నిజమే! ఇవ్వాల్టి బుద్ధిహీనుడు, రేపు బుద్ధిమంతు డైనా, నిన్నటి వాళ్లను, ఇవాల్టి బుద్ధిహీనులుగా మనం తయారు చేసుకోవాలి. ఎక్కడ తెరిపి లేకుండా సాగిపొయ్యే యీ మానవ ప్రవాహంలో బుద్ధిహీనుల కొరత ఎప్పుడూ ఏర్పడదు.

రంగా:—ఇక ఉపోద్ఘాతాన్ని ఆపి, అసలు సంగతికిరా—

ప్రొఫె:—వొస్తున్నాను. ఇదిచూడు.

[ప్రొఫెసర్ పత్రిక వొకదాన్ని అందించాడు. రంగారావు చదువుతున్నాడు]

రంగా:— అద్భుత వశీకరణం! కలియుగంలోని వింతల్లో పేర్కొనదగ్గది! పని చెయ్యలేదని రుజూచేసేవారికి ఐదు వేల రూపాయిల బహుమానం!.... మీరుకోరే స్త్రీ కానీ, పురుషుడు కానీ— ఎంత కఠిన హృదయు లైనా సరే, ఇట్టే మీ వశమై పోతారు. మీరంటే ఎంత అసహ్యించుకునే వ్యక్తయినా, మీపాదాల దగ్గర మోకరించక తప్పదు. డబ్బీవెల : రెండు రూపాయిలు మాత్రం. పోస్టేజి ప్రత్యేకం. ఇతర వివరాలకు : ప్రొఫెసర్ బిండ్సెన్, కలకత్తా........ యీ ప్రకటనను చాలా పత్రికల్లో చాలాసార్లు చూశాను. ప్రొఫెసర్ బిండ్సెన్ ఎవరూ ?

ప్రొఫె:—నేనే !

రంగా:—పేరుకూడా మార్చుకున్నావా ?

ప్రొఫె:—మొత్తం మనిషంతా మారుతూ, పాత పేరును మాత్రం ఎందుకు ఉంచుకోవాలీ? ఆపేరుకు అర్థం

లేకపోలేదు.... విండ్ అంటే గాలి; సన్ అంటే పుత్రుడు.... వాయుపుత్రుడు హనుమంతుడు! తెలుగులో హనుమంతరావు అల్లా ఇంగ్లీషులో విండ్సన్ అవుతాడు. ఇది బెంగాల్ కనుక 'వ' అల్లా 'బ' అవుతుంది అందుకని 'విండ్సన్' 'బిండ్సన్' అయింది.

రంగా:—పేరుచూస్తే ఏ యూరపియనో అనిపిస్తోంది—

ప్రొఫె:—ఔను. పేరులోకూడా వ్యాపార రహస్యంలోని కొంతభాగం ఇమిడి ఉంది. ఆంధ్రులమధ్య పాత పేరుతో చలామణీ వుండదు ఇక్కడ ఇంతదూరాన కూర్చుంటే, అసలు పేరుచదివితేనే, మూర్ఛబోయే జనం బోలెడంతమంది.... .... దూరపుకొండలు నునుపేగా!

రంగా:—ప్రొఫెసర్ వా?

ప్రొఫె:—నాగడ్డాన్ని చూసే ఆమాట గ్రహించవొచ్చు ఒక శుభముహూర్తాన ఎవ్వరికీ తెలియకుండా, నాకు నేనే ప్రొఫెసర్నయ్యాను.

[ప్రొఫెసర్ కాలింగ్ బెల్ వాయించాడు. బైటినుంచి 'సార్!' అని జవాబు వొచ్చింది.]

ప్రొఫె:—మిస్ మేరీ! టపా రాలేదా?

మేరీ:—వొచ్చింది సార్—

[మేరీ వచ్చి టపా ఇచ్చింది]

ప్రొఫె:—బాయ్ ఏడీ?

మేరీ:—నిన్నటి పార్సిల్స్, తీసుకొని పోస్టాఫీసుకు వెళ్ళాడు—

[ఇంకేమన్నా అడుగుతాడేమోనని క్షణం నిలబడి, మరేమీ లేక పోవడంవల్ల, మేరీ వెళ్ళిపోయింది.]

రంగా:—ఈ ప్రకటనకే మోసపోయే వాళ్లుంటారా?

ప్రొఫె:—(ఉత్తరాలకట్టను అందిస్తూ) చూడు: యాభై, అరవై ఆర్డర్లున్నాయ్—

రంగా:—(చూసి) ఆశ్చర్యంగావుంది!

ప్రొఫె:—చూశావా? ఎంతమంది మూఢులున్నారో! రోజూ ఇన్ని ఆర్డర్లూ వొస్తూంటయ్.

రంగా:—కాని, నీడబ్బీ ఏమన్నా పనిచేసేనా?

ప్రొఫె:—తప్పకుండా చేస్తుంది (కాళికాదేవి చిత్రపటంవైపు తిరిగి) రోజూ ఆ దేవి కరుణవల్ల, మంత్రబలంతో కూడిన—

రంగా:—రోజూ దేవీపూజ చేస్తుంటావా?

ప్రొఫె:—ఆఁ రోజూ 'దేవీ! యీ మూఢుల్ని విడవకుండా నాదగ్గరకి తోలు' అని ప్రార్థిస్తూంటాను....ఇదిగో డబ్బీ!

[డ్రాయరు సొరుగులోనుంచి డబ్బీ తీసిఇచ్చాడు]

రంగా:—(డబ్బీతీసిచూసి) ఇంతచిన్నడబ్బీలో—ఏంకలిపావూ ?

ప్రొఫె:—వాసులైనూ, గంధంపొడీ, తుమ్మబంకాను—

రంగా:—తుమ్మబంకా ?

ప్రొఫె:—ఔను....బాగా అతికేందుకు !

రంగా:—నాకు అర్థంకావటంలేదు.

ప్రొఫె:—చెప్తాను. వ్యసనాలు లోకంలో అనేకరకాలు. అందులోనూ సెక్స్‌వ్యసనం మరీఘోరం. ప్రతివాడికీ,

ఏదో వొక సందర్భంలోనన్నా ఇది పట్టుకోక మానదు ప్రేమా, మోహమూ, కామమూ ఇవన్నీ దాదాపు ఒకేజాతిలోవి. ఇక, శ్రమయేమీ లేకుండా, రిస్కు యేమీ చెయ్యకుండానే, కాలయాపన కాకుండా, తను కోరేవ్యక్తిని ఇట్టే తనవశం చేస్తామంటే—రెండురూపాయిలున్న ప్రతివాడూ, టెంప్ట్ అవక మానడు! పనిచేస్తే రెండురూపాయిలు ఖర్చూ, లేకుంటే ఐదు వేలుబహుమానం! ఎంత గ్యారంటీ! మనమందును ఉపయోగించాలేకాని, పనిచెయ్యకపోవటం వుండదు—మనం సూచించే ప్రకారం, యీ అంజనాన్ని తను కోరేవ్యక్తి కంఠానికి కిందిభాగంలో రాయాలి—

రంగా:—రాస్తాడనుకో—

ప్రొఫె:—పీడితరమా? పీడితాత తరమా? ఆవ్యక్తికీ, తనకూ అంత దగ్గరిసంబంధం ఉండొద్దూ? ఒకవేళ అది నిజంగా ఉండాలేకాని, యీ అంజనంలేకుండానే ఆవ్యక్తి పీడి వశమవకమానదు నిజానికి ఇది చేసేది యేమీలేదు. అలా వశంకాగానే, అంతా యీ అంజనం మహాత్మ్యమేనని వాడు పొరబడతాడు.... అసలు రాచేందుకు పిరికిపడి, మానేసేవాళ్ళు సగానికి పైగావుంటారు—

రంగా:—ఎందుకనీ?

ప్రొఫె:—వాడిలో వాడికి నమ్మకంలేక, మనదగ్గర యీ నమ్మకపు డబ్బీని రెండురూపాయిలిచ్చి కొనుక్కున్నాడు.

చూస్తూ చూస్తూ ఆఁ నమ్మకాన్ని విసిరిపారెయ్యలేదు— డబ్బుకు కొనుక్కున్నదాయె మరి! సైకిక్ ఎఫెక్ట్ అనేది ఎంతపనన్నా చేయిస్తుంది. వాడు ఆనమ్మకంతో సముద్రంలోకూడా దూకుతాడు. ఇది అతి రహస్యమైన, వ్యక్తిగతవ్యవహారం కనుక, ఇతరులకు—చివరకు తన ప్రాణమిత్రులకుకూడా చెప్పడు. అంటే ఇతరులెవరూ, వీడికి మాటలుచెప్పి నిరుత్సాహపరచరన్న మాట!

రంగా:—ఆ ఉత్సాహంలో వాడు అంతపనీచేసికూడా—

ప్రొఫె:—ఆగు! నన్నుచెప్పనీ! నీకు అర్థంకాలేదని నాభయం. ఇది ఉపయోగించేపాటి అవకాశం దొరకటం కష్టం. ఒకవేళ దొరికినా, ఆసమయానికి పిరికిపడి పోతాడు. ఈడబ్బీ తెప్పించేవాడు— అసలే వొట్టి పిరికివెధవన్న మాట. తన అసమర్థతను, యీ డబ్బీ సమర్థతతో కప్పిపుచ్చేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాడన్నమాట! ఒకవేళ మొండిధైర్యంచేసి ఉపయోగించాడే అనుకుందాం! అంతదూరం వచ్చాక వాళ్లపరిచయం దానంతట అదే ప్రేమగానో, మోహంగానో మారిపోతుంది—

రంగా:—ఒకవేళ ఎదురుతిరుగుతే—?

ప్రొఫె:—(నవ్వి) సరే ఎదురుతిరిగిందయ్యా— ఎదుటివ్యక్తికి అసలేమీ ఇష్టంలేదనుకుందాం. ఇందులో తుమ్మబంకకూడా ఉండడంవల్ల చీదరగాకూడా వుంటుంది కనుక, లాగి చెంపమీద ఒక్కటన్నా పడకమానదు.

ఆదెబ్బతో గిద్దెడు మిరియాలు రాలి, మనవాడికి దేవేంద్రలోకం కనిపించకమానదు. ఇక యీజన్మకు మళ్ళీ ఆప్రాంతాలకు పోనేపోడు—

రంగా:—మరి బహుమానమో ?

ప్రొఫె:—ఏడిశాడు. అబ్బాయీ! ఎవరి అవమానాన్ని వాళ్లు చెప్పకోరు. ప్రియురాలిదగ్గర ఐదువేళ్ళూ తేలేట్టు చెంపదెబ్బతిని, వేడిగీళ్ళకాపు కాచుకోవటం కాక, సిగ్గులేక— ఇంకెవరితో చెప్పుకుంటాడూ? ఆశృంగ భంగాన్ని విని అందరూ ఎగతాళిగా నవ్వుతారే కాని, ఎవ్వరూ జాలిపడరుకూడాను! ఒకవేళ, మొండి వెధవ ఎవడన్నా మన దగ్గరకు వొచ్చినా, 'అబ్బాయీ! నువ్వుచెప్పేది నేను నమ్మను.' అని ఇంకోడబ్బీ ఇచ్చి మళ్ళీ ప్రయత్నించి రుజూచెయ్య మంటాను. నాకు రుజూచెయ్యాలంటే, యీశొవ్వను ఆ ప్రియురాలికే నాకళ్లఎదుట రాయాలి. లోగడ ఒకచెంప వాయగొట్టనే వాయగొట్టింది. ఇప్పుడు రెండోదానికో, లేక రెండింటికో యీ సౌభాగ్యుడు సిద్ధమవ్వాలి! అదీకాక, మొదటిసారిలాగ కాకుండా, అపరిచిత వ్యక్తిని నేనొకణ్ని దృశ్యంలో వుంటా నాయె! పరాయిమనిషి చూస్తుండగా, ఇలాటి పని చేసేవాణ్ని, అభిమానంగల ఏ ఆడదీ ఊరుకోదు. ఇలాటి 'రిస్క్'కు ఎవ్వడూ మళ్ళీ పూనుకోడు—తెలిసిందా ?

రంగా:—ఇంత మూఘులున్నారా ?

ప్రొఫె:—లేకేం? రెండో కంటికి తెలియకుండా ఆర్డరు పెడ తారు. మన వి. పి కోసం రెండు రోజులు ముందు నుంచే పోస్టాఫీసులో కాపలాకూర్చుంటారు ఎవ రైనా చూసి, ఏమిటని అడుగుతే — ఇదంతా చెప్పాల్సివొస్తుందని, ఎవరికంటా పడకుండా తీసుకు పోతారు. మనమందు పనిచెయ్యకపోతే ఎవరికీ చెప్ప కోరు కాని, పనిచేస్తేమాత్రం ఇంకా ఇతరస్నేహి తులకూడా సిఫారసు చేస్తారు. అసలు ఎక్కువగా మనతో పీపడేది కాలేజీస్టూడెంట్స్. వాళ్ల ప్రేమ వ్యవహారం ఏక్లాసు మేటుతోనో ఐవుంటుంది. మానవ హృదయం — సామాన్యంగా — తనకన్న అన్నివిధాలా అధికంగా ఉండేవ్యక్తినే ప్రేమిస్తుంది; తనకన్న అందగత్తా, కులీనా, సంస్కారం కలదీ, ధనవంతు రాలూ ఐనదాన్నే ప్రేమిస్తాంటాడు. కొంతసరుకు ఇక్కడపెట్టి ఏరుకోమంటే—అన్నింటికన్నా మాంచి దాన్నే ఏరుకోవటంలో అసహజమేమీ లేదు. ఇక ఆయువతితో మాట్లాడేందుకే అయ్యగారికి కాళ్ళు ఒణుకుతూంటాయ్; ఎందుకంటే ఆమె తనకన్న అధికురాలేననే అభిప్రాయం కలిగించే పిరికితనం లోపల పనిచేస్తూనేఉంటుంది కనుక !

రంగా:—ఒకవేళ నిద్రలో రాస్తే ?

ప్రొఫె:—ఏడిసాడు ! రాత్రిసమయంలో నిద్రపొయ్యేప్పుడు, దొంగతనంగా ఇంట్లో ప్రవేశించి, అంతపనిచేసేం దుకు, గూండా ? చెరువా ? పీపుకు ఇన్సూర్ చేసుకు

నన్నావుండాలి, లేకుంటే లోహాపుకవచమన్నా వేసుకోవాలి. ఏమైనా— ఒకవేళ ఇదేమన్నా ప్రమాదమేమోనని ముందుగానే ఆలోచించి, నిద్రవేళ యీ మందు పనిచెయ్యాదన్నాను. ఎందుకంటే, నిద్ర మృత్యువుతో సమానం కనుక! ఒకసారి ఉపయోగార్థం తీసినమందు, ఒక గంటగడిచాక మళ్ళీ పనికిరాదన్నాను. ఇందువల్ల, ఐదారుసార్లు ఫెయిలవుతూ, మన డబ్బీలు ఐదారు కొన్నవాళ్ళూ వున్నారు. జన్మలో తాము యీపని చెయ్యాలేరనే మాట, వాళ్లు గ్రహించరు— ఇందులో మందుకూడా ఒక్కసారి కన్నారాదు.

రంగా:-అదంతా అల్లావుంచు; ఒకవేళ ప్రభుత్వమే యీ మోసాన్ని పట్టుకుంటే?

ప్రొఫె.-ఇది మోసమని ప్రభుత్వానికెల్లా తెలుస్తుందీ? అవమానంతోనూ, శృంగభంగంతోనూ చచ్చేవాడు— ఎవడు మొరపెట్టుకుంటాడూ? ప్రభుత్వానికి మనమేంచేస్తున్నామో చూడటంకన్నా ఇంకో పనిలేదా? ఎదురుమాటలేకుండా ఇప్పటికో లక్ష సంపాయించాను!

రంగా:-నువ్వు ఎంత సమర్థుడివి!

ప్రొఫె:-ఇందులోని రహస్యం తెలిశాక, అందరూ సమర్థులే అవుతారు. నా యీ జీవితరహస్యాన్ని వినేందుకు నువ్వే మొదటివాడివి. నీ అంతట నీకు ఇలాటి మార్గం తోచలేదు కనుక, ఇతర్లను చూసన్నా నేర్చు

కోక తప్పదు. అంటే, నన్ను చూసి నువ్వుకూడా— నాలాగే వేరే ఇంకో కంపెనీ స్థాపించి సంపాయించు—

రంగా:-నేనా?

ప్రొఫె:-ఔను! నీకేం భయంలేదు. కాని ఒక్కటిమాత్రం గుర్తుంచుకో. ఈ రహస్యాన్ని ఎవ్వరికీ, చివరకు నీ భార్యక్కూడా, కలలోనన్నా చెప్పవొద్దు రహస్యం వెల్లడైనకొద్దీ వ్యాపారం క్షీణించటమే కాకుండా, నీవు చెడటంకూడా తటస్థపడొచ్చు....తస్మాత్ .... జాగ్రత!

[రంగారావు ఆలోచనలో పడ్డాడు]

ప్రొఫె:-ఏమిటీ—ఆలోచిస్తున్నావ్?

రంగా:-ఇలాటిది నా చేతకాదు.

ప్రొఫె:-భయమా ?

రంగా:-నామనస్సు ఒప్పటంలేదు.

ప్రొఫె:-ఒప్పేదేమిటీ నీమొహం? న్యాయంగా చిల్లిగవ్వన్నా సంపాయించలేవు. ఇది మోసమేఐనా—

రంగా:-ఇది ఇతర్లను మోసగించటంగా నాకుతోచటంలేదు. మన ఆత్మను మనమే వంచిస్తున్నామేమోనని—

ప్రొఫె:-మొదట్లో నాకూ అల్లాగేఅనిపించింది. ఇతర్లను మోసంచేసేముందు, మన అంతరాత్మను మనమే మోసంచేసుకోవాలి. అది తిరగబడుతూవుంటుంది. అంతకన్న ఎక్కువబలంతో దాని గొంతు నొక్కి పారెయ్యాలి. అప్పుడు అసలుమోసమంటే ఏమిటో,

పట్టుబడకుండా దాన్ని ఎలా ఆచరణలో పెట్టగలమో అర్థమౌతుంది. అదే పద్ధతిలో ఇతరులను—

[మిస్ మేరీ వొచ్చేప్పటికి ప్రొఫెసర్ చెప్పటం ఆపేశాడు.]

మేరీ:— ఎవరో యువకుడు మిమ్మల్ని చూడాలంటున్నాడు సార్! అరగంటనుంచీ వేచి కూర్చున్నాడు.

ప్రొఫె:—సరే.... పంపు

[మేరీ వెళ్ళిపోయింది.]

ప్రొఫె:—ఎవడో నిర్భాగ్యుడు డబ్బీకోసం వొచ్చినట్టున్నాడు!

[యువకుడు వొచ్చాడు. వయస్సు ఇరవైరెండువుంటుంది]

ప్రొఫె:—కూర్చోండి....

[యువకుడు కూర్చొని, విజిటింగ్ కార్డు ఇచ్చాడు కాని, చెప్పేందుకు భయపడుతూన్నట్టు ఊరుకున్నాడు]

ప్రొఫె—మరేం భయంలేదు. ఆయన మా అసిస్టెంటు.... చెప్పండి—

యువ:- మొన్న నేను మీదగ్గర ఒకడబ్బీ తెప్పించాను—

ప్రొఫె:—ఔను....

యువ:—అది పనిచెయ్యలేదు సార్ !

ప్రొఫె:—అసంభవం! దేవి పూజాజలంతో శుద్ధి అయ్యాక-అటుసూర్యుడు ఇటుపొడవాల్సిందేకాని, పనిచెయ్యక పోవటమంటూ వుండదు! ఇలాంటిది మీదే మొట్ట మొదటి కంప్లెయింట్.... నేనుచెప్పిన డైరక్షన్స ప్రకారం నడిచారా ?

యువ:—'తు' 'చ' తప్పకుండా అనుసరించాను సార్

ప్రొఫె:—ప్రేమించిన వ్యక్తి కంఠం కిందిభాగంలో బాగా రాచారా ?

యువ:—బాగా ఏమిటీ-పులిమేశాను!

ప్రొఫె:—ఏమైందీ ?

యువ:—చెంప ఛెళ్లుమంది సార్ !

ప్రొఫె:—(నవ్వి) ఆ అట్లాగా ? నిద్రలో కాదు కదా ?

యువ:—నిద్రకాదండీ; పట్టపగలు ఎదురుగా నిలబడి ఆపని చేశాను.

ప్రొఫె:—(విసుగ్గా) ఇప్పుడు మీరేమంటారూ?

యువ:—అదిపని చెయ్యకపోతే, మీరు ఇస్తామన్న బహుమానం ఐదువేలు.

ప్రొఫె:—అదెల్లా? మీరు రుజూ చేసేవరకూ నమ్మ లేను ఇదిగో! ఇంకో డబ్బీ ఇస్తున్నాను. నా ఎదుట మీరు దీన్ని ఉపయోగించాలి. అప్పుడది పనిచెయ్యక పోతే ఐదువేలరూపాయలూ మీకు ఇచ్చేందుకు నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు.

యువ:—అలాగే సార్.... ఇప్పుడే ఉపయోగిస్తాను.

ప్రొఫె:—ఇప్పుడా? మీరు ప్రేమించినవ్యక్తిని ఇక్కడికి తీసుకొచ్చారా యేం?

యువ:—ఔను.... బైటకూర్చోపెట్టాను. ఇప్పుడే పిలుచుకొని వొస్తాను.

[యువకుడు వెళ్ళిపోయ్యాడు]

రంగా:—ఇప్పుడు ఏమౌతుందీ ?

ప్రొఫె:—మరేం ఫర్వాలేదు. వీడు ప్రేమించిన ఆడది, వీడితో ఇంతదూరమూ రావటమే, వీళ్ల మధ్యవున్న పరిచయాన్ని చాటుతోంది. ఇంతదూరం వొచ్చాక, ఇంకెంతదూరమన్నా రాక మానదు. మన ఇద్దరి ఎదుటా, ఆ అంజనాన్ని ఆమె రాయించుకోవాలి కదా ?

[యువకుడు ఇంకో యువకుడితో ప్రవేశించాడు. రెండోవాణ్ని స్థూలకాయుడనటం సమంజసం]

యువ:—వీడిపేరు సురేష్; వీణ్నేనండీ నేను ప్రేమించింది!

ప్రొఫె:—ఏమిటీ! మొగవాణ్నా?

యువ:—ఔను.... మా క్లాసులో ఆడపిల్లలు లేరు. మొత్తం కాలేజీలో ఐదారుగురు వున్నారు కాని, వాళ్ళ జోలికి పోవటం నాకంత క్షేమకరంగా తోచలేదు. మా క్లాసులో వీడు ఎప్పుడూ నాపక్కనే, నన్ను రాచుకుంటూ కూర్చుంటూంటాడు. క్రమంగా వీడి ప్రేమలో తలక్రిందులుగా పడిపోక తప్పలేదు. బోలెడు ప్రణయకవిత్వం రాసి వీడి మొహాన విసిరి పారేశాను. కాని వీడికి నామీద దయకలుగలేదు. చివరకు నిరాశ పడ్డాను.... అప్పుడు పత్రికలో మీ ప్రకటన కనిపించింది. వెంటనే ఒకడబ్బీ తెప్పించి, నిండు క్లాసులో వీడికి పట్టించాను. కళ్ళు జిగేలుమనేట్లు చెంపదెబ్బ కొట్టాడు. లేచి చూసేప్పటికి గాలరీ మెట్లన్నీ దాటి కిందపడివున్నాను. ఈ న్యూసెన్సుకు

ప్రిన్సిపాల్ — మా ఇద్దర్నీ మూడురోజులు సస్పెండ్ కూడా చేశాడు.

ప్రొఫె:-మీరు ఆడవాళ్లమీద ప్రయోగించాలి—

యువ:-అది నా ఇష్టం. అందరి ప్రకృతీ ఒకేరకంగా వుంటుందా మరి ? ప్రేమకు జాతి, మత విచక్షణ ఉండదని అందరికీ తెలుసు.... మీరు మీ ప్రకటనలో— 'మీరు ప్రేమించింది ఎవరైనా సరే, పురుషుడైనా, స్త్రీ ఐనా, ఎంతకఠిన హృదయులైనా సరే....' అన్నారు. అంటే పురుషులు పురుషుల్ని ప్రేమించటం కూడా సంభవమేనని మీరు ఆలోచించే ప్రకటన ఆవిధంగా చేశారనేది స్పష్టంగా తెలుస్తూనేవుంది.... సరే ఇప్పుడే, మీ ఎదుట మీ అంజనం మా ప్యారీకి పట్టిస్తున్నాను. కాని, వీడు కాస్త బలశాలి కనుక, తిరగబడతాడనే భయంవుంది ఐనా, మిమ్మల్ని నమ్మి—

[యువకుడు అంజనాన్ని పట్టించాడు. చిరాకుగా తుడుచుకుంటూ, సురేష్— యువకుణ్ని కొట్టబోయ్యాడు. యువకుడు పరుగెత్తుకుంటూ వొచ్చి ప్రొఫెసర్ వెనకాల దాక్కున్నాడు]

ప్రొఫె:-(కోపంతో) ఏమిటిదీ ?

యువ:-మీ అంజనప్రభావం—మీరేచూశారుగా !

[ప్రొఫెసర్‌కు నోటమాటరాలేదు]

యువ:-రుజూఐపోయింది కనుక మీరన్న బహుమానం ఐదు వేలూ ఇటివ్వండి....

ప్రొఫె:-ఇది చాలా అన్యాయంసార్ !

యువ:— న్యాయం జరుగుతుందో లేదో ననే భయపడి, పోలీసుఆఫీసర్నికూడా వెంటపెట్టుకొచ్చాం. దారిలో కాస్త మందు పుచ్చుకోవటంవల్ల, బేవార్సగా వొచ్చిందికదా నని డోసు అధికంగా పడడంమూలాన —వారు బైటకుర్చీలో నిషాలో కునికిపాట్లు పడుతు న్నారు.... న్యాయాన్ని ఇచ్చేందుకు, వారు ఎప్పుడూ సిద్ధంగానే వుంటారుకూడాను!

ప్రొఫె:—(కోపంతో) నా ఆఫీసుకు పోలీసులెందుకూ?

యువ:—మీరు పెద్దమనుష్యులై, వ్యవహారాన్ని సరిగ్గా ఫైసల్ చేస్తే, వాళ్లుకానీ, మేముకానీ గలభాలేకుండానే వెళ్ళిపోతాం.

[ప్రొఫెసర్ క్షణంఆలోచించి, నిర్ణయించుకున్నవాడల్లే, ఐదు వేలకూ చక్ రాసి యిచ్చాడు]

యువ:—(చెక్ తీసుకొని) థాంక్యూసార్.... గుడ్ మార్నింగ్!

[యువకుడూ సురేష్షూ వెళ్ళిపొయ్యారు]

ప్రొఫె:—ఫూల్స్! ఇడియట్స్!

రంగా:—అంత తేలిగ్గా పైకం యిచ్చేశావేం?

ప్రొఫె:-ఏంచెయ్యమంటావ్? బైట పోలీసువాడుండె. నా కసలు బెంగాలీపోలీసులంటే మహాభయం! వీళ్లుచూడ బోతే గడుగ్గాయిల్లా గున్నారు. ఇప్పుడేమన్నా గడి బిడి జరుగుతే, ఇక్కడ పోగైనవాళ్లకు ఈమోసం కాస్తాతెలిసి పోతుంది. ఇకముందు మరి వ్యాపారం సాగదు. ఒకడికి తెలియకుండా, వాడి పక్కవాడికి

టోపీ వెయ్యాల్సిన వ్యాపారం కనుక ఎంత తక్కువ మందిదగ్గర దీన్ని వొదిలించుకుంటామో - మనకంత తేలిక! మొండికేసి రేపు కోర్టుకు వెళ్తే, మరికొంత శ్రమా, ఖర్చూనూ. కోర్టులోకూడా నామందు పని చెయ్యలేదని వీడు రుజూచేస్తాడు అక్కడైనా నేను యీడబ్బు కక్కాల్సిందే! ఇదంతా వార్తా పత్రికల ద్వారా వెల్లడైతే, వ్యాపారం సాగే అవకాశం ఇంకేమీ ఉండదు——

రంగా:—ఇంకా వ్యాపారం సంగతే ఆలోచిస్తున్నావూ? నువ్వు సంపాదించిన లక్షరూపాయలూ, రెండు రెండుగా సంపాయిస్తే, పొయ్యేప్పుడు, దెబ్బకు ఐదేసివేల చొప్పున, ఇరవై సార్లలో ఖాళీ! వీళ్లు నీకన్న తెలివి గలవాళ్లు. రేపు ఇంకో డబ్బు తెప్పిస్తారు. మళ్ళీ ఇదే నాటకం! ఇకనుంచీ, ఆడది ఆడదాన్నీ, మొగాడు మొగాణ్నీ ప్రేమించటం మొదలుపెట్టి, కొద్దిరోజుల్లోనే నిన్ను ఇక్కణ్నుంచి, వేళ్ళతో సహా పీకిపారేస్తారు! నువ్వు ఎంత తేలిగ్గా సంపాయించావో, అంత కన్నా తేలిగ్గా పోగొట్టుకుంటావ్!

ప్రొఫె:—ఇదీ ఆలోచించాల్సిన విషయమే!

రంగా:—నీకూ, నీవ్యాపారానికీ ఒకసలాం-నేనుపోతున్నాను-

ప్రొఫె:—ఎక్కడికి? వ్యాపారం చేసేందుకా?

రంగా:—(నవ్వి) వ్యా....పా....రం! దౌర్భాగ్య భాగ్యదేశంలో——ఒక బానిస ఇంకోడికన్న తెలివిగలవాడైనంత

మాత్రాన-అందరినెత్తినా చేతులుపెట్టే అధికారాన్ని తీసుకోవటం దుర్మార్గం! నేను పుట్టింది ఇందుకేనా? ఇంతకన్న ఘనకార్యాన్ని చెయ్యలేనా?

ప్రొఫె:—ఇంత సేపూ సకారణంగా నూరిపోసినా నీకునచ్చలా? (విసుగ్గా) ఇంకో ఘనకార్యం! పోయి - చావు!

రంగా:—ఔను....మృత్యువుకన్న యీ వ్యాపారమే భయంకరంగా వుంది! మానవ దౌర్బల్యాన్ని రూపుమాపుకోవాల్సిన ప్రజలకు ఆదౌర్బల్యాన్ని అధికం చేసే విజ్ఞానాన్ని ఇవ్వటం - అబ్బ! అంతరాత్మ క్షోభను వినలేను! చావటమే న్యాయంగానూ, ఉచితంగానూ తోస్తోంది!

[రంగారావు త్వరత్వరగా వెళ్ళిపొయ్యాడు]

ప్రొఫె:—(నిలబడి, వికటంగా నవ్వుతూ) సిప్ప్రి యోజకుడు! పిరికిపంద! (క్షణంఆగి) మిస్ మేరీ!

[సార్, అని జవాబు వొచ్చింది. క్షణం గడిచేప్పటికి, చేతిలో నోట్ బుక్ తో, మిస్ మేరీ వొచ్చింది]

ప్రొఫె:—పత్రికలన్నింటిలోనూ మన ప్రకటనను ఆపెయ్యమని టెలిగ్రాములివ్వు —

మేరీ:—అదేమిటిసార్ — మన వ్యాపారం?

ప్రొఫె:—ఇప్పటికి సంపాయించింది చాలు.... వ్యాపారాన్ని ఆపేశాం!

మేరీ:—(ఏడుస్తూ) మరి నా ఉద్యోగం సార్?

ప్రొఫె:— దిగులుపడవోక. ఈ ఉద్యోగం పోయినా ఇంకో ఉద్యోగం ఇస్తాను—

మేరీ:-ఇంకా ఉద్యోగం యేమిటిసార్?

ప్రొఫె:-విను మేరీ! రెండేండ్లక్రితం యీ లేడీ టైపిస్టు ఉద్యోగంకోసం ఎంతమంది, యంగ్ అండ్ బ్యూటిఫుల్ గరల్స్ నాదగ్గరకు వచ్చారో నీకు తెలుసు.... వాళ్ళందరిలోకీ నిన్నే ఎందుకు ఏరుకున్నానో తెలుసా?

మేరీ:-మీరు ఎవర్నో వొకర్ని ఏరుకోవాలి; ప్రమాదవశాత్తూ నన్ను ఏరుకొని వుంటారు....

ప్రొఫె:-చాలా పొరబడ్డావ్! అదికాదు—నీమాటల ధోరణీ, నీ ఉత్సాహాము, అన్నిటికన్నా నీ అందమూచూసి నీకే యీ ఉద్యోగాన్ని ఇచ్చాను....

మేరీ:-నా పనితనమో?

ప్రొఫె:-బోడిపని! ఒక్కణ్ణీ కూర్చొని టైపుచేసుకున్నా చేసుకోవొచ్చు.... నిన్ను ఆమొదటిసారి ఇంటర్వ్యూలో చూసినప్పుడే, నాహృదయంలో ప్రత్యేకంగా నీకొక గదిని ఏర్పాటుచేసి, ఆనాటినుంచీ— నిన్ను దేవతలాగు పూజిస్తున్నాను!

మేరీ:-ఈసంగతి నాఉద్యోగం ఐపొయ్యాకనా చెప్పటం?

ప్రొఫె- వెధవ ఉద్యోగం! కోమలమైన నీవేళ్ళు — ఆటైపు రైటరు ఇనప'కీ'లమీద ఆడుతూంటే, నా హృదయవీణతీగెలు విజృంభించి భయంకరంగా మోగేవి. అప్పుడు నా హృదయాంతరాళంలోని తుపాను—(కళ్లుమూసి)....కాదు భూకంపం....ఆహా!

మే:—కవిత్వం మాట్లాడుతున్నారు!

ప్రొఫె:—నీమీద కవిత్వంకూడా కట్టాను....విను!

(గేయం) ఓ హో! మేరీ!

మేరా ప్యారీ!

My dear Miss
Let us Kiss

[తన్మయత్వంతో మేరీని సమీపిస్తున్నాడు]

మేరీ:—ఉస్....బస్....బస్! ఆగండి సార్....మీదికి మీదికి రావొద్దు—

ప్రొఫె:—మన ప్రణయగాథ ఇంతదూరం వొచ్చాక ఇంకా ఆగటమేమిటీ! నిన్ను మనసారా ఎంతగా ప్రేమిస్తున్నానో—

(గడ్డందువ్వి) నాయీ గడ్డానికే తెలుసు!.... మనిద్దరమూ వివాహమాడుతేనేకాని నా యీ మంటలు చల్లారవు! డియర్—నువ్వు నాకిక హైపిస్టువుకావు. నాలోని కీలనుకదిల్చే మధురమూర్తివి! అంటే నాకు గృహిణివిగావుండటమే—నీ కొత్తఉద్యోగం!

[మేరీని కావలించుకోబోయ్యాడు. మేరీ పక్కకుజరిగి—]

మేరీ:—తొందరపడవోకండి సార్—

ప్రొఫె:— తొందరపడకుండా, రెండు సంవత్సరాలు వృధా చేశాను—

మేరీ:—మొగశరీరం తాకుతే నాకసలు చీదర - చీదరసార్! మొగాళ్లను నేనసలు ప్రేమించలేను,

ప్రొఫె:— ఫూల్ ! ఇందాకటి కాలేజీకుర్రాళ్లకు పట్టిన దెయ్యమే నీకూ పట్టినట్టుంది ! వాళ్ళు మొగాళ్ళూ మొగాళ్ళూ ప్రేమించుకుంటే, ఆడదాని వైన నువ్వు మొగాళ్లనే ప్రేమించవూ ? చెట్లనూ చేమల్నీ ప్రేమిస్తావా ? ....

(నవ్వి) ప్రేమ!.... ఉండు – నా అంజనం పట్టేస్తేకాని నీలోని ప్రేమ ప్రవాహం కట్టలు తెంచుకొని బైటికి ఉరకదు.

మేరీ:— ఆ ప్రవాహంలో మీరు కొట్టుకు పోతారు .... ఆగండి .... నేను చెప్పేది వినండి – మీ అంజనం నా మీద పని చెయ్యదు – ఎందుకంటే నేను .... నేను .... ఆడ వేషంలో వున్న మొగ పురుగును !

ప్రొఫె:— (ఎగిరి గంతేసి) ఆఁ. ఏమన్నావ్ ? మొగ వాడివా ? నా ప్రేమ యీ హిమాలయా శిఖరాలు ఎక్కేదాకా ఆనంగతి నా కెందుకు చెప్పలేదూ ?

మేరీ:—చెప్తే ఉద్యోగం పోతుందని చెప్పలేదు. ఎంత తెలివి తేటలూ, సమర్థతా, పని తనమూ వున్నా, మూతి మీదిమీసం దాన్ని కప్పిపెట్టే కాలంలో – మరేం చెయ్యమంటారూ ? ప్రతి ఆఫీసుకూ లేడీటైపిస్టు కావాలికాని – మొగాడి మొహం చూసే వాళ్లే లేరాయె ! చదువు సంధ్యలు ఎంత వరకూ ఉపయోగించినా, పూర్వం కాలేజీనాటకాల్లో వేసే ఆడవేషం చివరకు ఉపయోగ పడ్డది ....

ప్రొఫె:— (కూలబడి) డామిట్ ! .... మోసం !

మేరీ:— లోకమే మోసం సార్ ! మీరు ప్రజల్ని మోసం చేస్తున్నారు! నేనూ మరికొందరూ మిమ్మల్ని మోసం చేస్తున్నాం .... మోసం చేసేవాడు కూడా, మోస పోక తప్పదు....ఇంక వొస్తాను సార్....గుడ్ బై....

ప్రొఫె:— ఎక్కడికి వెళ్తావూ ?

మేరీ:— ఇంకో ఆఫీసులో లేడీ టైపిస్టు ఉద్యోగానికి

[వెళ్లిపోతోంది]

ప్రొఫె:— నువ్వ ! .... లేడీటైపిస్టు! .... హ్హా....హ్హా....హ్హా !

[తెర]

— జూలై, 1946

చికిత్స

[శుభ్రమైన గది. ఒక పందిరిమంచమూ, రెండు కుర్చీలూ ఉన్నవి. టేబిల్ మీద బిగ్ బెన్ గడియారమూ, అంతకుముందే కోసిన పువ్వులతో అమర్చబడ్డ ఫ్లవర్ పాటూ ఉన్నవి. టేబిల్ కు పక్కగావున్న బుక్-షెల్ఫ్ లో విలువైన పుస్తకాలు కంటికి ఇంపుగా సర్దబడినయ్. నేలమీద విలువైన తివాసీ పరచబడివుంది. పైన సీలింగ్ ఫాన్ తిరుగుతూవుంది. ఎలక్ట్రిక్ డూంలైటూ, ఒకపక్కన రేడియోవుంది. రేడియో మాత్రం యీ గదిలోని నిశ్శబ్దతను భంగపరచటంలేదు. ఆకారాన్ని పట్టి ఇది ఐశ్వర్యవంతుల గృహమై ఉంటుందని గ్రహించవచ్చు.

గడియారం ఇప్పుడే పదిగంటలు దాటుతోంది. పైనిఎలక్ట్రిక్ లైట్ వెలగకపోయినా, మనకు అంతా కనిపిస్తూండటంవల్ల, ఇది పగలైవుంటుంది.

పందిరిమంచంమీద, మెత్తని పరుపులమధ్య ఇందిరాదేవి హాయిగా పడుకొని చదువుకుంటోంది. ఆమె వయస్సు పాతికేళ్లు. చక్కనిముఖమూ, ముఖానికి అందాన్నివ్వగల విశాల ఫాలభాగమూ, విజ్ఞానంతో మెరిసే పెద్దకళ్లూ - ఒక్కమాటలో - ఆధునిక విజ్ఞాన సుందరి - అందాం. ఆమె ముఖంలోని లోపమల్లా ఒక్కటే—కుంకుమబొట్టు లేదు!

ఒక్కక్షణం నిశ్శబ్దం.

ఆమెతండ్రి రామనాథంగారు వొచ్చారు.

వయస్సు అరవైదాకా ఉండొచ్చు.]

రామ:- (కుర్చీలో కూర్చొని) అమ్మా! వాళ్లందరూ వొచ్చారు.

ఇంది:- (లేచి కూర్చుంటూ) ఎవరు నాన్నా?

రామ:- మొన్న నీకు చెప్పలేదటమ్మా—నీకు మనశ్శాంతిని ఇవ్వగల వాళ్లకు వెయ్యిరూపాయిల బహుమానం ఇస్తానని పత్రికలో ప్రకటించానని? ఆ బాపతు ఐదారుగురు వొచ్చారు....ఒకొక్కళ్లే నిన్ను పరీక్షించి....

ఇంది:—నాకేం జబ్బు — నాన్నా?

రామ:—అట్లాఅంటావేం — పిచ్చితల్లీ? నీభర్త చనిపోయి సంవత్సరం దాటుతోంది ఆనాటి నుంచీ నువ్వు ఎవ్వరితోనూ సరిగ్గా మాట్లాడవు; నీ కాలకృత్యాల్లో శ్రద్ధ తగ్గిపోయింది. నీ చదువేమో, నీవేమో, నీ లోకమేమో....

ఇంది:—అది నాలో అనారోగ్య లక్షణాల్ని సూచిస్తోందా?

రామ:-అదేమోకాని— ఇంట్లో దాసీల దగ్గర్నుంచీ, చివరకు నేనుకూడా నిన్ను అర్థంచేసుకోలేకుండావున్నాం. నీ వైధవ్యం నీలో ఇంతగొప్ప మార్పునూ, బాధనూ తేగలిగినందుకు....

ఇంది:—మా దాంపత్య జీవితం అంత అన్యోన్యంగా గడిచిందని మీరు నమ్మినట్టున్నారు?

రామ:—నాకు తెలుసమ్మా— ఏదో డబ్బున్నవాడూ, సీమకూడా పోయి చదువుకున్నవాడూ, చదువుకున్న నీకు తగినవాడూ అని బోలెడు కట్నం ఇచ్చి పెళ్లి చేస్తే— తాగి తందనాలు తొక్కుతూ, సీమ చదువుతోపాటే, సీమనున్నపు ఛాయగల స్త్రీలను కూడా దిగుమతిచేసి, ఇంట్లోవున్న రత్నాన్ని లెక్క చెయ్యకుండా, నానాహింసలూ పెట్టేవాడని నాకు తెలియదనుకున్నావా? ఆ దుర్మార్గుడిమీద ఒక్క మాటన్నా నువ్వు నాతో చెప్పకపోయినా, నాకు అంతా తెలుస్తూనే వుండేది కాని అంతా మించి

పొయ్యాక ఏంచేసే అవకాశమూ లేక, ఊరుకోవాల్సి వొచ్చింది....

ఇంది:—మరి అలాటిభర్త పోయినందుకు నాకు దిగులా?

రామ:— అదికాదు.... నాలాటి వాడికి నీ మనస్థితి అర్థం కాలేదు కనుక, అర్థంచేసుకోగల వాళ్ళకోసం వెతికాను. ఇప్పుడు....

ఇంది:—నాకు కనీసం బాధగావున్న అనుమానమున్నా లేదు. మీ ఇంటి కప్పుకింద వుండగా, నాకు కావాల్సినంత మనశ్శాంతి!

రామ:—ఔనమ్మా—ఔను. చిన్నతనంలోనే తల్లిపోయిన నిన్ను, కంటికి రెప్పలాగు కాపాడుకుంటూవొచ్చాను. నేనంటే నీకున్న అభిమానం—నీకు కలగే లోటు లన్నింటినీ కప్పిపుచ్చుతోంది నీ బాధను నువ్వే తెలుసుకోలేనంత అమాయకంగా పెరిగావు. నాకు కొడుకులేడనే బాధ ఎన్నడూ కలగలేదు. నీ కడుపునపడే సంతానమే యీ ఆస్తిని అనుభవిస్తుందని ఊరుకున్నాను. కాని నీకు సంతానమే కలగలేదు.... అదంతా అల్లావుంచు;.. వాళ్ళను ఒక్కొక్కళ్ళుగా ఇక్కడికి పంపుతాను. ఒక్కరైనా నీ మనోవ్యాధిని కుదర్చ లేకపోతారా ?

ఇంది:—ఇదంతా నాకు మహా గందరగోళంగావుంది.

రామ:— ఈ ముసలవాడిమీద విసుక్కోవొక తల్లీ! నాకోస మన్నా నువ్వు కాస్సేపు ఓపికపట్టు—

ఇంది:—(బలవంతాన విసుగును మింగుతూ) పరేకానీండి—
మీమాటను కాదనగలిగే ధైర్యం నాకు లేదు.

[రామనాథంగారు, తల ఆడించి, నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపొయ్యారు. ఇందిరాదేవి, కుర్చీలో కూర్చొని, గదిలో ప్రవేశించబొయ్యే అపంచిత వ్యక్తికోసం వేచివుంది.

(క్షణం గడిచింది)

నలభై ఏళ్ళ వ్యక్తి ఒకాయన వొచ్చాడు. ఆయన సూటూ, బూటూ వ్యవహారంచూసీ, మెడలో వేళ్ళాడే స్టెతాస్కోపును పట్టీ, ఆంగ్ల వైద్యుడని గ్రహించవొచ్చు. డాక్టర్ కుర్చీలోకూర్చొని, విజిటింగ్ కార్డు అందిచ్చాడు]

ఇంది:— (చదివి) ఓ! డాక్టర్ వి. ఈశ్వర్, యల్. ఆర్. సి పి., యం ఆర్. సి యస్. (లండన్)!.... 'వి' మీ ఇంటిపేరా?

డాక్ట:—కాదు.... ఇండియాలో ఉన్నప్పుడు నాపేరు వేంకటేశ్వర్లు కాని సీమకు పోగానే ఆధోంటలకు నాపేరు నోరుతిరిగేదికాదు. వాళ్ళకు తిరుపతి వేంకటేశ్వరమహాత్యం తెలిసిచస్తేగా? కనీసంవాళ్లు ఆసినిమా అన్నా చూడకపోతే ఎలాఅర్థమౌతుందీ .... అందుకని, ఆపేరు నేనే వి. ఈశ్వర్ అని మార్చిపారేశాను. ఇప్పుడు ఆ 'వి' కి ఎంత విలువో మీకే తెలుసు. 'వి' అంటే— విక్టరీ— విజయం!

ఇంది:—తెలిసింది లెండి!

డాక్ట:— తమకేం జబ్బా? ఎన్నాళ్లనుంచీ?

ఇంది:— నా జబ్బు ఏమిటో చెప్పాలిసింది మీరు కాని, నేను కాదు!

డాక్ట:—నిజమే కాని-నేను గ్రహించటం ఆలస్యం కావొచ్చు.

ఇందిః— శాస్త్రాన్ని చదివిన మీరే గ్రహించటం ఆలస్య మైతే, చదవని నేనేం గ్రహించ గలనూ ?

డాక్టః—అంటే – మీ బాధను నేను 'ఫీ' లవలేనుగా ! మీకు కనిపించే లోపాలేవున్నా వుంటే చెప్పండి.

ఇందిః— వేళకు అన్నం తింటాను; కాని, కొంత తిన్నాక కడుపు నిండినట్టుగా వుంటుంది. ఈ గదిలో హాయిగా పడుకొని, చదువు కుంటూంటాను. రాత్రిళ్లు నిద్ర పడుతుంది; తెల్లారగానే, దానంతట అదే మెళుకూ వొస్తూంటుంది. నిద్రలో అప్పు డప్పుడు కలలు కూడా వొస్తూంటయ్ ....

డాక్టః— మీ కేమన్నా హిస్టీరియా.

ఇందిః— నేనసలు హిస్టరీ చదవను. ఎందుకంటే అది చని పోయిన వ్యక్తుల్ని గూర్చిన సోది !

డాక్టః— హిస్టీరియా అంటే హిస్టరీ చదవటం వల్లరాదు. హిస్టీ రియా అంటే – తెలుగులో .....

ఇందిః— ఇందాకట్నుంచీ మీరు తెలుగులోనే మాట్లాడు తున్నారను కుంటున్నాను !

డాక్టః—తెలుగే లెండి. కొన్నిచోట్ల సరైన తెలుగుపదం దొర కదు. హిస్టీరియా అంటే – మూర్ఛలవ్యాధి !

ఇందిః—నిద్రతప్ప ఇంకోరకం మూర్ఛను నేను ఎరగను.

డాక్టః—పై లక్షణాల్నిపట్టి మీరు ఆరోగ్యంగానే వున్నట్టు కనిపిస్తుంది.

ఇందిః—లోపలి లక్షణాల్ని చూసేందుకు దేహమంతా చీలు స్తారా యేం ?

డాక్టర్:—ఎక్స్‌రే కన్నకూడా అది చాలా మంచిపద్ధతి. కాని, ఒకసారి కోశాక, మళ్ళీ యథాప్రకారంగా అతకటం నాకు చాతకాదు !

ఇందిః—నయమే ! చేతనౌనని కోసి కూర్చోలేదు !.... నాకు ఇంకేమీ జబ్బులేదని తేలినట్టేనా!

డాక్టర్:—అసలు ఆమాటకొస్తే — ఏ వ్యాధీ లేకపోవటమే ఒక గొప్పవ్యాధి !

ఇందిః—అట్లాగా ? దానికి చికిత్సకూడా వుంది—

డాక్టర్:—ఏమిటది ?

ఇందిః—ఏడాక్టరూ, ఏచికిత్సా చెయ్యకపోవటమే - ఒక గొప్ప చికిత్స !

డాక్టర్:—(గుక్క తిప్పుకొని) అట్లా అనకండి. జబ్బులేని వ్యక్తి లోకంలో ఉండడు! ఒకవేళ వున్నా, అలాటివ్యక్తిని క్షణంలో రోగిని చెయ్యవొచ్చు !

ఇందిః—ఆం. మీ శాస్త్రవిజ్ఞానానికి అదొంతసేవూ !

డాక్టర్:—ఇది చాలా గొప్ప శాస్త్రమని మీకు తెలియక అలా అంటున్నారు.

ఇందిః—నాకు తెలుసుననే విషయం మీకు తెలియక అలా అనుకుంటున్నారు! పోనీ మీ శాస్త్రం గొప్పతనాన్ని పరీక్షిద్దాం దీనికి జవాబు చెప్పండి! ముందు వ్యాధి పుట్టిందా? చికిత్స పుట్టిందా?

డాక్టర్:—వ్యాధే పుట్టివుంటుంది.

ఇందిః—వ్యాధిపుట్టిన కొన్నిశతాబ్దాలకు చికిత్సపుట్టివుంటుంది. అంటే-చికిత్స కన్నా వ్యాధి ఎప్పుడూ కొన్ని శతా

బ్దాలు ముందడుగ్గానే వుంటుంది. కనుక, చికిత్స వ్యాధిని ఎన్నటికీ కలుసుకోలేదు.

డాక్ట:—వ్యాధిని కనుక్కున్న చికిత్సావిధానం త్వరత్వరగా వృద్ధిపొందటంలా?

ఇంది:—అప్పుడు వ్యాధిమాత్రంగోళ్లుగిల్లుకుంటూకూర్చుందా? అదికూడా ఇంకా ఘోరంగా లొంగకుండా పెరుగుతూనే వుంటుంది. మళ్లీ అలా పెరిగి, మారిన వ్యాధికి చికిత్స కనుక్కునేప్పటికి మరికొన్ని శతాబ్దాలు గడిచిపోతయ్. పుటకలోనే కొన్ని శతాబ్దాల వార వున్నప్పుడు – ఇంక కలుసుకోవటం కల్ల! అసలు ఏది ఏ వ్యాధో ఎవరికి తెలుసూ?

డాక్ట:—ఎందుకు తెలియదూ?

ఇంది:—ఎలా తెలుస్తుందీ?

డాక్ట:—వ్యాధి లక్షణాన్ని పట్టి,ఫలానా వ్యాధై వుంటుందని ఊహించి, చికిత్స ప్రారంభిస్తాం.

ఇంది:—అలాటి వ్యాధులే ఇంకా అనేకం ఉండ కూడదా?

డాక్ట:—ఉండొచ్చు, అందుకనే మనం నమ్మిన వ్యాధికి చికిత్స ప్రారంభిస్తాం. మనమందు పట్టిందంటే—ఆ వ్యాధిని సరిగ్గానే కనుక్కున్నామన్నమాట! ఒకవేళ మొదట్లో పొరబడ్డా మనుకుందాం. కొంతదూరంపొయ్యాక, వ్యాధి పెరిగి ఒక సరైనరూపానికి వొస్తుంది. అప్పుడైనా మనం సరిగ్గా గ్రహించగలం —

ఇంది:—అప్పుడు తెలుసుకొని మాత్రం ఏంలాభం? ఇప్పటికే మితిమీరిన ఆలస్యమైవుంటుంది; మానవమాత్రుడి

విజ్ఞానానికి లొంగని వ్యాధిగా అది మారి కూర్చుంటుంది.

డాక్ట:—దానికి ఎవరేం చెయ్యగలరూ? అది అంత ఘోరంగా పెగక్కపోతే కుదిరేదేకదా ?

ఇంది:—అది మాత్రం ఏంలాభం ? అది కుదిరేలోపల, లోపలికి మీరు పోసేవిషాలు కొత్తజబ్బుల్ని ఆరింటినన్నా తయారుచెయ్యక మానవు. అంతా ఊహమీదా, ఎక్స్పరిమెంట్లమీదా ఆధారపడ్డ చికిత్స కనుక, ఇలాటిది అమిత సామాన్యం. ఈ కొత్త జబ్బుల్లో ఒక్కోదానికే, మళ్లీ మామూలు ప్రకారం చికిత్స ప్రారంభం. అంటే ఒక్కోటి నయమాతూ, మరో అరడజన్ను వొదిలిపోతూ వుంటుంది. కొన్నాళ్ళకల్లా—ఆరువ్యాధులున్న మనిషికి, ఆరు ఐదులు (ఆరులో ఒక్క జబ్బుమాత్రమే నయమాతుంది కనుక! ముప్పైవ్యాధులు పట్టుకుంటయ్—

డాక్ట:—అది రోగి అదృష్టం!

ఇంది:—ఔను. రోగి అదృష్టవంతుడైతే తప్ప, వ్యాధి విషానికి తోడైన మందుల విషాన్నికూడా దూసుకుపోలేనిమాట నిజం! అసలు ఏ వ్యాధి పుటక ఎక్కడో ఎవరికి తెలుసూ?

డాక్ట:-వ్యాధి పుటకతో మాకుపనిలేదు; దానిచికిత్సతోనే—

ఇంది:-ఏ వ్యాధీ కూకటివేళ్లలో వొదలదన్నమాట; ఎందుకంటే—అసలు వేళ్లెక్కడో తెలుస్తేగా? వేళ్ళంటూ

ఉన్నాక—ఏనాటికైనా, వృక్షం పెద్దదై ఊడల్నీ, ప్రమానుల్నీ దింపుకోకమానదు!

డాక్ట:-వ్యాధి పుటకనుగూర్చి ఆలోచించటం కాలయాపన.... అది ఇంకో మనిషినుంచి పాకి ఉండొచ్చు.

ఇంది:-ఆ మనిషికో?

డాక్ట:-ఇంకో మనిషినుంచి—

ఇంది:-ఈవిధంగా మనం లోకంలోని మొట్టమొదటి రోగి దాకా వెళ్తాం మరి ఆ మొదటి వాడికి యీజబ్బు ఎలావొచ్చి ఉంటుందీ!

డాక్ట:- ప్రకృతినుంచి వొచ్చి ఉండ వొచ్చు.

ఇంది:- ఏ ప్రకృతి యీ వ్యాధిని ప్రసాదించి వుంటుందో, ఆ ప్రకృతిలోనే దీనికి చికిత్స కూడా వుండి వుంటుం దని మీరు నమ్మరా?

డాక్ట:- నిజమే! శాస్త్రజ్ఞులు ఇదే ఆలోచించి, వ్యాధి తాలూకు పురుగుల్ని చంపి, ఇంజక్షన్ రూపంలో ఇస్తే, దేహంలో క్రమంగా అవి ఏంటీబాడీస్ తయారుచేసి, వ్యాధినుంచి రోగిని కాపాడుతయ్. దీన్నే వాక్సిన్ అండ్ సిరమ్ చికిత్స అంటారు.

ఇంది:-మొదటి వాడి వ్యాధిలోని పురుగుల్ని రెండో వాడికీ, రెండో వాడివి మూడో వాడికీ, పంచు తున్నా రన్నమాట?

డాక్ట:- అంతే!

ఇంది:- అంటే యీ రెండో వాడి వ్యాధి సరిగ్గా మొట్ట మొదటి వాడి వ్యాధి లాటిదే కాకపోతే - అది

సరిగ్గా, పూర్తిగా పని చెయ్యదు. అన్ని విషయా ల్లోనూ సరిగ్గా ఒకదాన్ని పోలిన మరో వస్తువు ఇంత వరకూ సృష్టిలో లేదు! ఇందుకు ఒక్కటే మినహా యింపు వుంది: అసలు వస్తువును పోలిన దాని ఛాయ! అంటే మీరు వ్యాధికి, దాని ఛాయను ఎరగా వేస్తున్నా రన్నమాట? ఎవరి వ్యాధితో తయారైన వాక్సిన్ వాడి వ్యాధికీ పని చెయ్యటంలో అర్థం వుంటుంది కాని, ఒకడి వాక్సిన్ ఇంకోడికి ఎలా పని చేస్తుందీ?

డాక్టర్:-అది నిజమేకాని, ఎవరివాక్సిన్, వాడికోసం తయారు చెయ్యటం వ్యయ ప్రయాసల్తో కూడినపని. అంత వ్యవధీవుండదు.

ఇంది:-అందుకని, యీ తెలివితక్కువ పద్ధతుల్ని నేర్పిన శాస్త్రం—లాభంలేదు. దాని గొప్పతనం బైట పడేది ఎప్పుడంటే—చచ్చినవాణ్ని బతికించ గలిగి నప్పుడు!

డాక్టర్:-అది అసంభవం! ప్రకృతే స్తంభిస్తుంది!

ఇంది:-తెలిసివుండీ, దాన్ని పట్టుకొని వేళ్లాడటంలో అర్థం లేదు! ప్రకృతి సృష్టించుకుంది; అదే నాశనం చేసు కుంటుంది మీరు అడ్డువెళ్తే—దానికి మరి దారిలేక ఇంకా ఘోరమైన వ్యాధుల్ని, మీకు అందనివాటిని సృష్టించుకుంటుంది—

డాక్టర్:-ప్రకృతిని ఆపుతానని నేను బయలుదేరలేదు!

ఇంది:-వ్యాధినీ ఆపలేరు....మీతో లాభంలేదు—

డాక్ట:-(గొణుక్కుంటూ) నావిజ్ఞానమూ, నాచాతుర్యమూ, నా డిగ్రీలూ........

[బుర్రగోక్కుంటూ వెళ్ళిపొయ్యాడు. క్షణం నిశ్శబ్దం ఇంకో ముసలాయన వొచ్చాడు. ఆయన వాలకంచూస్తే, అన్ని ఉద్యోగాలకూ పనికివొచ్చే రకంగా ఉండటంవల్ల, మనకేమీ తోచదు.]

ఇంది:_కూర్చోండి....తమరు....?

వ్యక్తి:-(కూర్చొని) నేను పిచ్చిడాక్టర్ను!

ఇంది:-(అదిరి) పిచ్చిడాక్టరా? మీకు పిచ్చి ఎక్కితే, పిచ్చాసుపత్రికి వెళ్ళక, ఇలా దయచేశారేం?

పిచ్చిడా:—(గుక్కతిప్పుకొని) అంటే పిచ్చికుదిర్చే డాక్టర్ను.

ఇంది:—అలాగా? ఇక్కడ పిచ్చివాళ్లెవరున్నారని వొచ్చారూ?

పిచ్చిడా:—తమరే!.... కోపగించకండి.... అసలు పిచ్చిలేని వ్యక్తంటూ లోకంలో లేదు. మనిషికోరకం పిచ్చి!

ఇంది:—ఐతే తమకు ఏరకం పిచ్చో శెలవిచ్చారు కాదు?

పిచ్చిడా:—(బుర్రగోక్కొని) నాకా? నాకు పిచ్చినికుదిర్చే పిచ్చి!

ఇంది:—ఐతే, నాకు ఏరకం పిచ్చి?

పిచ్చిడా:—అదేచూస్తున్నాను. మీమాటలధోరణీ, ప్రవర్తనా చూస్తే, ఏరకం పిచ్చి కిందికి మీరువస్తారో అర్థం కాకుండావుంది. మా ఆస్పత్రికి వొచ్చి ఏ రోగితో నన్నా ఒక్క అరగంట మాట్లాడితే, ఏదో వొక రకం పిచ్చి మీకు రాకపోదు!

ఇంది:—మరి మీకెందుకు పిచ్చెక్క లేదూ?

పిచ్చిడా:-నేనసలు రోగుల్తో మాట్లాడను!

ఇంది:-ఇంక చికిత్సమాత్రం ఏంచేస్తారూ?

పిచ్చిడా:-చేస్తాను. కాని వాళ్లతో మాట్లాడి నేనుకూడా పిచ్చివాణ్నయిపోతానేమో నని భయం!

ఇంది:-అప్పుడు మీకు మరో పిచ్చిడాక్టరు దొరకటంకూడా కష్టమే! ఐనా, మీకు రాబోయ్యేపిచ్చి నే కుదుర్చుకోలేని మీరు, ఎదుటివ్యక్తి పిచ్చిని కుదురుస్తానని బయలుదేరటం — గుడ్డివాడు, 'ఇంకో 'గుడ్డివాడికి దారిచూపటంలాగుంది!

పిచ్చిడా:-వాళ్లతో ఏంమాట్లాడమంటారూ? వాళ్లు మాట్లాడేది ఏం అర్థమాతుందీ? దగ్గరికిపోతే దేహశుద్ధి చేస్తారనే భయంకూడా లేకపోలేదు!

ఇంది:-పిచ్చివాడి తెలివి తేటల్ని అందుకోగల విజ్ఞానమున్నా మీకులేదు. అసలు మీకు ఎప్పుడన్నా పిచ్చి ఎక్కిందా?

పిచ్చిడా:-నాకా? లేదు. నాకు పిచ్చిఎక్కివుంటే, తమ దర్శన భాగ్యమే కలిగేదికాదు. ఎందుకంటే నన్ను పిచ్చాసుపత్రిలో బంధించి ఉండేవాళ్లు. అసలు వొదిలిపెట్టేవాళ్లేకాదు!

ఇంది:—మీకు ఎట్లా పిచ్చికుదరదో, ఎవ్వరికీకూడా కుదరదు! ఇక మీరు వెళ్లొచ్చు —.

పిచ్చిడా:—అంతేనా? .... అంతే! .... అంతే!

[వెళ్లిపొయ్యాడు. క్షణం నిశ్శబ్దం. ఇంకో వ్యక్తి వొచ్చాడు. పెద్ద తలపాగా, మోకాళ్లదాకేకోటూ, కళ్ళజోడూ గమనించతగ్గవి. కుర్చీలో దర్జాగా కూర్చొని, విజిటింగ్ కార్డు అందిచ్చాడు.]

ఇంది:—(చదువుతూ) కాళీప్రసన్న, సాముద్రిక సామ్రాట్ శ్రీమాన్........శ్రీమాన్........శ్రీమాన్..........

శ్రీమా:—శ్రీమాన్ గండభేరుండాచార్య!

ఇంది:—గండభేరుండంగారూ! మీరు జోతిష్కులా?

గండ:—ఔనమ్మా!!

ఇంది:—నాకేం జోతిష్యం చెప్తారూ?

గండ:—మీకసలు యీ జబ్బు కుదురుతుందో లేదో —

ఇంది:—అందుకు ముందు, యీ వెయ్యిరూపాయిల బహుమానమూ తమకు వొస్తుందో రాదో చూసుకున్నారా?

గండ:—అది తమరు తృప్తిపడటాన్ని బట్టి వుంటుంది.

ఇంది:—మీకు ఆ అదృష్టమే వుంటే - మాకు తృప్తీ కలుగుతుంది. మీ భవిష్యత్ సంగతి మీకు తెలియదు. ఇతరుల భవిష్యత్‌ను గూర్చి చెప్తామని బయలుదేరారు!

గండ:—అలా అనకండి. నేను భూత కాలంలో జరిగిన సంగతుల్ని పూసగుచ్చినట్టు చెప్పగలను.

ఇంది:—దాని వల్ల ప్రయోజనం లేదు. ఎందుకంటే ఆ సంఘటనలన్నీ జరిగి పోయినై. ఏమైనా తప్పులుంటే, దిద్దుకునేందుకన్నా ఆరోజులు మళ్లీ తిరిగిరావు. అదీకాక,

ఆ సంఘటనలన్నీ పూసగుచ్చినట్టు, నాకే తెలుసు కనుక, మీ నోటినుంచి వినే అవసరం లేదు.

గండ:—పోనీ వర్తమానంలో—

ఇంది:—వర్తమానం జరుగుతూనేవుంది, నాకు కళ్లున్నయ్ కనుక, నేనే చూసి గ్రహించుకోగలను! మీ సహాయం ఇక్కడ కూడా అనవసరం

గండ:—పోనీ భవిష్యత్ -

ఇంది:—ఆ జరగబొయ్యే సంఘటనల్ని గూర్చి - అగాధాంధకారంలోకి చూస్తూ మీరు రైటే చెప్పారో, తప్పే చెప్పారో తెలుసుకోగలిగే శక్తి నాకు లేదు. అందుకని, మీరు చెప్పిందానికల్లా తలూపుతూ కూర్చోవటం మౌఢ్యం. అదీకాక, ఆ భవిష్యత్‌లో మంచీ ఉండొచ్చు; చెడూ ఉండొచ్చు, మీరు మంచిని చెప్పటం వల్ల - ఆ సంఘటనను ఇప్పుడే తలుచుకొని, ఆ ఆనందంలోని - అత్యధిక భాగాన్ని ఇప్పుడే అనుభవించేస్తాం; నిజంగా అది జరిగేనాడు అనుభవించేందుకు ఆనందం చాలా కొద్దిగా వుంటుంది. ఇక చెడును గూర్చి చెప్తే, ఇప్పటి నుంచే దిగులు పడిపోతాం. అసలు జీవితపు రహస్యాలన్నింటినీ ఇప్పుడే తెలుసుకుంటే, జీవించి అనుభవించేందుకు ఇంకేంవుంటుంది? అదీకాక, ఆ భవిష్యత్‌లోని సంఘటనల నుంచి తప్పుకునే మార్గం కూడా ఉండదాయె!

గండ:—ఎందుకు లేదూ?

ఇంది:—అలా ఉంటే – మీరు చెప్పేభవిష్యత్ తప్పవుతుంది కదా?

గండ:—అదికాదు....గ్రహాలు చేసే చెడుగునుంచి తప్పుకునేందుకు, తాయిత్తులూ, రాఖ్లూ మంత్ర మహత్తుతో తయారు చేశాను.

ఇంది:—అవ్వి మీరే ధరించండి....ఇక్కడ మీకేమీ సావకాశం లేదు—

గండ:—అంతేనా? నా భవిష్యత్ను గూర్చి నేనే తెలుసుకున్నట్టయితే—యీ బత్తె ఖర్చులు దండగ పడే వాణ్ని కాదు!

[వెళ్ళిపొయ్యాడు. క్షణం నిశ్శబ్దం. ఒక యువకుడు వొచ్చాడు. పొడుగైన జులపాలూ, ఫ్రెంచికట్టు మీసమూ, వొదులుచేతుల సన్నని లాల్చీ, కళ్ళకుజోడూ— చూడగానే నవకవి ఐ ఉంటాడని ఇట్టే తోస్తుంది. పైకిచూస్తూ నడిచి వొస్తున్నాడు.]

ఇంది:—తమరు?

కవి:—(భుజాల్ని ఎగరేస్తూ) నేను—పక్షిని!

ఇంది:—పక్షా? మీకు రెక్కలన్నా లేవే?

కవి:—రెక్కలుంటే, ఆకాశంలోనే ఎగిరిపొయ్యేవాణ్ని!

ఇంది:—మీరు మరి ఏ రకం పక్షులూ?

కవి:—ప్రేమ పక్షిని! ప్రేమ బికారిని!

ఇంది:—కూర్చోండి....పక్షిగారూ! మీరేం చేస్తూంటారూ?

కవి:—కవిత్వం— ప్రేమకవిత్వం— ప్రణయ కవిత్వం— రాసేస్తాన్— గీకేస్తా—!

ఇంది:—తెమకవిత్వం నాకేం ఉపయోగం?

కవి:—జీవితం చప్పబడ్డప్పుడు, కవిత్వంకన్నా మధురపదార్థం ఇంకోటిలేదు. బాధల్ని మరిచిపొయ్యేట్టుచేసే అంజనం— కవిత్వం!

మచ్చుకు ఇది వినండి; చీకటి కటికచీకటి....గాఢాంధకార బంధురం....అప్పుడు నాయకుడు, నాయకినిఉద్దేశించి—

ఇంది:—ఆగండి....కటికచీకటిలో తెమకెల్లా కనిపించిందీ?

కవి:— కవిగాణ్నికనుక, మనకు స్వంతపనులేమీా లేవుకనుక, ఐదుబ్యాటరీల ఎవ్వరెడీలైటు వేసుకొని బయలుదేరాను.

ఇకవినండి:—నాయకుడు ఏమన్నాడయ్యాఅంటే—

(హరిదాసుడిలాగు లేచినిలబడి)

పాట

నిద్రపోతుంటేను — నువ్వొచ్చిలేపావు

నిద్రమెళుకూరాక — నీవెంటనడిచాను—

ఇంది:—నిద్రమెళుకూరాకుండా ఆమె వెంటనే నడవటంకష్టం. నిద్రమత్తులో ఇంకెటన్నా పోవొచ్చు. కనుక నాయకి ఎత్తుకొనిపోవటమో, వీపుమీాద ఉప్పుప్పుగోనగా వేసుకొని వెళ్లటమో ఉచితం—

కవి:—నిజమేకాని, నా నాయకి సుకుమారగాత్రి! సిమెంటు బస్తాలాటి నాయకుణ్ని మోసేందుకు అలవాటు పడలేదు.

ఇంది:—సరే — తరువాత ?

కవి:—వినండి——

పాట

పాలసంద్రంలోకె - తీసుకెళ్తావో -
నీళ్లసంద్రానికే - లాక్కుపోతావో -

ఇంది:—లాక్కుపోవటం దేనికి?

కవి:—ఉప్పునీళ్ళంటే నానాయకుడికి ఇష్టమనుకున్నారా? అదీ కాక వాడికి ఈత రాదు. చచ్చిపోయ్యే పక్షంలో ఉప్పు నీళ్ళు తాగి చావటంకన్న, పాలుతాగి చావటం మంచిది!

ఇంది:—నాయకుడికి ఈత నేర్పలేకపోయ్యారా?

కవి:—ఇలాటి ఇబ్బందులు ఉంటయ్యని తెలిసి ఏడుస్తేగా? నేర్చుకునేదాకా ఆగడూ? దొరికిందే ఛాన్సు అని నాయకుడై కూర్చున్నాడు. నేలమీద మాత్రం యీదగలడు! అంతే!....అదంతా అలావుంచండి : ఇందాకటి పాటకు తమ హృదయం ఉప్పొంగలా? తమ ఊపిరితిత్తులు ఉద్రేకంతో....ఉద్రేకంతో.... (మాటలు దొరక్క తడవడుతున్నాడు.)

ఇంది:—లేదు....ఏమీ లేదు!

కవి:—అంటే, మీకు కవితాహృదయం లేదన్నమాట. ఐనా యీ గేయాన్నికూడా వినండి.

(గేయం)

ఉందిరా - యీ గొందిలో
నా బందీరా - ఆ ఇందిరా

ఇంది:-ఇందిరా? నా పేరేనే!

కవి:-(సగంవచ్చి) క్షమించండి....కవపడ్డ ఆడదాని మీదల్లా కవిత్వం బరికేశాను—

ఇంది:-గొప్పపని చేశారు. మరి మొగాళ్ళకు అన్యాయం చేశారేం? వాళ్ళమీదకూడా బరికెయ్యక పోయ్యారూ?

కవి:-మొగాళ్లల్లో చదువుకున్న వాళ్లెక్కువ. చదువుకున్న వాళ్లల్లో నూటికి తొంభైమంది కవిత్వం రాయగలరు. వాళ్లకు వాళ్ళే బరుక్కుంటారు కనుక, మనం బరకాల్సిన అవసరంలేదు—

ఇంది:-మనం అంటున్నారు?

కవి:-అదే....నేనన్నమాట....పొయటిక్ 'వుయ్' లెండి

ఇంది:-జడభరతుడిలాగు జుట్టుపెంచారు— టాగూర్ మోడల్‌లోనే వుంది—

కవి:-సరిగ్గా గ్రహించారు. ముందు షేప్‌లోనన్నా టాగూరునైతే—

ఇంది:-ఔను. సిరి అంటకపోయినా, చీడన్నా అంటుతుంది—

కవి:-మీరు నా కవిత్వాన్ని పూర్తిగా ఆస్వాదించి—

ఇంది:-ఇంకొద్దు. ఇప్పటికే నా శరీరంమీద గొంగళీ పురుగులు పాకుతూన్నట్టని పించింది

కవి:—పోనీ కాలక్షేపం—

ఇంది:—నా కాలం విలువను మీరు చాలా చిన్నచూపు చూస్తున్నట్టుంది పోనీ మీ అచ్చు పుస్తకాలేమన్నా వుంటే, ఇల్లా పడేసిపోండి. తీరుబడి ఐనప్పుడల్లా చదవుతూంటాను,

కవి:-నా రచనలన్నీ అచ్చువటమంటే మాటలా? అచ్చుగా ఒక్క టిటాగర్ పేపర్‌మిల్లూ ఒక టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రెస్సూ ఒక సంవత్సరంపాటు పనిచేస్తే అవుతాయ్! అదీకాక, కవిఅంటే కుచేలుడన్నమాట! మీలాటి ఐశ్వర్యవంతు లెవరైనా అంకితం వేసుకోని.......

ఇంది:-అంకితం వేసుకున్నందుకు మీరు ఒక్కో పుస్తకానికి ఏం ప్రతిఫలం ఇవ్వదలిచారూ!

కవి:-నేను ఇవ్వటమా? అది లోకధర్మంకాదు. ఐనా నా దగ్గర ఏముందీ ఇచ్చేందుకు? ఏదో మీరు అంతగా అడుగుతున్నారు. కనుక, ఒక్క పుస్తకం అంకితం వేసుకున్నందుకు, ఇంకో అరడజను పుస్తకాల్ని అంకితానికి సిద్ధంగా వుంచుతాను.

ఇంది:-మీకవిత్వం — మావూరి డ్రెయినేజ్ కాలవలాగు తరిగే ప్రవాహంగా లేదు అలాటిదాన్ని నేను భరించలేను. పోనీ మీకవిత్వాన్ని దేశంమీద చలామణీ చెయ్యలేకపోయ్యారా?

కవి:-ఈ ప్రజలు వొట్టి మూఢులు!

ఇంది:-ప్రజల్ని తిట్టటంవల్ల ప్రయోజనంలేదు. ఎందుకంటే మిమ్మల్ని ఆకాశానికి ఎత్తినా, పాతాళానికి పడేసినా—ఈప్రజలే! అందుకని, మీరు ప్రజలకోసం కవిత్వం రాసి—

కవి:- ఆ స్టంటూ వేసిచూశాను. ప్రజాకవిత్వం అని పెద్ద హెడ్డింగ్ పెట్టాను; ప్రజానాటికలు అని మోత

పుట్టించాను. ప్రజాకథలు, ప్రజాప్రోజు. ప్రజాపొయట్రీ, ప్రజా..........

ఇంది:—అన్నింటికీ ముందు ప్రజనుకలిపాననండి.

కవి:—కలిపినా ఒక్కడూ టోపీపడలేదు ఇంత వాస్తవికతను నేను చిత్రించినా....

ఇంది:—మీరు వాస్తవికతను రాశారా ?

కవి:—లేకపోతే ప్రజాకవిత్వం ఎలాఅవుతుందీ ? అతి వాస్తవికంకూడా గీకాను. రియాలిటీ — ఫక్తురియాలిటీ — యదార్థదృశ్యాలే — దింపానంటే నమ్మండి.

ఇంది:—రియాలిటీ కవిత్వంకాదు——

కవి:—మరి ?

ఇంది:—రియాలిటీ అంటే వార్త! ఒత్తి రియాలిటీయే రాసేవాడు పత్రికా విలేఖరన్నమాట! అచ్ఛగా యదార్థ దృశ్యాల్నే చిత్రించేవాడు ఫొటోగ్రాఫర్! రియాలిటీని మనంచూస్తూ, అనుభవిస్తూనే వున్నాం. కొబ్బరి చెట్టు ఉండగా, ఒళ్లు బలిసి దాని బొమ్మ దేనికీ?

కవి:—మరి బొమ్మనుచూసి మెచ్చుకునేవాళ్ళ ఒళ్ళు బలవలా?

ఇంది:—లేదు. అది కొబ్బరిచెట్టు ఆకారం మే కాని, కొబ్బరి చెట్టును చూసినదానికన్న కొత్తరకం ఆనందాన్ని ఇస్తోంది.

కవి:—ఊహుఁ. పోనీ యీ రియాలిటీనుంచి దూసుకుపోయి, ఊహాప్రపంచంలో గంతులు వేద్దామని రాసిన రచనల్ని ప్రజలు మెచ్చుకోలేదు!

ఇంది:—మీకు కలిగిన ఉద్రేకమూ, ఊహాపాఠకుడిలో కలిగే అవకాశాన్ని మీరు కలిపించ లేక పోయ్యారన్న మాట! అదీకాక, ఒట్టి ఊహమీదనే ఆధారపడే కవిత్వం — తాగినవాడు మాట్లాడే మాటల్లాంటిది!

కవి:—ఆ ఉద్రేకమూ అదీ పాఠకుడు కలిగించుకోవాలి. ఆ రసగ్రహణహృదయం కావాలి.

ఇంది:—అంతటి రసహృదయమే కనుక పాఠకుడికి వుంటే, మీరచనలు చదివే ఖర్మం పట్టదు. ఆ పాఠకుడే - రచయితయి కూర్చునేవాడు!

కవి:—మరింక కవిత్వం లేదా ?

ఇంది:—లేకేం - అటు రియాలిటీకీ, ఇటు ఊహా మాత్రానికీ, మధ్య వుండే త్రిశంకు మెట్టయి వుంటుంది.

కవి:—ఆహా !

ఇంది:—పోయి అలాటి కవిత్వం రాయండి ....

కవి:—నేను రాసుకొచ్చేదాకా, మీరు యీ స్థితిలోనే వుంటారా అని ఆలోచిస్తున్నాను.

ఇంది:—ఎందుకూ ?

కవి:—మీ మనస్సుకు ఆనందం కలిగించి, యీ బహుమానాన్ని సంపాయిద్దామని.

ఇంది:—ముందు మీ మనస్సులోని తుప్పును వొదలగొట్టుకోండి.

కవి:—ఔను .... తనకు లేని ధర్మమూ అన్నారు.

[వెళ్లిపోయ్యాడు. క్షణం నిశ్శబ్దం. ఒక ముసలాయన వొచ్చాడు. నీరు కావిరంగు పంచా, పైన ఉత్తరియ్యం, చెవులకు కుండలాలూ, చేతులకు బంగారు గండభేరుండాలూ — మొత్తానికి ఒక దైవభక్తుడల్లే కనిపిస్తున్నాడు.]

ఇంది:—దయచేయండి.... మీరు దైవభక్తులల్లే వుంది.

దైవ:—ఔనమ్మా—ఔను.

ఇంది:-మీరు నాకిచ్చే సలహా ఏమిటీ?

దైవ:—ఈ దుర్భరజీవితాన్ని భరించలేనప్పుడు, మనస్సును దైవంమీద లగ్నంచేసి, భక్తితో—

ఇంది:-అంటే యీ లోకంలోని వస్తువులేవీ మనకు పనికి రానప్పుడు, దైవం గతన్నమాట? అంటే పనికిరాని వస్తువుల్లో చివ్వరివాడు దైవం! ఐనా అదంత సులభ సాధ్యమైన పనా?

దైవ:—సాధించవలె! ఇలా ఆలోచించటం మొదలు పెట్టు; అసలు యీ ప్రపంచమే మాయ. నువ్వూ మాయ—

ఇంది:—(తనను చూసుకుంటూ) నేను బతికివుంటేనే— మాయా? మరి తమరో స్వామీ?

దైవ:—నేనూ మాయే! అసలు సృష్టికీలకమే అది!

ఇంది:—ఆగండి; మీరే మాయఐతే, మీమాటలు అంత కన్నామాయ; నేను వినటం అసలేమాయ! అసలు మాయ అంటే ఏమిటీ?

దైవ:—(సగంచప్చి) శూన్యం.... ఏమీ లేదన్నమాట!

ఇంది:—ఈ ఏమీ లేనిదానిలోంచి యీ సృష్టంతా పుట్టుకొచ్చిందన్నమాట?

దైవ:-అదంతాకూడా మాయే!

ఇంది:-సరే.... ఈ శూన్యాన్నిగూర్చి జీవితమంతా ఆలోచించి, తలబద్దలు కొట్టకోవటమూ, ఇంత శ్రమపడి ప్రచారం చెయ్యటమూ, హాస్యాస్పదం. అందుకని మీరు చెప్పేయీ 'శూన్యం'లో గొప్పరహస్యం ఏదో ఉండివుండాలి. ఆ వున్నదాని కోసం అందరూ ఎగబడతారేమోనని, చాలామందిని యీరకం ప్రచారంతో నిరుత్సాహ పరుస్తున్నట్టున్నారు....

దైవ:—నీ యీడు వ్యక్తులు ఇలామాట్లాడటంలో ఆశ్చర్య మేమీ లేదు. అందులోనూ హిందూవితంతువుకు ఇలాటి క్రూరపుఆలోచనలు ఉండరాదు ఆ భగవత్ చింతేవుంటే, అది సమస్తమైనటువంటి మనఃక్లేశాల్నీ రూపుమాపి....

ఇంది:—మీ కది అనుభవంవుందా ?

దైవ:—లేకేం....పొద్దున లేచినప్పటినుంచీ నేను చెప్పేదే అది !

ఇంది—ఆగండి : సమస్త మనఃక్లేశాల్నీ అని శెలవిచ్చారు—

దైవ:—ఔను.

ఇంది:—అన్నీ వొదిలి యీ ప్రచార మనఃక్లేశం గట్టిగా పట్టుకుందన్నమాట ?

దైవ:—అది నేను మానవజాతికి చేసే సేవ—పరోపకారార్థం యీ వెధవశరీరం—

ఇంది:—బోడిశరీరం ! పాడుశరీరం?....ఐనా యీ ప్రచారం వల్ల ఏంలాభం స్వామీ ?

దైవ:—అట్లాఅడుగు. చివరకు ముక్తి! స్వర్గం!

ఇంది:—చచ్చాకనా? బతికి ఉండగా అన్నికోర్కెల్నీ, ఆశల్నీ చంపుకొని, ఇంకోపనేమీ లేకుండా యీ భగవత్ ధ్యానంతో అలసిపోతూ బాధపడతాం. అంటే కోర్కెల్ని తీర్చుకోవటంవల్ల తరువాత పడాల్సిన నరకబాధను, ఆ కోర్కెలు తీర్చుకోక పోవటంవల్ల ఇక్కడే పడతాం! అందుకని ఇక స్వర్గమే! కాని, ఆ కోర్కెల్ని ఇక్కడే అనుభవించి పారేసి, అవ్వి అనుభవించకపోవటం వల్ల కలిగే యీమబాధనుంచి దూసుకుపోతే.....

దైవ:—తరువాత నరకం తప్పదు!

ఇంది:—మన నెత్తిమీద స్వర్గమేవుందో, నరకమే వుందో ఎవరు చూశారూ? చూసి వొచ్చామని చెప్పినా ఎవరు నమ్మగలరు? చూశాక మళ్లీ రావటమంటే-చచ్చినవాడు బతకటంలాటిదే కనుక — అంతా ఊహలో ఆస్వర్గాన్ని చూడాలి! ఒకవేళ ఆ నరకమే లేకపోవొచ్చు. లేనిపక్షంలో అక్కడి బాధల్నికూడా దూసుకుపోవొచ్చు కదా!

దైవ:—మహాజ్ఞానులందరూ యీ విషయాల్ని కనిపెట్టారు.

ఇంది:—ఔను. అలా ఎత్తువేస్తేనేకాని యీప్రచారం సక్రమ మార్గంలో సాగదు. ఇది సులభమార్గంలో మరో రకం వాదనకు అవకాశంలేకుండా యీపద్ధతిని కని పెట్టారు. అసలు ఆకనిపెట్టినవాళ్లు మానవమాత్రులే! చూసేందుకూడా వీల్లేకుండా, వాళ్లు చాలా కాలం

కిందటే యీలోకాన్ని వొదిలి పెట్టి - మీరన్న స్వర్గంలో స్థిరనివాసాన్ని ఏర్పర్చుకొని వుంటారు. మీరు వాళ్లందర్నీ జ్ఞానుల్ని చేసి పారేశారు. ఎందు కంటే, 'జ్ఞాని' స్థానాన్ని మీరు సులభంగా ఆక్రమించు కునేందుకు! తాగినవాడు ఆ తాగుడు చాలా హాయిగా వుంటుందని ప్రచారం చెయ్యటం నైజం! అసలు యీ రకం ప్రచారం వల్ల మీరే ఒక దేవుడ య్యేందుకు ప్రయత్నిస్తూన్నట్టుంది!

దైవ:—నేనా? నాకంత ఆశ లేదు.

ఇంది:—క్రమంగా కలుగుతుంది. ఆ దేవుడనేవాడు ఎన్నాళ్లకూ కనిపించక పోవటం వల్ల - నిరాశను ఎకునోర్చ లేని మానవులు, దేవుడి ఛాయ కోసం వెతకటం ప్రారంభిస్తారు అంటే దేవుడి తరువాత దేవుడంతటి వారు - దేవుడి ఏజెంటైన మీకు ఆ స్థానం దానం తట అడే వొస్తుంది. ఇంత మందినీ ఆ స్వర్గం వైపు మళ్లించటం కూడా ఒక ప్రమాదమే!

దైవ:—ప్రమాదమేముందీ?

ఇంది:—వీళ్లందరూ అక్కడ పోటీయే కదా?

దైవ-ఇక్కడ ఉండలా? అలాగే అక్కడా ఉంటారు. మీరూ రండి .... వొద్దన్నామా?

ఇంది:-స్వర్గంలో మొగ వాళ్లకు రంభా ఊర్వసులు ఉన్నారు. కాని, ఆడవాళ్లకు ఏముందీ? ఏమీ లేదు! నాకు అనవసరం!

దైవ:-పోనీ స్వలాభాపేక్ష లేకుండానే భగవంతుణ్ని కీర్తించండి—

ఇంది:—అనవసరంగానా? కీర్తించటం దేనికీ?

దైవ:-మనకు యీలోకాన్నీ, యీ సుందరమయమైన ప్రకృతినీ కల్పించి ఇచ్చినవాణ్ని కీర్తించరా? మీకృతజ్ఞతను చూపరా?

ఇంది:-ఒక్కసారి కృతజ్ఞతను చూపవొచ్చు. కాని జీవితమంతా కీర్తించటమేనా పని? అదీకాక యీసుందరమైన ప్రకృతి మనకోసం మనం అనుభవించేందుకు! దేవుడి ఉద్దేశం మనను అనుభవించమనే కాని, చచ్చేదాకా తనను కీర్తించమని కాదు. ఏదైనా రుచికరమైన పదార్థం మీముందు పెడితే— అది తినకుండా దాన్ని తయారుచేసి యిచ్చిన వ్యక్తిని పొగుడుతూ కూర్చోటంలా గుంటుంది— పొగడ్తకు పొంగిపోయి— ఆలంచంతో, మానవుడి ఇహలోకయాత్రానంతరం ముక్తిని ప్రసాదించే, సామాన్యమానవ హృదయంలాటిది దేవుడికి వుందంటారా?

దైవ:—మీరు దైవాన్నే ధిక్కరిస్తున్నారు!

ఇంది:-లేదు....ఆదైవాన్ని ఉపయోగించి మీరందరూ చేసే యీ దుష్ప్రచారాన్నీ, స్వలాభంకోసం మీరు ఆయుధంగా ఉపయోగించటాన్నీ ధిక్కరిస్తున్నాను.

దైవ:—ఇందులో స్వలాభం ఏముందీ ?

ఇంది:—ఒకవేళ ఇవాల్టి బహుమతి మీకేవొస్తే ?

దైవ:—అది నేనేమీ తినను. దేవాలయం కట్టించబోతు న్నాను. మీలాంటి ఐశ్వర్యవంతుల్ని ఆశ్రయించి దేవుడికి మాన్యాలుయిప్పిస్తాను—

ఇంది:—మీచేత దేవుడు సృష్టించబడ్డాడా ? దేవుడిచేత మీరు సృష్టించబడ్డారా ?

దైవ:—అదేమిటీ అట్లాఅంటారు ? దేవుడే మనను సృష్టిం చాడు; అందుకు సందేహమా ?

ఇంది:-అందుకని, ఆదేవుడే మనకు ఏమన్నా ఇవ్వాలికాని మనం ఆయనకు ఏమన్నా ఇవ్వటంలో అర్థంలేదు. దేవుడు తనకు తాను సంపాయించుకోలేని దద్దమ్మయి ఉండాలి; లేకుంటే ఆయనకోసం మనమేమీ సంపాయించక్కర్లేదు. అదీకాక, యీ విధంగా, ఆయన్ను ఏపనీ చెయ్యనీకుండా, సోమరిపోతుగా తయారుచేస్తున్నాం—

దైవ:—ఆ ఇవ్వటం మనభక్తిని చాటుతుంది.

ఇంది:—ఎవరికీ ? మిగతా ప్రజలకు !.... తేలిగ్గా కీర్తి సంపా యించేందుకు ఇదొకయెత్తు.

దైవ:—నేను అనేకమంది ధనవంతులదగ్గర చందాలు పోగు చేశాను కాని, మీలాగు ఘోరంగా ఎదురువాదనకు ఎవరూ దిగలేదు.

ఇంది:—వాదనకు కారణాలు దొరకొద్దూ? అసలు సంపాయిం చిన డబ్బే అన్యాయార్జితమాయె! అందులో కొంత పాపాన్ని పంచుకునేందుకు ఆదేవుడే ఏజంటుద్వారా

తయారయ్యె! మాట్లాడకుండా పారేస్తే, నలుగురూ భక్తుడనన్నా చెప్పుకుంటారు. అదీకాక, పుణ్యం యీరకంగానన్నా సంపాయించకపోతే, చచ్చాక నరక కూపమని భయపెట్టారాయె!

దైవ:—అంతమాత్రానికే వీళ్లందరూ భయపడ్డారంటారా?

ఇంది:—ఎందుకు భయపడరూ? పైకి మేకపోతు గాంభీర్యాన్ని నటిస్తూన్నా, లోపలి కల్మషాత్మను యీనరకకూపం భయపెట్టలేకపోతుందా? ఇంతా ఏడుస్తే యీశాస్త్ర లంచంతోనూ ఆధారం తగ్గించి తేలికమార్గం వొకటి కల్పించి కూర్చున్నారుకదా! తను పాపి అనేనమ్మకం లేనివాడికి అసలు దేవుడి ధ్యాసే అనవసరం! పోలీసు వాణ్ని చూస్తే, దొంగకు భయం వుంటుంది కాని- అందరికీనా?

దైవ:—మేమంతా దొంగలమా?

ఇంది:—పొరపాటు బందిపోటు దొంగలు! పగటి చుక్కలు! .. మనుషులకు ఉండేందుకు ఇల్లు లేకపోయినా, దేవుడికి ఒక్కడికీమాత్రం గుళ్ళూ, గాలిగోపురాలూ కావాలి. వీళ్ళకు తిండి లేకపోయినా, దేవుడికిమాత్రం మంగళ హారతులూ, నిత్యనైవేద్యాలూ, కల్యాణాలూ, ఊరే గింపులూ, నాట్యాలూ జరిగితీరాలాయె! మీరు పోగుచేసిన చందాలు అసలు దేవుడిదాకా వెళ్తు న్నయ్యా అని —

దైవ:-అంతమాట మానవమాత్రు లెవరూ నన్ను అనలేదు! అవ్వి దేవకార్యం కోసం పోగుచేసిన చందాలు.

ఆ దేవుడే నన్నెప్పుడూ జమాఖర్చులు అడగలేదు; ఇంక వీళ్ళందరూ ఎవరూ కోటికిస్కా గొట్టంగాళ్లు?

ఇంది:-వాడికసలు లెఖ్ఖలు రావు; పోగుచెయ్యమని అడిగి ఏడ్చాడు కనుకనా, లెఖ్ఖలు చూపలేదని ఏడ్చేందుకు?....మిమ్మల్ని ఒక ప్రశ్న అడుగుతాను. కోపం రాదుకదా?

దైవ:-దైవభక్తులకు కోపం ఉండదు.

ఇంది:-కోపంతో సాగే వ్యాపారం కాదిది....సరే....మీరు ఎప్పుడన్నా గుర్రపుస్వారీ నేర్చుకున్నారా?

దైవ:-దానికీ దైవభక్తికీ సంబంధం ఏమిటీ?

ఇంది:-చెప్తానుగా. ముందు నా ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పండి....

దైవ:-నేర్చుకున్నాను. నిజం చెప్పాల్సివొస్తే— చిన్నప్పుడు ఇసుక పర్రలమీద తిరుగులాడే కంచరగాడిదల మీద ఎక్కేవాణ్ని. కాని, వాటికి అదుపూ, ఆజ్ఞా లేక పోవటంవల్ల, చెప్పినమాట వినక, వెనకకాళ్లు ఎత్తి తంతూండేవి. ఎల్లాగో కష్టపడి ఎక్కి, రెండు దెబ్బలువేస్తే, ముళ్ళకంచల్లోనో, సీసపు పెంకుల మీదో పడేసేవి. ఇది లాభంలేదని గుర్రాలమీదికి దృష్టి సారించాను. కొంతమంది గుర్రబ్బళ్ళ సాయి బులు, గడ్డి కొనలేక, బక్కచిక్కిన తమగుర్రాల్ని ఊరిమీదపడి మేసి వొచ్చేందుకు వొదిలేవాళ్ళు. ఆరకం గుర్రాల్ని పట్టుకునేవాణ్ని. సరైన పోషణ లేకపోవటంవల్ల వాటి వెన్నెముకలు గుచ్చుకుంటూం

దేవి. గోనెపట్టా వొకటి జీనుగా వేసినా అంత సుఖంగా ఉండేదికాదు. అట్లాగే అవస్థపడుతూండగా, గుర్రం హారాంచేసి, బలనంతానపైన ఎక్కానసే కోపం కొద్దీ గరుకైన గోడలకు పక్కగావెళ్ళి, దేహాన్ని దాని కేసి గట్టిగా రుద్దటం ప్రారంభించేది. దాని శరీరం మీాది దురదతోపాటు నా శరీరంమీాది సగభాగం దోక్కుపోవటం మొదలుపెట్టేది! వీటికన్న గాడిదలే మెరుగనిపించింది. ఏమైనా ఇక యీరకం జంతు జాలంతో శ్రమపడి లాభంలేదని, స్వారీ నేర్చుకోవ టానికి పూర్తిగా స్వస్తిచెప్పాను—

ఇంది:—చెప్పి, ఆ బక్కచిక్కిన గుర్రాలకన్నా, గాడిదకన్నా సుఖంగా, తేలిగ్గా, స్వారీ చేసేందుకు మనుషులు వాటంగా ఉన్నారని కనిపెట్టారు! రెండుకాళ్ళ జంతువులకు పైన ఎక్కినవాణ్ని పడేసేపాటి ధైర్యంకూడా లేదాయె!

దైవ:—(కోపంగా) ఇందాకటినుంచీ ఏదోవిధంగా నచ్చజెప్పి, చందా వేయిద్దామని ప్రయత్నిస్తూంటే — మీరు ఇంత చిన్నచూపుతో మాట్లాడటాన్ని వొదల్లేదు. అసలు నాస్తికవాదుల్తో ఇంతసేపు వాదించటం నాదే బుద్ధి తక్కువ —

ఇంది:—ఆ సంగతన్నా త్వరలో కనిపెట్ట గలిగారు!

దైవ:—ఛీ! కలియుగం!....కలియుగం!

[విసురుగా వెళ్లిపొయ్యాడు: క్షణం నిశ్శబ్దం. ఒక యువకుడు వొచ్చాడు. ఇరవై ఏళ్ళ వయస్సు. పైజమా, మోకాళ్ళదాకా చొక్కా, కాస్త మాసిన గడ్డమూను—.]

ఇందిః—తమకేం ఉద్యోగం?

యువః—(కూర్చొని) ఉద్యోగం ఏమున్నావుంటే — అది వొదిలి ఇక్కడి కెందుకు వొస్తానూ?

ఇందిః—నిరుద్యోగులా?

యువః కాదు. విద్యార్థిని!

ఇందిః—ఏం చదువుతున్నారూ?

యువః—ప్రస్తుతం చదువేమీ లేదు. రెండేళ్ళక్రితం బి.ఏ., లో రెండుపార్టుల్లో తప్పాను. సెప్టెంబరూ, మార్చి వరసాగ్గా చూస్తూవొచ్చాను కాని—ఆయూనివర్సిటీ వాళ్లకు యీ దీనుడిమీద దయకలగలేదు. మొన్న మార్చిలో డబ్బుల్లేక, పరీక్షఫీజుకూడా కట్టలేదు. అందుకని, నేను పాసయ్యేదాకా, విద్యార్థినే కదా?

ఇందిః—ఔను....జీవితాంతంవరకూ మీరు విద్యార్థులే!.... ఇక్కడ ఉద్యోగాలు ఏమున్నయ్యని వొచ్చారూ?

యువః—వాంటెడ్ కాలమ్స్‌లో యీ బహుమానం విషయం వొక్కటే నాకు కాస్త సులువుగా కనిపించింది. మిగతా ఏఉద్యోగానికీ అర్హతఉన్నట్టు నాకు తోచలేదు.

ఇందిః—(జాలిగా) అందుకని వొచ్చారా? మీరు నాకేం సహాయం చెయ్యగలరూ?

యువ:—షేక్స్పియరూ, మిల్టనూ, రస్కినూ, టెన్నిసనూ అప్పజెప్పగలను. వినాయకచవితిపద్యాలూ, దసరా పాటలూ, కాశీమజిలీలూ—చదివి పదవిభాగంతో అర్థతాత్పర్యాదుల్ని చెప్తూ నూరిపొయ్యగలను.

ఇంది:—పూర్వం నాకు నేనే నూరిపోసుకున్నాను.

యువ:—కనుక యీ ప్రక్రియ లాభంకాదన్నమాట ? ఇందాకటినుంచీ ఆ ముసలాయన- అంటే, మీనాన్నగారు, మిమ్మల్ని గూర్చి నాతో చెప్తున్నారు. నాకు ఇంకొక్క గొప్ప ఆలోచన తట్టింది.

ఇంది:—చెప్పండి.

యువ:—నా దృష్టిలో లోకంలో రెండే రెండు పార్టీలున్నయ్. మాంచి ఆలోచన మీద కష్టపడి దీన్ని కనిపెట్టాను.

ఇంది:—రాజకీయాల్లోకి కూడా దిగారూ? ఇంకేం మీ నిర్మాణ కార్యక్రమమూ, ప్రణాళికా, విప్లవమూ, విశ్వశాంతీ- ఇదంతా చెప్పటం మొదలు పెడితే ఇవ్వాళ అవుతుందా ?

యువ:—నా థియరీ అతితేలిగ్గా రెండు మూడు మాటల్లో చెప్పెయ్యవొచ్చు. గ్రామఫోన్ హారన్లూ లౌడ్ స్పీకర్లూ, జండాలూ, వాల్‌పోస్టర్లూ, చివరకు ప్లాట్‌ఫారం కూడా అఖ్ఖర్లేదు. అసలు నాది రాజకీయ దృక్పథం కూడా కాదు. సృష్టిరీత్యా ఏర్పడ్డ పార్టీలు-

ఇంది:—కానీండి ....

యువ:—మీకు అరిటిపండు వొలిచి ఇచ్చినట్టు తేలిగ్గా అర్థ మౌతుంది. ఒకటి : మొగపార్టీ, రెండు : ఆడపార్టీ. ఇది వొక్క ఇండియాలోనే కాదు. గ్లోబుమొత్తానికి సరిపడేసత్యం. ఇహలోకంలోమాత్రమే కాదు; పరలోకాల్లోకూడా ఇదేవ్యవహారం ! నరకంలో యముడూ, చిత్రగుప్తుడూ మొగపార్టీసభ్యులు. అలాగే స్వర్గంలో దేవేంద్రుడూ, బృహస్పతీ మొద లైనవాళ్లు మొగపార్టీ వాళ్లు. రంభ, ఊర్వశీ, శచీదేవీ మొదలైనవాళ్లు ఆడపార్టీ సభ్యురాండ్రు ! మన పార్టీ సభ్యులకు సభ్యత్వరుసుం లేనేలేదు! ఇంకా దూరం ఆలోచించండి; ఈ పార్టీగొడవ ఒక్క మానవుల్లోనే కాదు. జంతువుల్లో, పక్షుల్లో, భూచరాల్లో, జల చరాల్లో, ఉభయచరాల్లోనే కాకుండా—చీమల్లో, దోమల్లో — చివరకు చెట్లల్లో, చేమల్లోకూడా నేను లోగడ పేర్కొన్న రెండుపార్టీలూ ఉన్నయ్. ఎక్కువ ప్రచారమూ, శ్రమాలేకుండానే పార్టీసభ్యులు వాళ్లం తట వాళ్లే ఏకమై—చెట్టాపట్టాలు వేసుకొని, జీవిత సాగరంలో బుడుంగ్ బుడుంగ్ మంటూ సుళువుగా యీతకొట్టవొచ్చు.

ఇంది:-ఒకవేళ ఆబరువుకు మునిగేపోతే ?

యువ:—అప్పుడసలు యీదాల్సిన శ్రమకూడా అక్కర్లేదు. మరీ తేలికైతే ఎగిరెగిరి పడటమంటూ వుంటుంది. కాస్త భారంగావుంటే—దూకుడుగా గోతుల్లోనూ,

ప్రమాదాల్లోనూ పడకుండా, అతి సాఫీగా నడక సాగించవొచ్చు.

ఇంది:—బాగానేవుంది.

యువ:—అందుకని, మీరు పెళ్లిచేసుకోండి—.

ఇంది:—ఎవర్ని?

యువ:—ఒక మొగపార్టీ సభ్యుణ్ని; అంటే ఒక్క మొగపురుగును! ఐతే వయస్సులో మీకన్న చిన్నవాణ్ని ఏరుకోండి.

ఇంది:—ఎందుకనీ?

యువ:—హిందూసమాజంలో వితంతువుల గోడు ఎక్కువ. అందుకని, మీకన్న చిన్నవాణ్ని చేసుకుంటే — మీభర్తకన్న మీరే ముందుగా యీలోకంనుంచి చల్లగా జారుకునే అవకాశం బాగావుంటుంది. అంటే ఇంకోరి వితంతువయ్యే ప్రమాదాన్ని చాలావరకూ దాటవొచ్చు—.

ఇంది:—ఉహుం. ఇంకా?

యువ:—నిరుద్యోగినీ, ఏఉద్యోగానికీ పనికిరాని వాణ్ని చూసి చేసుకోండి—.

ఇంది:—ఏం అలా అన్నారు? నిరుద్యోగి భార్య నెలా పోషిస్తాడూ?

యువ:—ఉద్యోగి ఉద్యోగాన్నే చూసు కుంటాడా? భార్యానే చూసు కుంటాడా? ఆ రెండింటికీ లంకె కుదరదు. ఒకవేళ భార్య మీద విసుగెత్తి కానీ, కోపం వొచ్చి

కాన్నీ, ఉద్యోగం కోసం వెతకటం ఆరంభించినా, ఏ ఉద్యోగానికీ పనికిరానివాడు కనుక, మళ్లీ తిరిగి భార్య దగ్గరికే రాక తప్పదు!

ఇంది:—పోనీ ఆస్థి ఉన్నవాడైతే?

యువ:—ఒద్దు .... మీకు ఆస్థి లేకపోతేగా? భర్తకే ఆస్థి వుంటే - భార్య బానిసవక తప్పదు. వాడికి ఆస్థి లేక పోతే చచ్చినట్టు ఇక్కడే పడి వుండి, మీ మాట వింటూంటాడు. మీకన్న చిన్నవాడూ, అనుభవం తక్కువ వాడూ కనుక, మీ చెప్పు చేతల్లోనే మెలగు తూంటాడు.

ఇంది:—నిజమే! నా మొదటి భర్త విషయంలో ఆ అను భవం వుంది.

యువ:—కాలేజీలో చదువు తూన్నవాణ్ని కానీ, ఇంతకు ముందే కాలేజీ వొదిలిన వాణ్ని కాన్నీ ఏరుకోండి.

ఇంది:—ఏం అలా శెల విచ్చారు?

యువ:—అలాటి వాడికి లోకజ్ఞానం శూన్యం! వాడికే లోక జ్ఞానం వుంటే - మీ మాట సాగనివ్వడు. వాడి కున్నపాటి విజ్ఞానంతో, నాయకత్వం గోలే వాడికి ఉండదు.

ఇంది:—నిజమే!

యువ:-చిన్నప్పుడు మీరు ఆటబొమ్మల్తో ఆడుకొని వుంటారు ఇప్పుడుకూడా అవ్వి మీ జీవితానందానికి అవసరం.

ఇంది:-అటకమీద ఉన్నయ్. దింపించి, బూజూ, దుమ్మూ దులిపించమంటారా?

యువ:–ఆ ప్రాణంలేని బొమ్మలింక లాభంలేదు. చిన్నతనపు అమాయకత్వంలో అవ్వి చలామణీ అయినయ్. అందుకని, ప్రాణంవున్న బొమ్మ— అంటే, నేను చెప్పిన రకం చిన్నసైజు భర్త—

ఇంది:–ఊహుఁ, తరువాత?

యువ:–బంధువులు లేనివాడుగా, ఒంటరివాడుగా చూడండి

ఇంది:–అందువల్ల ఏం లాభం?

యువ:–మాటిమాటికీ ఆ బంధువులు మీయింటికి వొచ్చి, వారాల పర్యంతం తిష్టవెయ్యరు. మీఆటవస్తువు— అంటే—మీభర్త మీకుఇచ్చే ఆనందంలో భాగాన్ని పంచుకోలేరు.

ఇంది:–మంచిదే! అలాటివాడి కోసం మళ్ళీ పత్రికలో ప్రకటన వెయ్యాలుంటారా?

యువ:–ఒద్దు. అదోదండగ. నేను చెప్పిన రకంవాళ్ళు దేశం నిండా కుప్పతిప్పలుగా పడివున్నారు వాళ్లందరూ ఇక్కడికి తయ్యారైతే —మీరు గాభరాపడి, ఎవర్ని ఏరుకోవాలో తెలియక, తికమక పడతారు.

ఇంది:–మరి అలాటివాడు ఎక్కడ దొరికేట్టూ?

యువ:–(చేతులు నలుపుకుంటూ) నేనే!

ఇంది:–మీకేం ఆస్తివుంది?

యువ:–ప్రస్తుతం ఏమీలేదు. ఉన్నఆస్తి ఏదో చదువుకింద్ద సరిపోయింది. ఆస్తి ఐపొయ్యాక, అప్పు ఇచ్చేవాడే కరువైనందువల్ల, అప్పులేదు అదీకాక, నేను

మిమ్మల్ని వివాహమాడబోవటం లేదు కనుక, నా ఆస్థి వివరాల్తో మీకు జోక్యం లేదు.

ఇంది:-మరి?

యువ:-మీరే నన్ను వివాహమాడబోతున్నారుగా!

ఇంది:-సరే....మీ దరిమధ్యా ప్రేమున్నా లేదుకదా?

యువ:-క్రమంగా పుడుతుంది. ఉన్నప్రేమంతా ఇప్పటికిప్పుడే పుట్టుకొస్తే — ఇక త్వరత్వరగా ఖర్చయిపోతుంది. అందుకని, తీరిగ్గా వొచ్చి, తీరిగ్గా పొయ్యే ప్రేమ చాలా కాలం వుంటుంది—

ఇంది: ఇదీ ఉపాయంగానే ఉన్నట్టుంది. మరి పెళ్లయ్యాక, మీరు ఎప్పుడూ ఇక్కడే ఉంటారా?

యువ:-మీరు వొదలమన్నా వొదలను. బైటి ప్రపంచం అతిఘోరంగా, బాధాకరంగా వుంటుందని అర్థమైంది. అందుకని యీ ప్రహారీ గోడల్ని దాటిపోను. కొంత మంది బంధువుల్ని అవసరంకొద్దీ నేనే వొదులుకున్నాను; మిగతా వాళ్ళు నన్ను వొదిలిపెట్టారు. నేను ఒంటరివాణ్ని. కనుక ఇంక ఎక్కడికి వెళ్తాను? వెళ్లినా, భూమి గుండ్రంగా వుంటుందనే భూగోళ న్యాయ ప్రకారం—మళ్లీ ఇక్కడికే తిరిగివొస్తాను.

ఇంది:—నామాటవింటూ, నామీద అధికారాన్ని చలాయించకుండా వుంటారా?

యువ:-నాకసలు అధికారమంటే తెలిసి ఏడిస్తేగా — చెలాయించేందుకు? ఒకవేళ మీరు నాకాఅధికారాన్ని

అంటగట్టినా, దాన్ని నిలబెట్టుకునే మార్గమూ, సక్రమంగా ఉపయోగించుకునే విధానమూ, నేను చదివిన పుస్తకాల్లో ఎక్కడా తగల్లేదు.

ఇంది:-బాగుంది....ఉండండి....మా నాన్నను పిలుస్తాను—

[ఇందిరాదేవి వెళ్లింది. క్షణానిశ్శబ్దం. ఆమె తండ్రితోపాటు తిరిగివొచ్చింది.]

యువ:-నాన్నా ! వీరు నాకు చికిత్స చెప్పేశారు—

రామ:- ఓహో ! ఇంత చిన్నవయస్సులో ఇంత తెలివి తేటలు—

ఇంది:- తెలివీ కాదు; దానిమీద తేటా కాదు లే !

రామ:-ఏమైతేనేం లే ! — వీరికి బహుమానం ఇచ్చి పంపుదామా ?

ఇంది:-బహుమానం ఇవ్వక్కర్లేదు.

యువ:-ఔను! ఆస్థిలో భాగమంటూ నాకు పనికిరాదు. ఎందుకంటే, ఇవ్వాల్టినుంచీ, నేనుకూడా మీ ఆస్థిలో ఒక భాగాన్నే!

రామ:—నాకు అర్థమవలేదు

ఇంది;-ఆయన చెప్పిన చికిత్సప్రకారం, ఇకనుంచీ ఎప్పటికీ ఆయన ఇక్కడే వుంటాడు —

రామ:—ఇక్కడా? ఇక్కడ ఏంచేస్తూంటాడూ?

ఇంది:-మీకు అల్లుడైవుంటాడు—

రామ: (బుర్రఆడించి) అదా చికిత్స ?

యువ:-(చిటిక వేసి) ఊఁ అదేస్వామీ!

రామ:-(ఇందిరవైపుతిరిగి) మంచిది!

[అందరూ నవ్వారు]

: తెర :

—జనవరి, 1946

ఉల్టా - సీదా

అపరిశుభ్రమైన చిన్నగది. గోడలకు వేళ్ళాడే బూజూ, గదిమూలల్లో కాల్చిపారేసిన బీడీపీకలూ, చేతులు విరిగిన రెండు కుర్చీలూ - ఇది బ్రహ్మచార్లు నివశించే స్థలమని, రూపిస్తున్నయ్.

టేబిల్ మీద టైంపీస్ ఐదుగంటల్ని సూచిస్తోంది. గదిలోకి పడే నీరెండను పట్టి ఇది సాయంత్రమని గ్రహించ వొచ్చు. టేబిల్ మీద పరిచి వున్న గుడ్డ చాలా కాలం చాకిరేవు కోసం ఎదురు చూసి చూసి, ఇక నిరాశతో వృద్ధాప్యాన్ని ఎదుర్కొంటోంది; ఆ గుడ్డ రంగును మనం నిర్ణయించ లేకపోవొచ్చు. మూల వున్న పాత ట్రంకు పైభాగాన్ని చాలా వరకు తుప్పు తన పొట్టను పెట్టుకుంది.

రెండు చింకి చాపలు గది మధ్యలో పరచ బడి వున్నయ్. ఇద్దరు యువకులు చీట్ల పేక ఆడుతున్నారు. వాళ్ళు కట్టుకున్న గళ్ళలుంగీల్ని పట్టి ఇది ముస్లింలీగ్ వ్యవహారమని మనం పొరబడ వొచ్చు. ఇద్దరి వయస్సూ దాదాపు ఒకటే - ఒక పావు శతాబ్దం.

మూర్తి పంచ, స్లీవ్‌లెస్ కాలర్ బనీను ధరించాడు. దాసు విషయం ఎక్కువేమీ లేదు. జులపాలైతే పెంచాడు కాని, ఆపని కావాలని చేశాడో, లేక మంగలిఖర్చు ఆదాచేద్దామని చేశాడో తెలియటంలేదు.]

మూర్తి:—(పేకముక్క విసిరికొట్టి) అట్లారా....దిగు!

దాసు:—ముక్కలు చిరుగుతే కొత్తపేక కొనేందుకు డబ్బుల్లేవు.

(కాస్త ఆలోచించి, ముక్క ఎత్తి, మళ్ళీదింపి, చివరకు గుండెరాయి చేసుకున్న వాడల్లే ముక్క వేసి) ఊఁ రానీ—

మూర్తి:—(నిరాశతో ఆతృతగా చూసి) చంపావే! (బీడీ పీల్చి, ఆరిపోవటంవల్ల అవతల పారేసి) బీడీ వొకటివ్వు—

దాసు:—లేవు

మూర్తి:-పోనీ అగ్గిపెట్టె....అరె! బీడీ పారేశానే!

దాసు:—పోయి ఏరుకో

మూర్తి:-ఆ గుట్టలో ఎక్కడ పడ్డదో? అందులో వారం రోజులనాటి మురుగుడు సరుకూ కూడా వుంది.

[శర్మ వొచ్చాడు. అతనివాలకంచూస్తే మిగతా ఇద్దరంత చెడిపోలేదనిపిస్తుంది. ఇరవై రెండేడ్లవయసు. విశాలమైన పాలభాగం. అందమైన కళ్లు, అతనిలోని ఏ 'ఫీలింగ్'నూ దాచలేవు. ఏదోవిషయంతో బాధపడుతూన్నట్టు కనిపిస్తున్నాడు]

మూర్తి:— రా....బ్రదర్! చాలాఆలశ్యంచేశావే? ఒక సిగరెట్ ఇలాపారెయ్!

శర్మ:—కొనటం మరిచిపోయ్యా....నా గోలలో అన్నీ మరిచేపోతున్నా.

మూర్తి:—(పేకముక్కలు కిందికిదింపుతూ) ఏంగోలా? (తలఎత్తిచూసి) అరె! అట్లావున్నావేం?

దాసు:—మళ్ళీ ఏం ఉపద్రవంవొచ్చింది?

మూర్తి:-ముందుకూర్చో—

శర్మ:—(కుర్చీలోకూలబడి) ఉస్! (నిట్టూర్చాడు)

దాసు:—విసిరి సవర్యలుచెయ్యమంటావా? అసలు సంగతేమిటీ?

శర్మ:—మామూలుగోలే! మళ్ళీపెళ్ళి మాటలు!

మూర్తి:-మాకు పప్పన్నాలన్నమాట!

దాసు:—ఇదివరకు డజనుసార్లు డిసప్పాయింట్ చేశావ్!

మూర్తి:-కనుక యీసారి తప్పకుండా చేసుకోవాలి.

శర్మ:—పిల్లికి చెలగాటం, ఎలుక్కు ప్రాణసంకటంలాగుంది!

మూర్తి:—ఏం - ఏమొచ్చిందీ?

శర్మ:—ఈ పెళ్ళి నాకు ఇష్టంలేదు.

దాసు;—ఇది మామూలువదమే! ముందు ఇష్టంలేకపోయినా, తరువాత ఇష్టం దానంతట అదే పుడుతుంది. ఈసారి కారణాలేమిటి? పిల్ల బాగుండదా?

శర్మ:—పిల్లను చూడలేదుకాని, చూసినవాళ్లు అప్సరసని చెప్తున్నారు.

(ఫోటోతీసి ఇస్తూ) చూడు—

మూర్తి: దాసు:—(ఒకరి తలమీంచి ఇంకోళ్లు చూస్తూ) ఫిలిం స్టార్ లాగుందే!

దాసు:—భలే పిల్ల!

మూర్తి:—వేచి కూర్చునందుకు మాంఛి ఛాన్సు!

శర్మ:—నాకు వొద్దురాబాబూ అంటే?

దాసు:—అన్నట్టు మొదటి పానిపట్ యుద్ధానికి కారణాల్లాగు నీ మిగతా కారణాల్ని ఏకరువు పెట్టు—

శర్మ:—అసలు పెళ్ళంటేనే నాకు భయం—

దాసు:—ఆ భయాన్ని చాలాభాగం మేం వొదలగొడతాం; ఇంకా అడుగూ బొడుగూ ఏమన్నా వుంటే, ఆకాస్తా పెళ్ళికూతురే వొదల గొడుతుంది!

శర్మ:—అది వొదలదు. ఈ యీడులో నేను పెళ్లాడ దలుచుకోలేదు.

దాసు:—మరి నువ్వు ముసలాడివయ్యాక, నిన్నెవతె పెళ్లాడుతుందీ ?

శర్మ:—పోనీ ఇలాగే వుంటాను.

మూర్తి:—అపర భీష్ముడు! (నవ్వాడు)

శర్మ:—నవ్వాలు నరేనోయ్ .... ముందు నేను బైట పడే మార్గం చూడండిరా!

మూర్తి:—నువ్వింకా నీ ఒప్పుదలను ఇవ్వలేదుగా?

శర్మ:—ఇవ్వలేదు ఆ కాబోయ్యే మామ ఉదయానే దిగాడు. ఒక నైట్రాయి వొచ్చినంత వైభవంగా జరిగింది. పొద్దుట్నుంచీ అమ్మా, నాన్నా వరసాగ్గా వొచ్చి యీ పెళ్లి ఒప్పుకోమని ఒకటే తోముతున్నారు. చివరకు నాన్నతో పోట్లాడాల్సి కూడా వొచ్చింది; రేపు ఉదయం లోపల నా ఒప్పుదలను ఇవ్వకపోతే నాకిక ఆ ఇంట్లో చోటులేదన్నాడు. కొన్నాళ్లపాటు ఏ దేశాంతర మన్నా పోదామని చూస్తున్నాను.

దాసు:—మీ నాన్నకు అంత పట్టుదలేం?

శర్మ:—పెద్ద ఆస్థి. ఒక్కతే కూతురు, కట్నం యేమీ తీసుకోకపోయినా, ఉత్తరోత్రా ఆ ఆస్థంతా కలుస్తుందనే నమ్మకం వుంది.

దాసు:—ఇంకేరా — ఇంతకన్న మంచిపిల్ల యీ జన్మలో దొరకదు!

మూర్తి:-చదువుకుందా? ఏమన్నా పాడగలదా?

శర్మ:—ఈసంవత్సరం స్కూల్ఫైనల్ ప్యాసయిందట అద్భుతంగా పాడగలదట గ్రామఫోన్కంపెనీవాళ్లు రికార్డింగ్కోసం వెంటపడ్డా—వాళ్ళు ఒప్పుకోలేదట.

దాసు:—అన్నీ గొప్పగుణాలే! రేపు నువ్వు డాక్టరువై— రోగుల్ని ఒకరొకరుగా దాటెయ్యటంలో నిమగ్నుడి వైనా — సంగీతంతో సంపాయించగల భార్య ఉంటుందా యె! అబ్బాయీ! పొరపాటున వాళ్ళు నీకు యీపిల్లను ఇస్తామన్నారు. సమయందాటుతే, నువ్వు ఎదురిచ్చినా ఇంత మంచిసంబంధం దొరకదు. ఇప్పుడు నువ్వు ఒప్పుకోకపోవటం — నీదేలోపం!

శర్మ:—ఏంపెళ్ళిరా! ఆపిల్ల ముక్కూ మొహమన్నా ఎరగను. చివరకు ఆ అమ్మాయిని కలలో చూసిన పాపానన్నా పోలేదు పూర్వపరిచయం ఏమీలేకుండా యీపెళ్ళి చేసుకొని నేను సుఖపడేదేమిటి?

దాసు:—పెళ్లివిషయంలో జార్జిబెర్నార్డ్‌షా ఏమన్నాడో విను: పరిచయమూ, స్నేహమూ, ప్రేమా వృద్ధయ్యాక, ఏరికోరి చేసుకున్న వివాహాలతో ఎంతమంది దాంపత్య సుఖాన్ని అనుభవిస్తున్నారో — లాటరీ పద్ధతి మీద జరిగే వివాహాలతో కూడా అంతేమంది దాంపత్య సుఖాన్ని అనుభవించ గలుగుతారు—

మూర్తి:—ఇది నాకు కాచి వడబోసిన సత్యంగా కనిపిస్తోంది. మచ్చుకు—శర్మ జీవితాన్నే తీసుకుందాం. పూర్వం శర్మ సుభద్రతో స్నేహంచేసి అతాత్తుగా ప్రేమించి ఊరుకున్నాడు ఏకారణాన్నయితేనేం ఆమె వివాహం శర్మతో కాకుండా జరిగిపోయింది. మనవాడు మనస్సు చెడగొట్టుకొని, ఇంకా 'సుభద్రా! సుభద్రా!' అని అప్పుడప్పుడు కలవరిస్తూనా్నా, ఆమెమాత్రం

ముక్కూ, మొహమూ ఎరుగని ఆ భర్తతో లక్షణంగా కాపరంచేస్తూ, అప్పుడే ఇద్దరు బిడ్డల తల్లయింది. ఆమె కలలోనన్నా శర్మను తలుస్తోందనే నమ్మకం నాకు లేదు —

దాసు:- ఇంకోతమాషా ఏమిటంటే — ఈ ప్రేమరోగం మొదట్లో చాలా ఘోరంగా వెంటబడుతుంది. అప్పుడు నువ్వు ఏమనుకుంటావంటే— హృదయం అనేది తాతా ఐరన్‌కంపెనీలో తయారు కాబడ్డ ఉక్కు కడ్డీఅనీ, దాన్ని నీ మొదటి ప్రియురాలి హృదయం అనే అయస్కాంతం తప్ప ఇంకోటేదీ ఆకర్షించలేదనీ పొరబడతావ్. కాని కాలక్రమాన, ఇతరస్త్రీల హృదయాలు— అంటే ఇతర సూదంటు రాళ్ళుకూడా నీ ఉక్కుహృదయాన్ని ఆకర్షించగలవు. హృదయం అనేది లొంగని గట్టి పదార్థంతో చేయబడ్డ వస్తువు కాదనీ, అది రక్తమాంసాలతో తయారు కాబడి అటూ ఇటూ తిరిగే అవకాశంవున్న లివర్ మీద వేలాడుతోందనీ— యీ అనుభవంతో నువ్వు తెలుసుకోవాలి.

మూర్తి:- కనుక ప్రేమించిన యువతితో నీ పెళ్ళవలేదని దిగులుపడనక్కర్లేదు. ప్రేమించగానే సరా? సుభద్ర విషయంలో లాగు పెళ్ళికాకపోవచ్చు. అందుకు ముందు పెళ్ళాడేసి, తెగని సంబంధాన్ని మెళ్లో వేసుకున్నాక, ప్రేమించటం మొదలెడితే — మరోరకం డిసప్పాయింట్‌మెంట్ వుండదు—

శర్మ:- ఏమిటీ తోముడు? ఇది తప్పించుకోవటం ఎట్లాగురా బాబూ అని ఆలోచిస్తూన్న నాకు యీ గొడవంతా దేనికీ? అమ్మకూ, నాన్నకూ పట్టినపిచ్చే మీకూ పట్టినట్టుంది. చూడబోతే—మీరంతా ఆమాను గాడి ఏజెంట్లలాగున్నారు?

మూర్తి:- అఖ్ఖర్లేదనే వాడికే ఇంత మంచిఛాన్స వొస్తూంటుంది. అదే ఆఫర్ నాకు వొస్తేనా, ఎగిరి గంతేసి, పల్లకీలో దూకేవాణ్ని.

దాసు:- (ఫ్రెంచికట్టుమీసం మెలేసి) నేనిక్కడ వుండగా, నీదాకా రానిస్తానట్రా?

మూర్తి:- నువ్వు నాకన్న ఏ విషయంలో గొప్ప?

దాసు:- నేను కథకుణ్ని!

మూర్తి:- బోడికథలు! కాగితం దొరక్క నేను రాయటం లేదుకాని—

దాసు:- నేను రసికుణ్ని!

మూర్తి:- నేను కాకపోతేగా?

దాసు:- నేను రూపవంతుణ్ని, బలిష్ఠుణ్ని—

మూర్తి:- డబ్బుల్లేక, టాయిలెట్ సామాన్లు కొనటం లేదు కాని, నేనూ రూపవంతుణ్నే ప్రస్తుత ఆర్థిక సమస్య వల్ల కండ తక్కువై, ఇలావున్నానుకాని, మూడు నెల్లు తయారుతింటే— నేనూ వస్తాదులాగు తయారవకపోను! పోనీ నీకు యీ రెండు మూడు రకాల క్వాలిఫికేషన్సూ ఎక్స్ట్రాగా ఉన్నయ్‌కనుక— నీకు

ఇంకో మంచిఛాన్సు ఇంకెక్కడన్నా దొరుకుతుంది. అందుకని యీ ఛాన్సు నేనే పుచ్చుకుంటాను.

దాసు:-అట్లా దారికిరా ఇప్పుడు మనిద్దరం రాజీపడదాం.

మూర్తి:-(వేళ్ళు చాపమీద మోగించి) టరమ్సు?

దాసు:-ఏముందీ? శర్మ బేరం ముందు చెడగొడదాం. ఆ తరువాత మనిద్దరం స్వయంవరానికి వెళ్దాం. ఇద్దర్లో—ఆ అమ్మాయి ఎవర్ని పెళ్లాడినా, వాడు, రెండో వాడికి నెలకు రెండువందలరూపాయిలవంతున, జీవితాంతమూ వరకూ, భరణం ఇచ్చుకోవాలి. మన నిరుద్యోగసమస్యా, ఆర్థికదుస్థితీ, యీవిధంగా తీరిపోతుంది

మూర్తి:-ప్లాను చాలాబాగుంది. శర్మ మనకు రికమండ్ చెయ్యకపోతాడూ?

శర్మ:-ఓ. తప్పకుండా!

దాసు:-సరే. నీకు యీసంబంధం చెడగొట్టే విషయంమీద రేపు మంచిప్లాను ఇస్తాను.

శర్మ:-రేపటిదాకానా? ఒప్పవలను తీసుకొని, రేపుపొద్దున్నే నన్ను పెళ్లికొడుకును చేసేందుకు సిద్ధంగావున్నారు. మామగారు ఇంటిదగ్గరే బిఛాణావరిచాడు.

మూర్తి:-రాత్రికి గోలచేసి, దెయ్యాలున్నయ్యని బెదరగొడితే?

శర్మ:- ఆయన దయ్యాలమంత్రగాడట; పెద్ద వస్తాదులాగుంటాడు. దుడ్డుకర్రతీసుకొని వెంటపడి మన వీపులు విమానంమోత పుట్టేదాకా వొదలడు.

దాసు:-ఉండరా—

(కాస్త ఆలోచించి) అరేయ్! భలే ఉపాయం తట్టింది. తుణాలమీద పని పూర్తవుతుంది.... కాని, పని కాగానే మామగాణ్ని ఇక్కడికి తోలాలిసుమా!

శర్మ:-అట్లాగే !

దాసు:-ఐతే విను; మీ మామ రాత్రికి ఎక్కడ పడు కుంటాడూ?

శర్మ:-మేడమీద; నా స్టడీరూంలో

దాసు:-అర్థరాత్రి నువ్వు ఆ గదిలోకి జొరబడు —

శర్మ:-నా పక్క కిందవేస్తారు.

దాసు:-వేస్తార్లే....ఏం వేస్తే? ఆయన గదిలోకివెళ్ళి లైట్ వెయ్యి....వెళ్లేముందు తూకంగా తాగెయ్.

శర్మ:-అది నాకు అలవాటులేని మేళాం. తాగాక వాంతులు తగులుకుంటయ్!

దాసు:-మరి ఎట్లాగురా? సరే-ఒక పనిచెయ్. నోరన్నా వాస నెయ్యాకపోతే లాభంలేదు కనుక, ఒక్క గుక్కెడు కాస్సేపు నోట్లోవుంచుకొని, పుక్కిలించి ఉమ్మెయ్. నీకు తాగే అలవాటు బాగావుందని తెలియజేసేందుకు ఒక బ్రాందీబుడ్డి చంకనపెట్టుకో. సిగరెట్ పీలుస్తూ, తూలుతూ వెళ్ళి ఆయన పక్కమీదకూలబడి, "శ్యామలా! శ్యామలా!" అని ఆయన్ను లేపు—

శర్మ:—శ్యామల ఎవరూ?

దాసు:—నీ ఊహా ప్రపంచంలోని ఉంపుడుకత్తె అనుకో! నీకేదో నిషాఎక్కి ఇదంతా వాగేస్తున్నావని ఆయన

అనుకోవాలి. నీచరిత్ర ఇండియన్ హిస్టరీలో ఇంకా జేర్చబడలేదు కనుక, నీకు నువ్వే చెప్పేయ్. ఏక్టన్ చేస్తూ నీనోటికొచ్చిన అపభ్రంశం అంతా వాగెయ్. ఆయన ఇదంతా నిజమనుకొని, అదిరి, ఇంకెవ్వరితోనూ చెప్పకుండా తెల్లవారుజాము మెయిల్ ఎక్కుతాడు. రేపు పొద్దున నువ్వు నీఒప్పుదలను ఇచ్చినా—వాళ్లంతట వాళ్లే వెనక్కుపోతారు కనుక, నీమీద సొడ్డేమీ వుండదు.

మూర్తి:—మామగాడు మెయిల్‌కు వెళ్తే మన అప్లికేషన్లు ఎట్లా? పోస్టులో పంపుకుందామా?

దాసు:—ఈచలికి బిగుసుకొని ఐస్ ఐపోకుండా, శాలువలు ముసుగేసుకొని, స్టేషన్‌లోనే కాపలా వేద్దాం.

శర్మ:—భలే ఉపాయంరా దాసూ! మరి బ్రాండీబుడ్డి ఏదీ?

దాసు:—(ట్రంకులోని బుడ్డిని ఇస్తూ) బ్రదర్! జాగర్తరోయ్! అసలే దొరకటంలేదు, బ్లాకు మార్కెట్‌లో పాతిక రూపాయిలకు కొన్నాను. తూలేప్పుడు బుడ్డి వొదిలేవ్! రేపు పొద్దున్నే బుడ్డి మళ్లీ నాకు జేర్చాలి సుమా!

శర్మ:-నా ఎత్తు బంగారం ఇచ్చినా నేను తాగలేనుగా!

దాసు;-నటించేప్పుడు జాగర్త. ఒళ్లుతెలియని స్థితిలో పడి పోతూన్నట్టుండాలి. నువ్వు రాసిందీ, ఇంకా ఇతరులవీ గేయకవిత్వమంతా అప్పజెప్పు— భలేపని చేస్తుంది. మామగాడు నిన్ను పట్టుకోలేక చస్తాడు!

శర్మ:-(కళ్లు సగంమూసి అటూ ఇటూ తూలుతూ)

(గేయం)

ఈ పూరొక లంక
మన ప్రేమొక డొంక
నువుచూస్తే నా వొంక
పడితే వొదలని బంక!
బంక!.... బంక!.... బంక!

[శర్మ నాట్యంచేస్తూ గదంతా తిరుగుతున్నాడు]

మూర్తి:—హియర్!....హియర్!.... నీ కవిత్వ పాకంలోని బంక—చాలేను, చాలకపొయ్యేను. ఇక్కణ్నుంచే, ఇంత తుమ్మబంక తీసుకెళ్లి మామగాడి మొహాని కేసి పులుము.

దాసు:—అట్లా.... రోడ్డుమీద తూలేవ్! పోలీసువాడు స్టేషన్కు జేరుస్తాడు.

శర్మ:—రైట్ .... నేను వొస్తాను.

[శర్మ వెళ్లిపొయ్యాడు]

మూర్తి:—ఇంతకూ మన ఆర్థికసమస్య తీరినట్టే!

దాసు:—ఉండరా .... ఇదివరలో

(రాగంతో) అనగా, ఆన పంథొమ్మిది వందలనలభై వొకటో సంవత్సరం, ఫిబ్రవరి నెల ఇరవై మూడో తారీకు మొదలూ, యీ నాటివరకూ రాసిన ఐదు ఫిలింకథల్లోనూ, ఒక్కదాన్నన్నా నేనే డైరెక్టుచేసి, వెండి తెరకు ఎక్కించాలి

మూర్తి:—ఆడబ్బ నా చేతుల్లోకే రావాలి కాని - పది ఫిలిం కథలు - రాసేస్తాన్, గీకేస్తాన్, తీసేస్తాన్! తీసి వెధవ వెండి తెరకు కాకుండా, బంగారపు తెర మీదికి ఎక్కి స్తాన్! పాకిస్తాన్! తోలేస్తాన్!

దాసు:—ఏడిశావ్! ప్రతి విషయంలోనూ యీ దేశంలో పోటీయే; వెధవ పోటీ!

[తెర]

2

[మేడమీది శర్మ స్టడీరూం. అంధకారబంధురం. టైం - పీస్, టిక్-టిక్ లకు లయగా నిద్రపోయే వ్యక్తి గురకతప్ప, ఇంకే ఇతరశబ్దమూ వినరావటంలేదు.

స్విచ్ వేయగానే లైట్ వెలిగింది. గడియారం ఇంతకుముందే ఒంటి గంట దాటింది.

టేబిల్ మీద పుస్తకాలు చక్కగా అమర్చబడినయ్. ఒకమూల పందిరిమంచం వుంది. మంచానికి దోమతెర దించబడివుంది. లోపల గాఢ నిద్రలో గురకపెట్టే స్థూలకాయుడు శర్మకు కాబోయే మామగారు (?).

శర్మ క్రాపంతా రేగివుంది. కళ్లనలపటంవల్ల కొద్దిగా ఎర్రబడ్డవి. మనిషి హైరానైనట్టు కనిపిస్తుంది. చేతిలోని సగం కాలిన సిగరెట్టుపొగలు విరజిమ్ముతోంది. చంకలో బ్రాందీబుడ్డివుంది. తూలుతూ తూలుతూ మంచందాకావొచ్చి, నిద్రించే వ్యక్తిని చూస్తూ ఒక్కక్షణం నిలబడి పొయ్యాడు. వెంటనే కర్తవ్యం నిర్ణయించుకున్నవాడల్లే, దోమతెరల్ని బలంగా లాగిపారేసి, దభీమని మంచంమీద కూలబడ్డాడు.]

మామ:- (ఉలిక్కిపడి లేస్తూ) దొంగలు!....దొంగలు!

శర్మ:- ప్యారీ! దొంగను కాదే! నీమూఢన చోరుణ్ని!

మామ:- (నిద్రకళ్లను తుడుచుకొని) ఓహో! మీరా?

[లేచికూర్చున్నాడు]

శర్మ:- శ్యామలా! కోపంవచ్చిందా?

మామ:- ఓహో! లా ఎట్ ఫస్ట్ సైట్ అని పుస్తకాల్లో చదివాను కాని, ఇంత ప్రాక్టికల్‌గా ఎప్పుడూ చూడలేదు. మా అమ్మాయి శ్యామల ఫొటోను చూసే, నువ్వింత ఘోరంగా, తలక్రిందులుగా ప్రేమసాగరంలో పడిపొయ్యావంటే-?

శర్మ:- (గొంతుకు ఏదో అడ్డం పడ్డట్టు కాస్తఆగి) అదికాదే శ్యామా! అసలు ఆ ఇందిరను కొన్ని ప్రత్యేక కారణాలవల్ల రాత్రిజేందియ్యాల్సి వొచ్చింది.

మామ:- ఇందిర ఎవరూ? మీక్లాసు మేటా యేం?

శర్మ:- ఆరంగసాని మీద నాకేమీ ప్రేమలేదుకాని, అది రాజేశ్వరి ఇంట్లో తటస్థపడ్డది——

మామ:- ఇవన్నీ భోగంవాళ్లపేర్లా? మంచి రసికుడిలాగున్నావే?

శర్మ:-రెండుసంవత్సరాలనుంచీ యీ బజారంతా ఛెడతిరిగే ఖ్యాతి వున్న నారసికత్వాన్నే ప్రశ్నిస్తున్నావే?

మామ:- ఫర్వాలేదు. రెండేళ్ళ మెరకవీధ ట్రెయినింగూ, అనుభవమూ వుందికదా? మొదట వొర్థియంబ్రహ్మ అని పొరబడ్డాను. ఈమాత్రం అనుభవమన్నా లేకపోతే అమాయకపు శ్యామలదగ్గర మరీ కొత్తమేళాంగా తయారయ్యేవాడివి! సంతోషం!

దరిమిలా ఎంత చెడిపోతావోనని ఏడవకుండా, ఎంత వరకూ చెడ్డావో ఇప్పుడే తెలిసిపోయింది కనుక— ఇంకేమీ ఫర్వాలేదు. భళే అల్లుడివిరా బాబూ! ఇండియా అంతా గాలించినా, యీమాత్రమన్నా చెడనివాడు, యీ రోజుల్లో దొరకటం చాలా కష్టం!

[శర్మ తూలేటప్పటికి జేబులోంచి ఫొటో కిందపడ్డది]

శర్మ:-ప్యారీ! వసంతా!

మామ:-(ఫొటో ఏరి చూసి) అప్పుడే అమ్మాయి ఫొటోను హృదయానికీ, ఊపిరితిత్తులకూ దగ్గరగా ఉండేట్టు జేబులో దాచిపెట్టుకున్నావే! ఫ్రేం కట్టించి, మెడలో వేసుకొని, ప్రేమబికారివై నాలుగు బజార్లూ ఊరేగుతే ఇంకా బాగుంటుంది. ఇంకేం నువ్వు రాసిన ప్రేమ కవిత్వమంతా వాల్యూములు వాల్యూములుగా, అమ్మాయికి అంకితం ఇచ్చెయ్!

శర్మ:-భారతీ!

మామ:—శాకినీ! ఢాకినీ!.... శాంభవీ!.... భైరవీ! ఓం! ఢాం! ఢీం!

శర్మ:—(కుడిచెయ్యి పైకెత్తి)

(గేయం) జై - జై - పుష్పవల్లీ!
నీ చూపే మాపాలవెల్లీ!
నీ నవ్వోక వెల్లులీ!
సుగంధం వెదజల్లే మల్లీ!
నీముస్తాబే ఊసరవిల్లీ!!!

మామ:—సినిమా తారలమీదకూడా కవిత్వం రాశేవే?

శర్మ:—ఆగేసాం – ఆమె మొట్టమొదటిచిత్రం విడుదలైన రాత్రి పదకొండు గంటల ముఫ్ఫై మూడున్నర నిమిషాలకు రాసి, ఆమె పాదపద్మముల ముందు ఇలా విసిరి అంకితం పారేశాను !

[కొత్త ఉపాయం తట్టినవాడిలాగు]

ఉండు.... ఇదిగో! బుడ్డి!....మీరాబుడ్డి!

[చంకలోని బుడ్డి పైకి లాగాడు]

మామ:—బుడ్డికూడా తెచ్చావ్! నోటివాసన్నిపట్టి, ఇది మంచిరకం సరుకని అప్పుడే ఊహించాలే! ఇట్లో మీ ఆచారాలుచూసి, సౌత్ ఆఫ్రికా సరకను కున్నాను కాని, నీ నాగరికతా, వ్యవహారమూ చూస్తే, నీమకు ఎగుమతి 'కావాల్సిన వాడివనే నమ్మకం కుదిరింది.... ఏదీ — బుడ్డి?

శర్మ:—ఉండు .... చుక్క వెయ్యనీ.

మామ:—(బుడ్డి లాక్కుంటూ) ఇటివ్వు – నేనూ కేస్తాను. డాక్టరీ చదువు తున్నందుకు, యీ ద్రవ పదార్థపు మెడిసినల్ వాల్యూను మహాబాగా కనిపెట్టావ్. పచ్చి బాలింతరాళ్లకూడా ఇవ్వదగిన పరమౌషధం ! (సంతోషంతో బుడ్డి తిప్పిచూసి) అరె! భలే సరుకే! ఈ మార్కు సరుకును రుచి చూసి మూడేళ్లయింది ప్రస్తుతం ఇది మిలిటరీకి తప్ప సివిల్ సప్లయ్ లేనే లేదు. బ్లాక్ మార్కెట్‌లో పట్టి వుంటావులే! ఈ వూళ్లో యీ షాపు ఎక్కడో నని సాయంత్రమంతా వెతు

కుతూ తిరగలేక చచ్చాను. వెధవలు ఎక్కడో సందు గొందుల్లోనో, ఊరిబైటనో పెట్టినట్టున్నారు ఈ రాత్రికి సరాశతోనే పడుకోవాల్సి వొచ్చింది; అట్టి ఆపత్ సమయంలో సరిగ్గా సమయానికి ఇలా దింపాలి – తాజా సరుకు!

[మామ సంతోషంతో సగంబుడ్డి తాగేశాడు]

శర్మ:–(ఎలక్ట్రిక్ షాక్ తగిలిన వాడిలాగు వెక్కు ముడుచుకొని) మాలతీ!

మామ:-నువ్వు చెప్పే పేర్లయితే నాజూగ్గా మహా బాగున్నయ్ కాని, మనుషులు ఎలా వుంటారా అని ఆలోచిస్తున్నాను ఒకతెనన్నా యీ రాత్రి ఇక్కడికి శాంపిల్‌గా దింపిస్టయితే, విషయాన్నీ, నీ అభిరుచినీ బాగా అర్థం చేసుకునేవాణ్ని.

శర్మ:-(మోకరించి) ఈలోకంలో నాకు నువ్వుతప్ప ఇంకేం వుందీ?

మామ:-బుడ్డిలో ఇంకా ద్రావకం వుందిగా? పద్యం పాడు; లావొక్కింతయు లేదు.........!

శర్మ:-మా ప్యారీకి బుర్ర తిరుగుతోందే!....హ్హా....హ్హా....హ్హా....!

మామ:-ఇలాటిబుడ్లు ఏకదమున్నర రెండేసి బిగించే అలవాటున్న నాకు బుర్ర తిరగటమేమిటీ? ఈ భూమే తిరగంగా లేంది, బుర్ర లేమిటీ—మనుషులూ, పొలాలూ, రైళ్లూ, మేడలూ, పర్వతాలూ, సముద్రాలూ, సాహి

త్యాలూ—అన్నీ తిరుగుతూనే ఉన్నయ్ అద్దంలేందే నీబుఱ్ఱ నీకు కనిపించదు కనక— మిగతా అందరి బుఱ్ఱలూ తిరుగుతూన్నట్టు కనిపిస్తూంటుంది. జాగ్రఫీ చదవలేదట్రా— ప్రజాకఫీ!

శర్మ:-భలే ఉషార్‌గావుందే—యీ రాత్రి ?

[శర్మ మామను కావలించుకున్నాడు]

మామ:-(కాస్త దూరంగాజరిగి) ఏరోయ్ ! నాకసలు మొగ శరీరం తగుల్తే గొంగళీపురుగులు ఒళ్ళంతా పాకి నట్టుంటుంది! దూరంగా జరుగు ముందు—

[చెయ్యి విసిరి నూచించాడు]

శర్మ:-(సందుదొరికిందని మామవైపు జరుగుతూ) ప్యారీ— ఏదీ ఒక్కముద్దు !

మామ:-(శర్మనువొంచి వీపుమీద ఒక్కగుద్దు బనాయించి) ఈవిశగుద్దుతో నీ నిషాగిషా దిగిపోవాలి. దిగకపోతే ఇంకొక్కటి సరిపోతుందనుకుంటా—

శర్మ:-(ఆవలించి) అమ్మా !

(బలవంతాన తెప్పరిల్లి) అల్లాకోపంచేస్తే ఎల్లాగే పిల్లా ?

మామ:-గుద్దింది అల్లాకాదు; నేనురా !

(మీసంతిప్పాడు)

శర్మ:-పిల్లా ! మీసంకూడా పెంచావే !

మామ:- (మళ్ళీ మీసం తిప్పి)

(గేయం)

నీకోసంరా - యీమోసం
వినరా - నా సందేశం
ఇప్పుడు నా కొచ్చిన - ఆవేశం
నీ వీపుకు చాలా మోసం!

శర్మ:—ఆసుకవిత్వం కూడా చెప్తున్నావే పిల్లా!

మామ:—తెలుగులో కవిత్వం చెప్పలేనంత దద్దమ్మ ననుకున్నావా? అందులోనూ ఆసుకవిత్వాన్నిగూర్చి రెండు ముక్కలు బోధిస్తాను. జాగర్తగా విను; పేకముక్కల్లో ఆసు ఎంత గొప్పదో, కవిత్వంలో కూడా ఆసు కవిత్వం అంత గొప్పది: దాని తరువాత, రాజు కవిత్వం, మదాం కవిత్వం, జాకీ కవిత్వం, జోకర్ కవిత్వం — ఇత్యాది వొస్తయ్. నీకేసులో ఆసు కవిత్వం, తగిన డోసుల్లో పడకపోతే లాభం లేదని—

శర్మ:—ఈచలి ఇంకెల్లా పోతుందే — పిల్లా?

మామ:—చలి వేస్తోందా? ఆసంగతి ఇందాకనే ఏడవలేక పోయ్యావ్? మరేరియాకు పాతకాతా దారుడి వాయేం? వేసుకో ఒకడోస్!

[బలవంతంగా, శర్మనోరు పట్టిబలడీసి బ్రాందీ పోశాడు. శర్మకు ఉక్కిరి బిక్కిరై కొలమారింది. ఎలాగో కొద్దిగా మింగక తప్పిందికాదు. కొంత ఉమ్మేశాడు. మామగారి చొక్కా, పక్కా ఖరాబయిపై]

మామ:-(చొక్కా దులుపుకుంటూ) కొత్తమేళాం కాబోలు నాయనా! సోడాలేకుండా ముడిసరుకును మింగ లేవూ? ఇస్త్రీచొక్కా అంతా ఖరాబ్ చేశావే!

శర్మ:-ఏమిటే—మోటు సరసం?

మామ:-నేను స్వరైన మోటు సరసానికే దిగుతే— నీ శరీరంలో ఏవిధమైన ఎగుడుదిగుళ్లూ ఉండవురా— నాథా!

శర్మ:-అబ్బ! చలి! కావిలించుకోవే!

మామ:-ఇంకా వోదల్లా చలి? ఉండు.... చలిమంట వేస్తా. ఇక్కడున్న గంపెడు పుస్తకాలూ, నీ రచనల దస్త్రాలూ, బాగా ఉపయోగ పడతాయిలే!

[లేచివెళ్ళి ఒక బొత్తి పుస్తకాలు తీశాడు]

శర్మ:-అవి నా రచనలు!

మామ:-ఒట్టి కోతలు! ప్రజలకు వాతలు! డబ్బామోతలు!

[అన్నీ గది మధ్యలో పారేసి ఇంకో బొత్తి ఎత్తాడు]

శర్మ:—అవి నా ప్రజా నాటికలు!

మామ:—స్మశాన వాటికలు!

[ఆ బొత్తి పారేసి, ఇంకో బొత్తి ఎత్తాడు]

శర్మ:—అదంతా నా భావ కవిత్వం!

మామ:—నీ శరీరంలోని పైత్యం!

[ఆ బొత్తి పారేసి, డ్రాయర్ సొరుగు మొత్తం పైకి లాగాడు]

శర్మ:—అది నా రచనల భోషాణ్ణం!

మామ:—తుక్కుడుడారం! చెత్తచెదారం!

[మొత్తం దులిపి పోగు చేశాడు]

(అగ్గిపుల్లగీస్తూ) రా నాయనా! మంటకు కాస్త దగ్గిరిగా జేరు ....

[శర్మ అదిరి, పుస్తకాలన్నీ నిజంగా అగ్ని పాలైనయ్యేమోనని, పోగు మీద విరుచుకు పడ్డాడు]

మామ:—లే .... నీ ఒళ్లు కూడా కాలిబొబ్బ లెక్కుతుంది.

శర్మ:—నాకు చలిలేదు - ఊరికే నే అన్నాను.

మామ:—చెంపలు వేసుకో!

[శర్మ హెల్ప్‌లెస్‌గా చూసి, ఇక గత్యంతరంలేక, చెంపలు వేసుకున్నాడు]

మామ:-(బుడ్డిలో మిగిలిన పదార్థాన్ని ఖాళీచేసి) ఇప్పుడు—యీ ఫ్రెంచి బ్రాండీ పడ్డాక, నిజంగా స్వర్గానికి ఒక్క మెట్టు తక్కువలో ఉన్నాను. (తేప) ఇంకో బుడ్డి వుందా?

శర్మ:—లేదు.

మామ: (తూలుతూ, శర్మ గడ్డం పట్టుకొని) ప్యారీ!

శర్మ:—(అదిరి, తనమీదపడకుండా పట్టుకుంటూ) తూలవాకండి— తూలవాకండి.... నేను పట్టుకోలేను—

మామ:- పిల్లా! చుక్క పడ్డాక తూలకుండా ఉండటం కల్ల! తప్పేముందీ నావల్ల!

[ఖాళీసీసా అవతలికి విసిరిపారేశాడు. పెద్దచప్పుడైంది]

శర్మ: ఆం. చప్పుడైతే నాన్న వొస్తారు

మామ:—ఏం వొస్తే? ప్రజాకవి! ఇందాకటినుంచీ నువ్వు స్తోత్రం చేస్తూన్న ఆడవాళ్ళందర్నీ వెంటనే ఇక్కడికి దింపు! లేకపోతే, ఇందాక శాంపిల్ చూపిన గుద్దుల్లాంటివి, నీ వీపుమీద తాపానుర బాగా మోగిస్తయ్!

శర్మ:—(గేయం)

సీతో బేరం
ముక్కుకు దారం!
కంట్లో కారం!
ఒంటికి వికారం!

మామ:—ఐతే ఇది వినవే పిల్లా! సోడాబుడ్డీ!

(గేయం)

నీ గాజుల గలగల
నావొంటికి జిలజిల!
నీ కెంపుల లోలాకులు (Love-locks)
ఎండిన నాగుండెల్లో బాకులు!
నీగజ్జల ఒడ్డాణ్ణం!
నాకో పండుగ పరమాణ్ణం!
నీ మెడలో హారం
నామనో వికారం!
నీ చూపుల గాలం
హనుమంతుని వాలం! (Elastic !)
నా పైత్యానికి అల్లం!
నా శైత్యానికి బెల్లం!
నీతో విహారం
నాపాలిట క్లోరోఫారం!
మనిద్దరి వ్యవహారం
ఈ ప్రేమ గుడారం!

మామ:-ఆహా!....ఓహో!....అసలు సంగతి మరిచిపోయ్యా.
ఏరిరా గుండ్రాళ్ళలాటి నీ ప్రియురాళ్లు దింపక్రా?
కాచుకో— గుద్దు పడుతోంది.

[పిడికిలి బిగించి, చెయ్యి పైకెత్తాడు]

శర్మ: (భయపడుతూ) అలాటివాళ్లెవరూ లేరు.... అంతా అబద్ధం!.... గుద్దవోకండి—

మామ:-ఓరినీ! నా కేటోపీ తొడిగేందుకు వొచ్చావట్రా?
కాచుకో....మణుగు గుద్దు.... చచ్చావ్!

[శర్మను వొంగతీశాడు]

శర్మ: అరుస్తాను—

మామ:-అరిచేందుకు ప్రాణం మళ్ళీ తిరిగిరాదని తెలియ దట్రా—ప్రాణనాథా!

శర్మ:-(ఈ అపాయంలోంచి తప్పించుకునే ఉపాయాన్ని చప్పున ఆలోచించి) అల్లుణ్ని చంపుకుంటారా?

మామ:- (శర్మను వొదిలి) సమయానికి జ్ఞాపకం చేశావ్ కనుక సరిపోయింది. ఐతే మధ్యాహ్నం యీ పెళ్ళి వొద్దని ఏమేమిటో వాగావు కేం? నీబళ్ళు ఏం కావ్వాం దిరా! (ఒక్కపోటు వొడిచాడు)

శర్మ:—కాదు .... పొడవబోకండి .... అదంతా అబద్ధం! ఇప్పుడు చెప్తున్నాగా - మీ అమ్మాయి మీద నాకు పుట్టుకొచ్చినంత ప్రేమ—

మామ:—ఒక్క పుట్టి ప్రేమేనట్రా?

శర్మ:—ఒకటేం ఖర్మ? ....ఒక్క వెయ్య పున్లు.... కాదు.... ఒక మిలియన్ పున్లు.... పోనీ కోటి .... అర్బుదాలు! నిర్బుదాలు!

మామ:—మరి పెళ్లెందుకు వొద్దన్నావ్?

[ఇంకో పోటు పొడి చేందుకు పిడికిలి సిద్ధం చేస్తున్నాడు]

శర్మ:—కొట్టొద్దు .... ఐతా, మీకింత కసా ఏమిటీ ఒక్కణ్ణీ పట్టుకోలేక ఛస్తున్నాను? .... పెళ్లి వొద్దని నేను అనలేదు .... నాన్న అన్నాడేమో?

మామ:—ఐతే ఉండు .... వీరా నాన్నను కూడా బలంగా నాలుగు పోట్లు పొడిస్తేనే కాని, నిజం బైటికి రాదు....

[వెళ్లేందుకు రెండడుగులు వేశాడు]

శర్మ:—(మామను పట్టుకొని ఆపేస్తూ) ఈ నిషాలో ఊరందర్నీ పొడిచేట్టున్నారు అదంతా ఇష్టమెందుకూ? నేను యీ పెళ్లి తప్పకుండా చేసుకుంటాను.... ముమ్మాటికీను!

మామ:—చేసుకోకపోతే నీ చర్మం వొలవనూ? ఆహా! ఏం ఆనందం! బ్రహ్మానందం! ఉండు.... యీ సంతోష సమయంలో ఒకింత భరతనాట్యం చెయ్యనీ!

[నడుం బిగించి, గదిలో నాట్యం చేస్తూ, ఎగిరెగిరి దూకుతూ, బల్లల్ని, కుర్చీల్ని, పుస్తకాల్ని విసిరికొడుతున్నాడు]

శర్మ:—(మోకరించి) మహానుభావా! ఆపత్ బాంధవా! ఆర్తత్రాణపరాయణా! మామయ్యా! ఈ అర్ధరాత్రి ఊరు ఊరంతా లేచివొస్తుంది .... నా టాపు ఎందుకు లేపుతావూ? నువ్వు చెప్పినట్టల్లా వింటాను—

మామ:-(కాస్త ఆగి) పెళ్ళిమాటో?

శర్మ:-చేసుకుంటాను చేసుకుతీరుతాను. సరేనా?

మామ:-ఆహా! యీ సంతోషసమయంలో కాస్త హరికథా కాలక్షేపమూ ప్లస్ భరతనాట్యమూను.

[మళ్ళీ నశ్యంబిగించి హరిదాసుడిలాగు ఎగురుతూ]

పాట

గరుడగమన - రుడగమన - డగమన
- గమనా! ....న్నయ్....న్నయ్....న్నయ్!

[నాట్యంచేస్తున్నాడు]

శర్మ:-మీగోపా, మీవ్యవహారమూ చూస్తే, కాస్సేపుంటే, ఆమూకుడంతా నామీదే దూకేట్టున్నారు. నేను పోతాను.

[వెళ్ళేందుకని శర్మ రెండడుగులు వేశాడు. మామ బలవంతాన శర్మను కుర్చీలో కూలేశాడు.]

మామ:-ఆగు....ఇక్కడ! పేకిక మహాజనంబులు లేకుండా, నేను యీకుర్చీలకూ, మంచాలకూ, బల్లలకూ, నీ బేవార్సు సాహిత్యానికీ, నాట్యం చేస్తాననుకున్నావా? లేదా వంటే గీడొక్కచీళ్ళి డోలు కడతాను. ఖుద్ర రామ కీర్తన పాడిస్తాను—

పురజనుల కోరికపై ఇంకొక్క ప్రదర్శన మాత్రమే!

[మళ్ళీ నాట్యం ప్రారంభించాడు. మెట్లమీద శర్మ తండ్రి వస్తూన్న చప్పుడు.]

శర్మ:-(మోకరించి, ప్రార్థనాపూర్వకంగా) స్వామీజీ! మా నాన్న వొస్తున్నాడు. ఇప్పుడే మనిద్దర్నీ, మోక్షమిరాంచి

బజార్లోకి విసిరి పారేస్తాను. నా ప్రార్థన - యీ వీనుడి ఆలాపన కాస్తవినండి. మీ ఇష్టం వొచ్చినట్లల్లా చేస్తాను. స్వామీజీ! మామాజీ!.... (నమస్కరించాడు)

మామ:-(శర్మ నెత్తిన చెయి పెడుతూ) లెమ్ము! కుమారా! కరుణింపబడితివి!

[ఊడుతూన్న పంచను, సరిగ్గా కట్టుకున్నాడు. క్షణం గడిచింది. శర్మ తండ్రి వొచ్చాడు]

తండ్రి:-ఏమిట్రా అబ్బాయీ! అర్ధరాత్రి యీగోలంతా?

మామ:-ఏం లేదు—శర్మకు కాస్త ఒళ్ళుతూలుతూంటే—

[శర్మ, తండ్రి వెనుకనుంచి, చెప్పవొద్దని ఆణకువగా, ప్రార్థనా పూర్వకంగా వారిస్తూ, నమస్కరించాడు]

తండ్రి:-పైత్యం చేసిందా యేం?

మామ:-ఏమో— నాకు భరతనాట్యం చేస్తున్నాడు!

తండ్రి:-ఏరా వెధవా! ఆ పెద్దమనిషి ఎదటనే నట్రా నీభరత నాట్యం? నీభరతంపడతానుండు (కోపంతో చేతికర్ర ఎత్తాడు)

మామ:-(కర్రపట్టుకొని వారిస్తూ) ఇందాకనే నేను శరీరం కాస్త సర్ది, నగం పైత్యం వొదిలించాను లెండి! ఇక్కడ నేను వుండగా, పెద్దలు మీరు చెయ్యి చేసుకునేదాకా, వ్యవహారాన్ని రానిస్తానా?.... చిన్నతనం కాదూ—పెళ్ళి అనేప్పటికి, ఒళ్ళు పులకరించి, నరాలు జలదరించి, అలా చేశాడు.... నా పెళ్లప్పుడు నాకు భూమ్యాకాశాలకు భేదం తెలియలేదు!.... ఆ యీడులో మీరూ అంతే ననుకుంటాను - బావ గారూ!

తండ్రి:—పెళ్ళి ఇష్టం లేదని ఏడ్చాడుగా ?

మామ:—ఇప్పుడు అడగండి.

తండ్రి:—(శర్మ వైపు తిరిగి) ఏరా ?

[మామ, తండ్రి వెనుక నుంచి, పిడికిల బిగించి, బెదిరిస్తూ, ఒక కాలు ఎత్తాడు]

శర్మ:—(భయంతో కూడిన సిగ్గుతో) నాకు ఇష్టమే నాన్నా!

మామ:—మొదట వొద్దనటం అదంతా బెట్టు! గంట క్రితం ఇక్కడికి వొచ్చి, నేను నిద్ర పోతూంటే, నా రెండు కాళ్లూ గట్టిగా పట్టు కున్నాడు. తేలో, పామో, జెర్రోనని నేను హడిలి పోయి, లేచి చూద్దును - శర్మ! "ఏమిటి? ఏమిటి?" అంటే - "మామ గారూ! ఈ సంబంధం కుదరకపోతే, నాకు పొటాసి యం సైనైడే శరణ్యం!" అన్నాడు. "సరే నాయనా! నువ్వింత బుద్ధిమంతుడి వనుకోలేదు. ఈ పెళ్లి ముహూర్తానికి ఖాయమే! పోయి పడుకో!" అని ఎంతో సర్ది చెప్పాను. ఇంకేం - ఆ సంతోషంతో రంకులురాటంలాగు గదంతా తిరుగుతూ ఒకటే భరతనాట్యం చెయ్యసాగాడు. ఒంటరిగాణ్ని పట్టకో లేక, ఎంతో బతిమాలుతూ చెప్పినా, వినలేదు. ఈ పెళ్లి ఇంకా ఏమాత్రం ఆపినా, యీ భరతనాట్య ప్రదర్శనం రోడ్డుమీదిదాకా పోతుంది.....అప్పుడు వైజాగ్ పంపే అవసరం ఏర్పడుతుంది!

తండ్రి:-వీడికి పెళ్లంటే ఇంత పుటకరింపు అనుకోలేదు. ఇంకా ఆలస్యం కూడా దేనికి? శుభశ్య-శీఘ్రం!

మామ:-ఇంకా ఆగుతావేం శర్మా! త్వరగాపోయి పెళ్ళి కొడుకువిగా!

తండ్రి:-ఊం. పోయి త్వరగా, తయారవరా-తెల్లారుతోంది!

[శర్మ వెళ్తున్నాడు. మామగారు శర్మను వెనక్కు పిలిచాడు. శర్మ వొచ్చాడు.]

మామ:-మాట....ఇందాక, నాకు తలనొప్పివొస్తే ఇచ్చావే-ద్రావకం!....అది ఇంకొక్క నాలుగు ఔన్సులన్నా ఉంటే పంపు — ఒక్కడోసుకే ఒళ్ళంతా తేలికైంది....ఏం మందండీ! వహ్వా!

తండ్రి:-వెంటనే వారికామందు పంపు....

శర్మ:- అది ఫ్రెంచిద్రావకం........ ఈ యుద్ధసమయంలో దొరకదు.

తండ్రి:-ఎలాగో సాధించు .... నీ స్నేహితుల పలుకుబడితో బ్లాక్‌మార్కెట్‌లోనైనా సంపాయించు....ఇందాకటినుంచీ పాడుగోలంతా చేసి, వారిమనస్సు చెడగొట్టావ్! పెద్దమనిషి కనుక, సహించిఊరుకున్నాడు.

శర్మ:—సరేలే !

[శర్మ వెళ్ళిపొయ్యాడు]

మామ:-పెళ్ళయ్యేదాకానే లెండి - యీ నాట్యాలు

తండ్రి:-అంతే !.... అంతే !....చిన్నవెధవ - ఏదన్నా తప్పు చేసివుంటే - క్షమించండి.

మామ:-ఎంతమాట ! మరేంఫర్వాలేదు లెండి.

తండ్రి:-ఆలస్యంలేదు....మనంకూడా వెళ్దాంపదండి....

[ఇద్దరూ కలిసి వెళ్తుండగా తెర]

— అక్టోబరు, '౪౭

ఎర్రబుట్టిలు

[ఆ గ్రామంలోకల్లా ధనవంతుడైన రాఘవయ్య ఇంటిలోని ముందరి సావిడి. గచ్చుచేసిన నేల శుభ్రంగావుంది. గోడలు తెల్లగా ఉన్నవి. గోడలమీద, ఇక్ష్వాకులనాటి రంగురంగుల చిత్రాలూ వేళ్లాడుతూండ టాన్నిబట్టి, యీ ఇంటి వాతావరణంలో నవనాగరికత తన కిల్లోలాన్ని ఇంకా ప్రారంభించలేదని గ్రహించవొచ్చు.

గోడగడియారం లెక్కపెట్టుకుంటూ ఇప్పుడే ఆరుగంటలు కొట్టింది. కిటికీల్లోంచిపడే గుడ్డివెలుగుచూసి, యిది సాయంత్రమై వుంటుందో, ఉదయమై ఉంటుందో చెప్పటం కష్టం.

సావిడికిమధ్యగా వొక వుయ్యాలబల్లా, పక్కన వొకపెద్ద నవారు మంచమూ వున్నవి. మూలగా వొడ్లగాదా వొక పెద్ద భోషాణమూ వున్నయి

సింహద్వారం మాత్రం మూసేవుంది

క్షణం గడిచింది. అవతల యెవరో తలుపు బాదారు. జవాబు రాక పోవటంవల్ల, మళ్లీ తలుపు గుద్దుతూ 'ఎవరండీ—యింట్లో?' అని కేక వేశారు. కంఠస్వరత్వాన్ని బట్టి పురుషుడే అయివుండవొచ్చు.

ఇంటి యజమానురాలు నరసమ్మ తడిచేతుల్తో చప్పున వొచ్చింది. వయస్సునలభై వుంటుంది. కాని యేఇతర కారణాలవల్లనో ఆమె ముఖంలో మామూలుకన్న ఎక్కువముసలితనం కనిపిస్తుంది. ముఖాన రూపాయి వెడల్పు కుంకుమ బొట్టు ప్రముఖస్థానాన్ని అలంకరించుకుంది. ఒంటిమీద ప్రస్తుతం ఆభరణా లేమీ లేవు.]

నరసమ్మ:— ఎవరూ ?

కంఠధ్వని:—(అధికారంగా) తలుపు తియ్యండి !

నర:—ఎవరంటే ?

కంఠధ్వని:— (తలుపుబాదుతూ) తలుపు తియ్యండి నేను పోలీసు ఇనస్పెక్టర్ను !

[తలుపు తియ్యబోయ్యే నరసమ్మ ఆమాటతో రెండడుగులు వెనక్కు వేసింది. ఏదో భయంతో ఆమె వొక్క క్షణం నిలబడిపోయింది. వెంటనే తేరుకొని, తను మాట్లాడేవ్యక్తికి తనకు ఎదురుగా లేక పోవటంవల్లా, తామిద్దరికీమధ్య గట్టిగోడ వొకటి వుండటంవల్లా, ఆమె తన పిరికితనానికి సిగ్గుపడ్డది. ఇటివ్యక్తి, తాను యీ ఆలస్యాన్ని భరించనట్టు సూచించేందుకు, మరింతగట్టిగా తలుపు బాదుతూ—]

కంఠధ్వని:—తలుపు తియ్యరేమండీ?

నర:— ఎందుకండీ? ఎవరికోసం?

కంఠధ్వని:—రాఘవయ్యగారి కోసం; వెంటనే తలుపు తెరవండి

నర:—వారు దొడ్లో మొహం కడుక్కుంటున్నారు; పిలుచుకొస్తాను; ఆగండి—

[ఆమె వెళ్లిపోయింది; కాని ఆసంగతి అవతలి వ్యక్తికి తెలియకపోవటం వల్ల—]

కంఠధ్వని:—ముందుతలుపు తియ్యండి, యిలా ఆలస్యంచేస్తే!

[గొంతుచించుకొన్నా జవాబు రాకపోవటంవల్లా, అవతల యేం జరుగుతోందో తెలియక పోవటంవల్లా, ఇక మౌనమే ఆశ్రయించ దగ్గదిగా తోచి వూరుకున్నాడు.

క్షణం గడిచింది.

నరసమ్మ భర్త రాఘవయ్యతో ప్రవేశించింది. రాఘవయ్య వయస్సు దాదాపు యాభైదాకావున్నా కష్టించే మనిషికావటంవల్ల, బాగాబలంగా కండలు తేరిన శరీరాన్ని పెంచాడు. అందుకని తెలియనివాళ్ళు, నరసమ్మకన్నా చిన్నవాడని పొరపాటు పడతారు. నల్లగా, పొట్టిగావున్నా ముఖంలో కళవుంది. టూత్ బ్రష్లాంటి మీసాల్ని చూసి పిల్లలు భయపడతారుకూడాను. ఎర్రటి పంచ కట్టుకొని, రంథోలాంటి పొట్టను కప్పిపుచ్చలేని వొక తువ్వాలుమాత్రం భుజంమీద వేళ్ళాడేశాడు. ఇది యితని నైట్ డ్రెస్ అయివుండవొచ్చు]

నర:-బైట వున్నట్టున్నాడు; తలుపుతియ్యండి.

రాఘు:-నువ్వే తియ్యవే.

నర:-అయ్యో! అట్లాభయపడతారేం? మొగాళ్ళకే ఇంత భయమైతే ఎట్లా?

[బైటివ్యక్తికి యీ అలికిడి వినపడి, లోపల సజీవులైన వ్యక్తులు వున్నట్టు గ్రహించి, తలుపు బాదుతూ—]

కంఠధ్వని:-ఏమండీ! తలుపు తెరిచేందుకే యింత సేపా?

[ఇక మర్యాద దక్కదని, రాఘవయ్య ధైర్యంచేసి, తలుపు తెరిచాడు. పోలీసు ఇనస్పెక్టరు ప్రవేశించాడు. కాకీనిక్కరూ, కాకీచొక్కా; భుజాలమీద M. P. అనే తెల్ల అక్షరాలూ, చంకిన దొరటోపీ, చేతిలో వెండిపొన్ను వేసిన బెత్తమూ వున్నయ్. కాళ్ళకు మంచిరకం బూట్ వున్నసంగతి ఎదుటివారు గ్రహిస్తారో లేదోనని, అనవసరమైనా చప్పుడు చేసుకుంటూ వొచ్చాడు. వయసు ముప్పై దాదాపు ఉండొచ్చు.]

రాఘు:-దయచెయ్యండి....దయచెయ్యండి....

[సబ్ ఇనస్పెక్టరు, ఠీవిగా ఉయ్యాలబల్లమీద కూర్చొని, ముఖం యెత్తి, ముడిచిన కనుబొమల్ని మెల్లిగా విప్పుతూ—]

సబ్:-తలుపు తియ్యటమే మీకు కష్టంగా వున్నట్టుందే?

రాఘు:-ఏదో ఆడవాళ్లు. పోలీసులంటే సహజంగా భయపడి నన్ను కేకేసింది. కొంచెం ఆలస్యమైనందుకు క్షమించాలి....

[నరసమ్మ, యేం జరుగుతుందోననే ఆతృతతోనూ, భయంతోనూ, గుమ్మాన్ని ఆనుకొని నిలబడ్డది. ఇనస్పెక్టరు జేబులోని కాగితాన్నివిప్పి, ఒకసారిచూసి మళ్ళీ మడుస్తూ—]

సబ్:-అరెస్టువారెంటు వుంది—

రాఘు:-(చేతులు నలుపుకొంటూ) నాకే? యీమధ్య ఫ్యాక్టరీ కింద ధాన్యం బ్లాక్ మార్కెట్టులో కొనలేదే!

నర:-అయ్యో ఖర్మమా!

సబ్:-మీకు కాదు భయపడకండి

రాఘు:-(సగం తేరుకొని) నాకు కానప్పుడు, తమరు మా యింటికే వచ్చినందుకు....

సబ్:-కారణంవుంది. ఈ కప్పకింది వ్యక్తుల్లోనే ఒకరికి అరెస్టువారెంటు వుంది.

[రాఘువయ్యా, నరసమ్మ ఒకరిముఖం ఒకరు చూసుకున్నారు]

నర:-నాకు కాదుకదా?

సబ్:-కాదులెండి. పదిరోజుల్నుంచి మీయింట్లో అతిథిగా వున్న దొంగసాములారున్నాడే!—

రాఘు:-ఆయన్నుదొంగస్వాములారనకండి కళ్లుపోతాయి! వారు గొప్ప మంత్రశక్తి గలవారు. ఆ శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ్ముడి అవతారమే అనేందుకు సందేహం లేదు....

సబ్:-ఔను. కృష్ణుడు వెన్నదొంగ; వీడు డబ్బుదొంగ; అంతే భేదం!

నర:-వారి మహాత్తు మీకు తెలియదు. మాకు అనేక ప్రత్యక్ష నిదర్శనాలు చూపారు. ఎంత బలవంతం చేసినా దమ్మిడీకూడా పుచ్చుకోనన్నారు—

సబ్:-వాడు దమ్మిడీలదొంగకాదు; రాగినాణాలు వాడికి అక్కరేలేదు. సువర్ణంతప్ప యింకేమీ తాకడు!

రాఘు:-వాళ్ని వొక్కసారి దర్శించేస్తే మీరల్లా అనరు. వారి ముఖంలో బ్రహ్మతేజస్సువుందే—

సబ్:-పనేమీ చెప్పకుండా ముప్పూటా పిండివంటల్లోసహా పెట్టేవాడుంటే మున్నపక్కనూవచ్చు, ముఖంలోకి అప్పుడు తేజస్సు దానంతటదే వొస్తుంది....

నర:-గిట్టనివాళ్లెవరో ఆయనమీద అపవాదులు వేసివుంటారు. అసలు ఆయన్ని ఇలా దూషించిన వాళ్ళనోట్లో—

[సబ్ ఇనస్పెక్టరు వురిమిచూసేప్పటికి నరసమ్మ మిగతామాటల్ని దిగమింగింది. రాఘవయ్య సప్పన ఉత్సాహం ఆలోచించి—]

రాఘు:—ఔను అట్లా అన్నవాళ్లనోట్లో పంచదార పడుతుంది!

నర:—(తేరుకొని) పటికబెల్లం పడుతుంది. మాంచి రకం పుట్ట తేనెకూడా పడుతుంది.

సబ్:—ముందు ఆ దొంగవెధవ యెక్కడున్నాడో చెప్పండి; తన్నుకుంటూ తీసుకొచ్చి వాడెంత పెద్దమనిషో ఇప్పుడే మీకు నిరూపిస్తాను.

[రాఘవయ్య. నరసమ్మ అనుమానిస్తూ వూరుకున్నారు.]

సబ్:—మీరిలా ఆలస్యంచేస్తే న్యాయాన్నీ. చట్టాన్నీ, ప్రభుత్వాన్నీ ధిక్కరించినవాళ్లవుతారు!

రాఘు:—ఎంతమాటా....రండి....

సబ్:—ఆయన పూజగదిలో సమాధిలో వున్నారు. పోనీ కాస్త ఆగి....

సబ్:—జైలులో తీరుబడిగా సమాధిలో నిమగ్నమవుతాడు లెండి—

[రాఘవయ్యా, సబ్ ఇనస్పెక్టరూ కలిసి వెళ్లి పోయ్యారు. నరసమ్మ వొక్క క్షణం అలాగే నిలబడి పోయింది. ఇక తన వొంటరితనాన్ని భరించలేక, యేం జరుగుతుందోననే కుతూహలంతో ఆమెకూడా వెళ్లి పోయింది.

ఒక నిమిషం గడిచింది

సబ్ ఇనస్పెక్టరు వొక సన్యాసిని రెక్కపట్టుకొని లాక్కొచ్చాడు. సన్యాసివయస్సు ముప్ఫైఆరు వుండవచ్చు. బలిష్ఠంగా, నున్నగా వున్నాడు. బోడిగుండూ, కాషాయ వస్త్రాలు; చేతిలో కాషాయవస్త్రాలతో కట్టబడ్డ మూట వుంది. బాగా పెరిగిన గడ్డం, మనిషి నిజస్వరూపాన్ని కొంత వరకూ దాచేస్తోంది.

రాఘవయ్యా. నరసమ్మా వారివెనకాలే వొచ్చారు. నరసమ్మ ఇందాకటిలాగే గుమ్మాన్ని ఆనుకొని నిలబడి వుంది. రాఘవయ్య ఇనస్పెక్టరు పక్కగా నిలబడ్డాడు.]

సన్యా:—నేను సమాధిలో వుండగా మీా రిల్లా చెయ్యటం—

సబ్:—గవర్నమెంటువారు లోగడ ఎప్పుడో మీాకొక శాశ్వత సమాధిని నిర్మించివుండాల్సింది. కాస్తలో దూసుకు పొయ్యావ్!

సన్యా:—నాకేమీా అర్థమవటంలేదు.

సబ్:—ఎందుకవుతుంది? కాషాయవస్త్రాల మూటతో వుడాయించాలని చూసే దొంగవెధవకు—

సన్యా:—అవ్వి అమ్మవారి మందిరంలోవి. అమ్మవారి పూజ పూర్తికాందే, ఆమె అనుజ్ఞఅవందే-మానవ మాత్రులెవరూ దాన్ని ముట్టరాదు....

సబ్:—నువ్వొకడివితప్ప. దేవాంశసంభూతుడివి కనుక, వూరి పొలిమేర్లు దాటించి, ఆతరువాత అమ్మవారి అనుజ్ఞ

తీసుకుంటాన్. అసలు అమ్మవారే నీ అనుజ్ఞ తీసుకో వాలనుకుంటాను!

[సన్యాసి చేతిలోని మూటతీసి విప్పాడు. అందులో రకరకాల సువర్ణాభరణాలూ వున్నాయ్. రాఘవయ్యా నరసమ్మా ఆశ్చర్యపొయ్యారు.]

సబ్:—చూశారా — యీ వెధవ చేసిన పని?

రాఘు:—నయమే, అమ్మవారికి సువర్ణపూజ జరగాలని యింట్లోవున్న బంగారమంతా పూజామందిరలోకి జేర్చి — యిదా వీడు చేసిన పని?

సబ్:—వీడసలు మూడుసంవత్సరాలక్రితం ఆకుపూడి దొమ్మీ కేసులోని ముద్దాయి. ఎట్లాగో తప్పించుకు పొయ్యాడు వీడిమీద కూనీనేరంకూడావుంది.

రాఘు:—చాలా ఘటికుడేనే? పోలీసువారినే మూడేళ్ళనుంచీ, మూడుచెరువుల నీళ్లు తాగిస్తూ, ముప్పతిప్పలూ పెడుతున్నాడంటే — ఇక మాలాంటివాళ్లొక లెక్కా?

సన్యా:-కూనీనేరమా? నేనా? మీరు పొరబడు తున్నారు....

[సబ్ ఇనస్పెక్టరు సన్యాసి గడ్డం పట్టుకొని లాగేటప్పటికి అది వూడివచ్చింది.[

సబ్:—చూశారా! దొంగగడ్డం! ముఖవికారం ఎదుటి వ్యక్తికి కనిపించకుండా యీ పన్నాగం.

సన్యా:—నాకున్న ఆస్థి యీ గడ్డమేనని చాటేందుకు; ఏ దొంగవెధవా నావెంటపడకుండా వుండేందుకు—

సబ్:—నువ్వే గజదొంగవు. నీవెంట యే దొంగ పడతాడూ? ఒకవేళ పడ్డా, వాడి జేబులో యేమన్నా వుంటే

వొదలాల్సిందే కాని, నీ దగ్గర్నుంచి వాడికి మాయ గడ్డంతప్ప యింకేమీా పోదు !

నర:-మీరు సమయానికి వొచ్చారుకనుక సరిపోయింది కాని—

సబ్:—అసలు యీసంగతి నాకు నిన్ననే తెలిసింది.

రాఘు:—పోనీ, నిన్ననే రాలేకపొయ్యారా ?

సబ్:—నిన్న యెట్లారానూ? నిన్నటివరకూ వీడు పాతనేరస్థుడేకదా ? వీణ్ని కొత్తనేరస్థుడుగ కూడా రుజూ చెయ్యాలంటే, నేరం జరిగేదాకా వేచివుండాల్సిందే!

రాఘు:—అసలు నేరమే జరక్కుండా చూస్తే ?

సబ్:—అప్పుడు మా ప్రతిభ యేముందీ ? నేరంజరగాలి ; లేక జరిగేట్టు చూడాలి. అప్పుడు పట్టుకోవాలి నేరమే జరక్కపోతే అప్పుడు యీడిపాట్టుమెంటే అనవసర !

రాఘు:-ఇప్పుడు యిక్కడ నేరంజరిగేట్టయితే, మాకు ఎంత నష్టం వచ్చేదో చూశారా ?

సబ్:—దానికి మా బాధ్యత యేముంది ?....సరే....వీణ్ని నేను పోలీసుస్టేషనుకు తీసుకుపోతాను. మీారు స్టేట్ మెంటు యిచ్చి మధ్యాహ్నానికల్లా కోర్టుకురండి.

రాఘు:— ఇదంతా కోర్టుదాకా దేనికి? వీణ్ని రెండుతన్ని పంపేద్దాం.

సబ్:—ఆ పని మేం చేస్తాంలెండి. మిగతా ప్రజల సౌఖ్యం కోసం యిలాంటి దొంగవెధవల్ని ప్రభుత్వం కొన్నాళ్ళపాటు జైల్లో వుంచుతుంది. అప్పుడు వీళ్లు కోరలుతీసిన పాముల్లాగా, నగించచ్చి బైటపడి,

బుద్ధిః లిగి ప్రవర్తించటం మొదలుపెడతారు. సాయింత్రానికల్లా యీ కేసు తేలిపోతుంది. మేస్త్రేటుముందు యీ నగల్ని చూపి, తరువాత మీవి మీకు అప్పగిస్తాను. అందుకు రశీదు యిస్తాను.

[జవాబుకు ఎదురుచూడకుండానే సబ్‌యినస్పెక్టరు రశీదు రాస్తున్నాడు.]

రాఘు:—ఇవ్వి చూపకపోతేనేం ?

సబ్:—వీడు ఎత్తుకుపొయ్యేందుకు ప్రయత్నించినవి యీ నగలేనని నిరూపించేందుకు ! యీ స్టేట్‌మెంటుమీద దస్కత్ చెయ్యండి.

[సబ్ ఇనస్పెక్టరు కాగితం అందించాడు. రాఘువయ్య దస్కత్ చేశాడు.]

సబ్:—సరే, నేను వొస్తాను. పదకొండింటికల్లా కోర్టుకు వొచ్చెయ్యండి....రారా బ్లడీ బెగ్గర్ !

[సన్యాసిని తీసుకొని, సబ్‌ఇనస్పెక్టరు వెళ్ళిపొయ్యాడు. రాఘువయ్య, నరసమ్మ ఒక్క క్షణం ఆశ్చర్యంతో మూగవొయ్యారు]

నర:—సన్యాసిగాడు కాస్తయితే మనకు టోపీ వేసేవాడు.

రాఘు:—ఆ టోపీదానులకన్నా టోపీ వెయ్యగలిగేవాళ్లు వున్నారు — చూశావా ?

నర:—వాడి గడ్డమూ, వాడివాలకమూ చూడగానే, మొదట దొంగవెధవని అనుమానం కలిగింది. కాని మీరు గొప్పవాడని చెప్పటం మొదలెట్టాక, నాకు కాస్త నమ్మకం కుదిరింది.

రాఘు:—ఇంకా నయం! మొదట నువ్వే వాణ్ని యోగి అనీ, సిద్ధుడనీ వ్యవహారించి, అనేకమంది పిల్లలు లేనివాళ్లకు పిల్లల్ని యిచ్చాడనీ, మనకు తప్పకుండా మేలుచేస్తాడనీ చెప్పీచెప్పీ నా దుంపతెంచావు. కొంచెమైతే యిల్లంతా దోచుకునేవాడు. సరే. నువ్వుపోయి వంటపని చూడు; నేను త్వరగా బయలుదేరి మేస్త్రీటు కోర్టుకుపోవాలి.

[నరసమ్మ తలుపు గడియవేసి వెళ్ళిపోయింది. రఘువయ్య బోషాణందగ్గర యేదో సర్దుతున్నాడు. తలుపు కొట్టిన ధ్వని.]

రాఘు:—ఎవరూ?

కంఠధ్వని:—తలుపుతియ్యండి.

[రాఘువయ్య తలుపు తెరిచాడు. ఒక నల్లటి లావాటాయన వొచ్చాడు. వయస్సు నలభైదాకా వుండొచ్చు. నల్లగా భయంకరంగా వున్నాడు. మాసిన పంచా, వీపుమీద చిరిగిన చొక్కా ధరించాడు.]

రాఘు:—ఎవరూ?

వ్యక్తి—నేను సర్కిల్ ఇనస్పెక్టర్నులెండి!

రాఘు:—(హేళనగా నవ్వి) మీరా? సర్కిల్‌లాగే వున్నావు! గుండుసున్నాలాగు మొహమూ, నువ్వూను. అంతకన్న 'నేనొక సన్యాసిని; దేవీపూజ చేయిస్తాను' అనన్నట్టయితే, నమ్మే అవకాశం వుండేది!

సర్కి:—మీ యిష్టంవచ్చినట్టు మాట్లాడవొకండి

రాఘు:—చాలుచాల్లేవయ్యా! చివరకు కాకీనిక్కరన్నాలేదు ....సర్కిలేట....సర్కిలు! ఇంతకుముందే మీతమ్ము

డొంకడు, సబ్‌నంటూ వొచ్చాడు, వాడిదగ్గరకుపోయి వాడి యూనిఫారాన్ని వేసుకొనిరా.

సర్కి :— ఆ యూనిఫారం నాదే! పక్కవూళ్లో క్యాంపులో వుండగా, రాత్రి నాయూనిఫారాన్ని దొంగిలించి, ఆదొంగ వెధవ సబ్‌ఇనస్పెక్టర్నని వొచ్చాడు. నేనంతా విచారించుకొంటూ వొచ్చాను.

రాఘు:—సర్కిలూ! నీకే టోపీ వేశాడన్నమాట? టోపీ పడ్డది గాక, చెప్పుకోవచ్చావా? ఇలాటికథలుచాలా విన్నాం కాని యిక నడు.

సర్కి:— వాళ్లిప్పుడు ఎక్కడ వున్నారు?

రాఘు:—వాళ్లు యెక్కడ వున్నారో వెతకాల్సిన వుద్యోగం తమదీ. అందుకే మీకు గవర్నమెంటు జీతం యిస్తోంది.

సర్కి:— మీరు స్టేటుమెంటు యివ్వండి.

రాఘు:—(విసుగ్గా) పోవయ్యా! ప్రొద్దున్నే గోల! పిచ్చి యేమన్నా ఎక్కిందా? మావూళ్లో కుర్రముాక మహా గడుసువాళ్లు జాగర్త. చేతికోరాయి తీసుకుంటే మళ్ళీ పోదిలోకూర్కోడారావు. పల్లెటూరు కదానని సర్కిల్ ఇనస్పెక్టర్నని వొచ్చావూ?

సర్కి:— మీరు మర్యాదగా మాట్లాడాలి.

రాఘు:— మర్యాదగాముందు ఇక్కణ్ణుంచి వెళ్తావా లేదా?

సర్కి:— నేను ఆఫీసర్ను.

రాఘు:— (జాలిగా) ఐతే అయ్యావులే.... పోవయ్యా—పోవూ? ఉండు.... మాటల్తో వినేట్టు లేవు....పుల్లాయ్! .... ఒరేయ్! పుల్లాయ్!

[పాలేరు పుల్లాయ్ పరుగెత్తుకుంటూ వొచ్చాడు. మనిషి మహా బలంగా వున్నాడు.]

పుల్లా:—తేలా? సామూ—దొరగారూ?

రాఘు:-మనిషేరా! అడుగో....ఇంకనడవండి బాబూ!

సర్కి:-మీరు స్సేటు మెంటు——

రాఘు: ఒరేయ్! యీపిచ్చివాణ్ణి ఆభోషాణ్ణానికి చేతులు విరగ దీసి కట్టరా—

సర్కి:-నన్నే? చూడండి—మిమ్మల్నేం చేస్తానో—

[కోపంతో జేబులో చెయ్యిపెట్టాడు. కాని అది యూనిఫారం కాక పోవటం వల్ల పిస్తోలు లేదు. అసలు జేబేలేదు.]

రాఘు:-(నవ్వి) దీపావళీ పిస్తోలన్నా లేదే? చూస్తావేరా పుల్లాయ్?

[పుల్లాయ్, సర్కిల్ వడుం వేసుకున్నాడు. సర్కిల్ పెనుగులాడ సాగాడు. వెంటనే రాఘవయ్యకూడా చెయ్యిచేసుకొని, సర్కిలును నెట్టు కుంటూ భోషాణందాకా తోసుకుపొయ్యాడు. పుల్లాయ్ వెంటనేపక్కనే వున్న తాడందుకొని సర్కిలును బిగదీసి కట్టాడు. సర్కిల్ పెనగులాట యిక లాభంలేదని తేల్చుకొని—]

సర్కి:—నేను సర్కిల్నని చెప్పినా మీరు వినటంలేదు. ఆ దొంగవెధవ తను సబ్ యిన్స్పెక్టరని మీకు టోపీ వేశాడు....

రాఘు:-నీకూ టోపీవేశాడుగా! ఓ సర్కిలూ—నిన్ను నువ్వే దొంగలచేతుల్లోంచి కాపాడుకోలేవు. ఇంక ప్రజల్నేం

కాపాడుతావూ? మునసబు వొచ్చేదాకా మెదల కుండా వూరుకో.

పుల్లాయ్! మునసబుకు కేకేసుకు రారా....

[పుల్లాయ్ వెళ్ళిపోయాడు.]

సర్కి:—నన్నిలా అగౌరవించటమంటే ప్రభుత్వాన్నే ధిక్క రించారన్నమాట! రేపు నాగూర్చి ప్రభుత్వం మీా మీాద తీవ్రచర్య తీసుకుంటుంది

రాఘు:—(నవ్వి) నీకోసమా? బాగానే గ్రహించావే? ఒక వేళ నువ్వు నిజంగా సర్కిలువే అనుకుందాం. ఈ సంగతి ప్రభుత్వంవరకూ వెళ్తే యేమాతుందో నువ్వు ముందు ఆలోచించు. చేతకాని దద్దమ్మవని నిన్ను వుద్యోగంలోంచి వూడపీకుతారు. అప్పుడు సమర్థు డైనవాడికి, యింకోడికి యీా వుద్యోగం వొస్తుంది; సమర్థుడు సంతోషిస్తాడు!

సర్కి:-మీా మాటలు వింటూంటే నా వొళ్ళు మండుతోంది.

రాఘు:-నీ వొళ్ళు మండినా, నిన్ను కట్టేసినమోకూ, ఆ తరు వాత భోషాణ్ణమూ, మా కొంపా తగులబడతయ్యనే దిగులు నీకేమీా అక్కర్లేదులే! ఇంత పిచ్చివాడివి విశాఖపట్టణమన్నా పోకపోయ్యావూ!

[నరసమ్మ వొచ్చింది.]

సర్కి:-డ్యూటీమీాదవున్న నన్ను—

నర:—ఈయనెవరూ?

రాఘు:- డ్యూటీమీాద వున్నానని చెప్పటంలా? ఇదుగో! ఇంకో మనిషికూ డా బియ్యంపోయ్. ఆకలితో

యిక్కడ ఛస్తే మూడునెల్లపాటు కొంపను పాడు పెట్టాలి !

నర:-కట్టేశారెందుకూ ? పోనీ వొదిలిపెట్టెయ్యండి.

రాఘు:-అమ్మో ! చాలా ప్రమాదమైన జంతువల్లే వుంది. ఇప్పుడు వొదిలేస్తే వూరంతా గోలపుట్టిపోతుంది,

నర:-సరే.... నేను చెరువుకు వెళ్తున్నాను.

[నరసమ్మ వెళ్ళిపోయింది.]

సర్కి:-ఇంత అమర్యాదగా ప్రవర్తిస్తే....

రాఘు: నోరుకూడా కట్టేసినట్టయితే బాగుండేది !

సర్కి:-పిచ్చిగా వాగబోకండి.

[రాఘవయ్యకు కోపంవచ్చి వొక్క తన్నుతన్ని—]

రాఘు:-ఇకనన్నా పడివుంటావా ? లేదా !

సర్కి:-నన్ను తంతావూ ? రేపు చూడు నా దెబ్బ!

రాఘు:-ఇప్పుడు నా దెబ్బ బాగుందా ?

[పుల్లాయీ, మునసబూ వొచ్చారు.]

రాఘు:-అదుగో ! సమయానికి విలేజి ఆఫీసరుగారుకూడా రానేవచ్చారు. ఇంక గోలచేస్తేమాత్రం నిన్ను ఉప్మా చేసిపారేస్తారు....రండి .... మునసబుగారూ ! ఉదయమే ఎర్రబుట్టలు కొన్ని మాయింటిని చుట్టుముట్టినయ్. చివరకు ఎర్రబుట్టకూడా లేకుండా యీ టోంపాయి....

[మునసబు ఆటోంపాయిని చూసి భయపడి, రాఘవయ్యవంక జాలిగా చూశాడు. రాఘవయ్య మిగతామాటల్ని దిగమింగాడు.]

మున:-వారు సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరుగారు!

రాఘు:-(ఆశ్చర్యంతోనూ, భయంతోనూ) సర్కిలా! భుజ కీర్తులన్నా లేకపోతే నేనెల్లా గ్రహించేది? కనీసం వొక అట్టమీదన్నా రాసి మెళ్లో వేసుకొన్నట్టయితే నేను పొరబడేవాణ్ని కాదు.

మున:-ముందు ఆతాళ్లు విప్పండి.

రాఘు:-ఒద్దు బాబూ! ఒద్దు. ఆయన అసలే కోపంతో వుడికి పోతున్నాడు. ఇప్పుడు విప్పుతే నామీద పడతాడు. ఆ కోపం తగ్గేదాకా అలాగే వుందాం.

మున:-అదేంటయ్యా. ఆఫీసర్ని కట్టేస్తారా? విప్పండి.

రాఘు:-నీదేం పోయిందీ? చెడేది నావీపు కనుక, విప్ప మంటావ్!

మున:-నువ్వేదో తెలియక అమాయకత్వంలో చేశావ్! కిట్రాడు తిట్టినా, కొట్టినా మనం పట్టించుకొంటున్నామా? అంతే! ఆయన సిన్నేమీ అనరులే!

సర్కి:-నే సిక్కడ తాళ్లు వొరుసుకొని ఛస్తుంటే మీ వాద ప్రతివాదాలేంటయ్యా?

రాఘు:-చూశారా, ఎంత కోపంగా వున్నారో?

సర్కి:-నాకు కోపం లేదు లేవయ్యా, స్వామీ!

రాఘు:-ఐనా కట్టేసింది నేను కాదు ఆ పుల్లాయ్ గాడు! ఒరే పుల్లాయీ! నీకేమన్నా బుద్ధివుందిరా? వారు పెద్ద మనుషులు! ఆఫీసర్లు! దారితప్పి మనింటికి వొస్తే వార్ని కలువుల్తో బిగించి కడతావట్రా వెధవా?

పుల్లా:-అదేంటండీ దొరగారూ! మీరు కట్టెయ్యమంటే కట్టేశాను, నాకేం తెలుసూ?

రాఘు:—ఒక వేళ నేను అన్నా, నువ్వు కాస్త నిలబడి ఆలోచించ నక్కర్లా?....సరే, తప్పు జరిగిపోయింది. ఇప్పుడు కనక నువ్వు దొరికావంటే, నిన్ను హూణాం హూణాం చేస్తారు. కనక, నువ్వు పరారై నీ వీపు కాపాడుకో. వెళ్ళబొయ్యేముందు గొడ్లకు కాస్త మేత వేసి పో.... ఆయన యీ వూరినుంచి వెళ్ళేదాకా, నీ పుచ్చ కాచుకో, పో వెధవా!

[పుల్లాయ్ వెళ్ళిపొయ్యాడు.]

సర్కి:—నేను యెవర్నీ యేమీ అనను, నన్ను విప్పండయ్యా! (ప్రార్థనాస్వరంలో) విప్పండి స్వామీ!

రాఘు:—ఇంత సేపు యెట్లాగూ వున్నారు. ఆ పుల్లాయ్‌గాణ్ణి కాస్త పోనివ్వండి....అయిదు నిమిషాలు....

సర్కి:—నాకు మీ ఎవరిమీదా కోపం లేదు బాబూ, నేను ఎవర్నీ యేమీ చెయ్యను.

మున:—విప్పండి రాఘవయ్యగారూ!

[రాఘవయ్య ధైర్యంచేసి మెల్లిగా కట్లువిప్పాడు. అవమానంతో తలవంచుకొని సర్కిల్ బైటపడి, తాళ్ళకు ఒరుసుకు పోయిన శరీరాన్ని మెల్లి మెల్లిగా నిమురుకోసాగాడు.]

మున:—తమరు ఏదో అవసరమైన పనిమీద దయచేసి నట్టున్నారు?

సర్కి:—వీరింటికి ఇద్దరు దొంగ వెధవలు, ఒకడు సన్యాసి రూపంలోనూ, ఇంకోడు సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరు వేషం లోనూ వొచ్చి—

రాఘు:—(మాటమధ్యలో అందుకొని) వొచ్చి ఇంట్లోవున్న బంగారమంతా దోచుకుపొయ్యారు. పోలీసు వేషం మోసంచేసేందుకు ఎంత బాగా వుపయోగ పడ్డదో!

సర్కి:-వాళ్లను వేటాడేందుకు నేను వొస్తే, నన్నే వేటాడారు!

మున:-వారికి తెలియలేదులెండి. మీరు బేడ్రెస్సులో వొచ్చారేం?

సర్కి:-పక్కవూళ్లో క్యాంపులోవున్నా; రాత్రి ఆ వెధవ నా యూనిఫారాన్ని దొంగిలించి, అది వేసుకొని తనే సబ్ ఇనస్పెక్టర్నని వొచ్చాడు నా కళ్లవడ్డట్టయితే (మిగతాది పళ్ళకొరికి సూచించాడు).

మున:—మీకే బురిడీ వేశాడూ?

రాఘు:-ఇంటి దొంగతనానికి సన్యాసివెధవ వొక్కడూ చాలక, వీడు కూడా పగటివేషంలో రావటం యెందుకో?

సర్కి:-అది తెలివిగా ఆలోచించి చేశారనుకుంటాను సన్యాసి దొంగతనంలో పట్టుబడితే, వాళ్లకు బంగారమూ దక్కదు; పైన జైలుప్రాప్తికూడాను ఈరకంగా అయితే, ఎవరూ అనుమానించకుండా, నడిబజార్లో, పట్టపగలు, దర్జాగా పోవొచ్చని యీ వుపాయం పన్నవుంటారు. నా సైకిల్ నడిచేందుకూడా వీల్లేకుండా—వెధవలు, ట్యూబులూ, టైర్లూ కోసిపారేశారు. ఇంత దొంగవెధవల్ని నేనెక్కడా చూడలేదు.

రాఘు:-నేను చూశాను కాని, దొంగ వెధవలన్న అనుమానమే గలుగలేదు!

సర్కి:- వీళ్లను పొదుల్తానా? మీరొక స్టేట్ మెంటుయివ్వండి రాఘవయ్యగారూ!

రాఘు:- నా స్టేట్ మెంటు దేనికిస్తావిమా! నాకసలే పోలీసు లంటే భయం. పోయిన సొమ్ము పోగా, స్టేషన్ చుట్టూరా, మేస్ట్రేటుకోర్టు చుట్టూరా తిరగలేక— చావు!

సర్కి:-మీావస్తువుల్ని కూడా పట్టుకుంటాం!

రాఘు:- మీారు పట్టుకునేందుకూ, స్టేట్ మెంటుకూ సంబంధం లేదు. స్టేట్ మెంటు మీాకేమీా సహాయపడదు. మీా యూని ఫారాన్ని దొంగిలించారని మీారే స్టేట్ మెంటు యిచ్చి, ముందు మీావస్తువులు దొరికే మార్గం చూసుకోండి తరువాత నాసంగతి చూద్దురు కాని! అదీకాక వాళ్లు రౌడీ వెధవలు!

సర్కి:- ఏడిశారులెండి!

మున:—సమయంవస్తే వాళ్లకన్న పోలీసులే ఎక్కువ రౌడీ లౌతారు. ఎంత రౌడీతనం వుపయోగించక పోతే డేరా మేకల్లాంటి వెధవల్ని లొంగతియ్య గలుగు తారూ?

రాఘు:—రౌడీవాళ్ళగోల మనకొద్దు నేను పెద్దమనుషుల్తో యేదన్నా వ్యవహారంచేస్తానుకాని, రౌడీల జోలికే పోను!

సర్కి:—అనవసరవాదం వొద్దు మీారు స్టేట్ మెంటు—

రాఘు:—నేను యివ్వనుబాబూ! ఇవ్వను.

సర్కి:—మీారన్నా చెప్పండి మునసబుగారూ!

మున:—ఎవరుచెప్పినా ఆయన వినడు; మనం పోదాం రండి.

[చేసేదిలేక, సర్కిలు, మునసబుతో కలిసి వెళ్ళిపోయ్యాడు. నరసమ్మ వొచ్చింది.]

నర:—ఇందాక ఇక్కడ కట్టేసినాయన ఏడీ?

రాఘు:—ఒదిలిపొయ్యాడు, వాడు సర్కిలేనే!

నర:—(ఆశ్చర్యంతో) నిజంగా!

రాఘు:—నిజమే నే! మొదటివాళ్ళిద్దరూ దొంగవెధవలే!

నర:—ఐతే మీరు కోర్టుకు వెళ్ళక్కర్లేదా?

రాఘు:—ఉహుం....ఇంక నీ నగలు పోయినట్టేనే!

నర:—పోతేపోయినయ్‌లెండి అవన్నీ పూర్వకాలపువి. చాలా మోటుగాకూడా వున్నయ్. కొత్తవి చేయిద్దురుకాని.

రాఘు:—నీ కల్లాగేవుంటుంది. అవ్వి పోయినందుకు నీకు సంతోషముల్లేవుంది

నర:—పోనీ మీరు విచారిస్తే విచారించండి. నాకు అభ్యంతరంలేదు. పొయ్యి మండిపోతోంది. నేను పోతాను.

[నరసమ్మ వెళ్లిపోయింది. పుల్లాయ్ వొచ్చాడు.]

రాఘు:—ఏరా. నువ్వు పరారవలా?

పుల్లా:—లేదుబాబూ! మీరుండగా నాకేం భయం? మీరు కూడా ఆయన్ని కట్టేశారుగా? జైలుకుపోయినా ఇద్దరమూ తోడుతోడుగా వుంటాంకదానని, పక్కగదిలో వుండి, అంతా వింటూనేవున్నా.

రాఘు:—సరేలే, పోయి పనిచూసుకో.

[రాఘవయ్యా, పుల్లయ్యా చెరోవైపూ వెళ్లిపోయారు.]

[తెర]

— జూన్, 1946.

"బుద్ధొచ్చింది"

శ్యాకినీ ఫిలింక్స్ స్టుడియోలోని డైరెక్టర్ బ్రహ్మానందం ప్రైవేటుగది. గది మధ్యలో పెద్ద టేబిలూ, దానిమీద ఒక టెలిఫోనూ, కాలింగ్ బెల్లూ, రెండు మూడు గాజు పేపర్ వెయిట్లూ, ఇంకా ఇలాటి ఆఫీసు సామాన్లూ ఉన్నయ్. గదిలో రెండు మూడు సోఫాలూ, నాలుగైదు కుర్చీలూ చిందర వందరగా ఉన్నయ్. పైన సీలింగ్ ఫాన్ తిరుగుతూవుంది.

గదిగోడలు, శుభ్రంగా తెల్లగా ఉన్నయ్. ప్రసిద్ధ సినిమాతారల ఫొటోలు, స్టుడియో గ్రూప్ ఫొటోలూ గోడలకు వేళ్లాడుతున్నాయ్.

టేబిల్కు ఎదురుగావున్న రివాల్వింగ్ కుర్చీలో డైరెక్టర్ బ్రహ్మానందం కూర్చొని, సిగరెట్ కాల్చుకుంటూ, కళ్లుసగంమూసి దీర్ఘాలోచనలో వున్నాడు. వయస్సు నలభై పైబడ్డా, మనిషి బలంగానే ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది. ఇప్పటికి కొన్ని దంతాలు మాయమైనా, మాట్లాడేప్పుడు నట్లు పడవు. ఆయన వేసిన విలువైన సిల్కు సూటునుపట్టి, కలవాడేననితోస్తుంది. మనిషి నల్లగా తుమ్మమొద్దల్లే, అందవికారంగావున్నా - ఆ కురూపత్వాన్ని గూర్చి ఆయన ఎన్నడూ ఆలోచించినట్టు కనిపించదు; దీనికి ఇది కారణమై వుంటుంది — దుస్తుల్తో మిగతా లోపాలన్నింటినీ కప్పిపుచ్చ గలుగుతున్నాడుగా! ఆచిన్న కళ్ళల్లో మోసపుటాలోచనలు కనిపిస్తున్నయ్.

గోడగడియారం తొమ్మిది గంటలు కొట్టింది. గదిలోని విద్యుద్దీపాలు వెలగటం లేదు కనుక, ఇది ఉదయమై వుంటుంది.

క్షణం నిశ్శబ్దం.

[స్ప్రింగ్ డోర్స్ని తెరుచుకొని, ఆఫీసు ప్యూన్ ఖాదర్ వొచ్చాడు. ముసలివాడైనా, దేహపటుత్వం తగ్గలేదు.]

బ్రహ్మ:—ఏం?

ఖాద:—తమకోసం ఎవరో వొచ్చారు!

బ్రహ్మ:—ఎవరో ఏమిటి — నీమొఖం? ఆడదా? మొగాడా?

ఖాద:—ఆడవారేనండీ!

బ్రహ్మ:—ఎంతమందేమిటీ?

ఖాద:—ఒక్కరేనండీ!

బ్రహ్మ:—ఎందుకో కనుక్కోలేదూ?

ఖాద:—ఇక్కడ ఫిలిముల్లో నటించేందుకు — అనుభవం చేసుకుందామని చెప్పారు —

బ్రహ్మ:—ఏమున్నా బాగుందా?

ఖాద:—చాలా బాగున్నారు ముసలివాణ్ని నామనస్సే చలించిందంటే....

బ్రహ్మ:—ఏడిశావు! నీమనస్సు ముసలిది అందుకని అది చలించలేదు ....ఇంతకూ ఆమె పేరేమిటీ?

ఖాద:—కనుక్కోలేదండీ! మనిషిమాత్రం.... ....ఆ హాహా! మీలాంటి నవయువకులకు - యీడూజోడూను!

[తన నవయువకత్వాన్ని స్ఫురింపజేసేందుకు ఒక్కసారి చొక్కా కాలరు పైకి ఎత్తాడు.]

బ్రహ్మ:-సరే....ఒక్కపనిచెయ్. ఆమెను మెల్లిగా లోపలికి ప్రవేశపెట్టి, నువ్వు బైటికిపోరుకో—

ఖాద:-నామామూలూ పనే!

బ్రహ్మ:-స్టుడియోలో ఎవ్వరూ లేరుకదా ?

ఖాద:-ఆదివారమని అందరూ—

బ్రహ్మ:-ఊరిమీద బలాదూర్లకు వెళ్ళారుకాబోలు! సరే—పంపు....

[ఖాదర్ వెళ్లిపొయ్యాడు. గదిలోకి రాబొయ్యే అపరిచితవ్యక్తి కోసం బ్రహ్మానందం కుర్చీలో సర్దుకుకూర్చొని, సిగరెట్ ముట్టించి, ఆఫీసు ఫైలులోకి దీర్ఘంగా చూస్తున్నాడు, మధ్యమధ్య ఒకపక్క తనదృష్టిని ద్వారంవైపు పోనిస్తూనేవున్నాడు.

క్షణంగడిచింది.

స్ప్రింగ్ డోర్స్ చప్పుడైనయ్.

పదిహేడేళ్ళ నవయువ్వని ప్రవేశించింది. ఆధునికమైన దుస్తుల్ని ధరించింది. పిరుదుల్ని దాటిన వాలుజడ, ఆమె మందగమనానికి తాళం వేస్తోంది. ఆమె స్వాభావిక అందాన్ని, పైమెరుగులు ద్విగుణీకృతం చేస్తున్నయ్. తెలియనివాళ్ళు ఆమె ఇదివరకే ఫిలింస్టార్ అనుకునే అవకాశాలున్నయ్.]

బ్రహ్మ:-(క్రీగంటచూసి) కమ్ ఇన్!....కూర్చోండి.

[ఆమె బ్రహ్మనందానికి దగ్గరిగావున్న సోఫాలో కూర్చుంది.]

బ్రహ్మ:—తమ పేరు?

ఆమె:—కుమారి

బ్రహ్మ:—తమకు నాతో ఏంపనో చెప్తారా?

కుమా:—నేను స్కూల్ ఫైనల్ దాకా చదివాను. చిన్నప్పుడు సంగీతం నేర్చుకున్నాను మా స్కూలు డ్రామాల్లో కూడా నటించాను. ఆ బాపతు సర్టిఫికెట్లు—

[చేతిలోని హాండ్ బాగ్ లోంచి తియ్యబోయింది]

బ్రహ్మ:—అవసరం లేదు లెండి

కుమా:-చదువు మానేశాక, నా సంగీతజ్ఞానాన్ని వృద్ధి చేసుకున్నాను. సంసారస్త్రీని ఫిలిముల్లోకి వొచ్చేందుకు భయపడుతూ సంవత్సరం గడిపాను—

బ్రహ్మ:-మీకు వెనుక, మొగాళ్లెవరూ లేరా?

కుమా:-తల్లిదండ్రులు చిన్నప్పుడే పొయ్యారు....

బ్రహ్మ:-తమ భర్త—?

కుమా:-(సిగ్గు పడుతూ) ఇంకా పెళ్లి చేసుకోలేదు....

బ్రహ్మ:-అలా స్వతంత్రంగా ఆలోచించుకొని ముందడుగు వెయ్యాలి—

కుమా:-అందమైన, చదువుకున్న యువతులు మీ ఫిలిమ్‌లో నటించేందుకు కావాలని మీరు పత్రికలో వేసిన ప్రకటనచూసి - తమ దర్శనార్థం వొచ్చాను.

బ్రహ్మ:—కిందటి వారంలో "భూకంపం" అనే సామాజిక చిత్రం పూర్తయి, ప్రస్తుతం ఎడిటింగ్‌లో వుంది. మా తరువాతి చిత్రం "తార ప్రేమ" — పౌరాణిక చిత్రం.

కుమా:—తారా శశాంకమా?

బ్రహ్మ:—కాదు. అక్కడే చాలామంది పొరబడతారు. ఈతార - వాలి భార్య....కథా భాగం రామాయణం లోంచి తీసుకొని, మన స్వంత తెలివితేటల్తో దాన్ని పెంచి, తీస్తాము. ఇందులోకే తారలు కావాల్ని ప్రకటించాను.

కుమా:—ఐతే అందమైన స్త్రీల కోసం ప్రకటించారు; బహుశా మీకు కావాల్సింది - అనాకారులను కుంటాను.

బ్రహ్మ:—ఏం - అలా అన్నారు ?

కుమా:—తారా, వాలీ, సుగ్రీవుడూ - వాళ్లందరూ కోతులు. కనుక, మీకు తార పాత్ర వేసేది కానీ, ఇంకా అలాటి స్త్రీ పాత్రలు వేసేది కానీ - కోతి లాగు ఉండొద్దా ?

బ్రహ్మ:—వాళ్లందరూ కోతులైన మాట నిజమే కాని - కోతుల్లో మాత్రం అందమైనవి లేవా ? తార మహా

అందగత్తె అని రామాయణ ప్రమాణం. ఆమె కోసం వాలీ, సుగ్రీవులూ కొట్టుకు చచ్చే వాళ్లు.

కుమా:—వాళ్లూ కోతులే! మనుషు లెవరూ ఆమె కోసం కొట్టుకు చావలేదుగా!

బ్రహ్మ:—నిజమే! కాని ఆమె అందాన్ని లోకానికి తెలియ పరిచేందుకు — మనుషులుకూడా ఆమెకోసం కొట్టుకు చచ్చినట్టు మనం కల్పిద్దాం....ఇలాటి సందర్భాల్లోనే మన తెలివితేటలు పనిచెయ్యాలి! మనకు కోతుల అవసరమే లేదు. నిజంగా అవ్వే అవసరమైతే — యీ చిత్రం ఇండియాలో తీసే అవకాశంలేదు. సౌత్ ఆఫ్రికా పోతేనేకాని - మనిషి ఎత్తు ఉండే-గొరిల్లా కోతులు దొరకవు. మనం కథకుమారుగా, సర్కస్ చూపాల్సి వొస్తుంది. అదీకాక, ఈ మనుష్యజాతి కోతుల్లోంచే వొచ్చిందని డార్విన్ థియరీ చెప్తోంది.

కుమా:—సరే....తారా, ఆమె దాసదాసీజనమూ అందరూ కూడా సుందరీమణులేనన్నమాట?

బ్రహ:—తప్పకుండాను. అందమైన ఆడదైనా లేకుండా, చిత్రాన్ని మెప్పించలేం....అసలు సంగతి ఏమి టంటే-ఇప్పటికే అప్లికేషన్లుచాలావొచ్చినయ్. ఇంకా ఎవర్నీ బుక్ చెయ్యలేదు....లోగడ మీకేమన్నా స్క్రీన్ అనుభవం వుందా?

కుమా:—లేదు.

బ్రహ్మ:-సంగీతం వొచ్చన్నారు కాదూ?

కుమా:-ఆఁ.

బ్రహ్మ:-(ఆమెను పరిశీలించి చూస్తూ) మీ ఆకారమూ, ఫేస్‌కట్టూ, కెమేరాకు బాగానే వుంటయ్.... కాని, కెమేరాముందు నటించేదుకు ఇదే మొదటిసారికనుక... పాత్రపోషణ చెడవొచ్చు—

కుమా:-మీరు అతిసమర్థులైన డైరెక్టరు. మీకు ప్రోత్సాహంలో, పైకి వొచ్చే అవకాశం ఎంతైనా వుంటుందని నాకు గట్టి నమ్మకం వుంది.

బ్రహ్మ:-(ఉబ్బి) అదినిజమే! ఇప్పుడు యీ కొమ్ములు తిరిగిన నటీనటుల్లో చాలాభాగం నా చేతికింద నలిగినవాళ్ళే! శాకినీఢాకిని వారితరఫున నేను డైరెక్టు చేసిన ఢాకినీచిత్రంతో — క్రొత్త నటీనటులతో ఎంత మంచిచిత్రం తియ్యవచ్చో నేను లోగడ నిరూపించాను. కాని తొమ్మిదినెల్లక్రితం సుందరి అనే అమ్మాయి యీ స్టుడియోలో జేరింది. చాలా అందంగా సీలాగే వుండేది. ఆమె పాట శ్రావ్యంగా, రికార్డింగ్‌కు వీలుగావుంది. మొట్టమొదట చిన్నచిన్న పాత్రలు ఇస్తానన్నాను. కాని, ఐదారునెల్లదాకా వీలైందికాదు. పాపం — ఆమెదగ్గర ఓర్పుతక్కువ. ఆమెజీతాన్ని ఆమెకు సక్రమంగా ముట్టజెప్తూన్నా, నామీద అలిగి, అల్లరిచేసి — ఎవరితోనూ చెప్పకుండా వెళ్లిపోయింది. ఆమె నా మాటలువింటూ, నా చెప్పుచేతల్లో ఉన్నట్టయితే ఇప్పటికి — తారాపథంలో పెద్దతారై—

కుమా:-"తార ప్రేమ"లో తారపాత్ర వేసేది—

బ్రహ్మ:-వేసి — వెండితెరమీద—

కుమా:-బంగారంలా మెరిసేది!

బ్రహ్మ:-అందుకు సందేహమా? కాని, నువ్వుమాత్రం ఆమెలా కాకుండా, నామాటతో సెయ్యకుండా—

కుమా:-తమరు చెప్పిందల్లా చేస్తాను. మిమ్మల్ని ఆశ్రయించి పైకిపాకాలనుకున్న లతను అనుకోండి—

బ్రహ్మ:-ఆమాట ఎప్పుడూ మరిచిపోకూడదు. మొట్టమొదటే నాయికా పాత్రల్ని ఇవ్వలేక పోయినా, క్రమంగా, నీసామర్థ్యాన్నిపట్టి - పై పైకి లాక్కుపోతాను. అవకాశాన్ని పట్టి సిన్సియర్‌గా పనిచేస్తూ, నువ్వుకూడా కమ్మకుపోవాలి. ముందు ముందు, చీటికీ మాటికీ కోపగించుకుంటూ — ఒక్స్‌పీరియన్స్‌ను ఎదిరించి మాట్లాడటం. వాళ్లను నీచంగా చూడటం - ఇలాంటి వేమీ జరక్కూడదు. నీకు యీఫీల్డ్‌లో అనుభవం లేదు కనుక, ఇవన్నీ చెప్తున్నాను. ఇప్పుడే అన్నీ బాగా ఆలోచించుకో—

కుమా:-అన్నీ ఇదివరకే ఆలోచించుకొని వొచ్చాను. గౌరవంగా, మీచాటున పనిచేసుకుపోవాలని నిశ్చయించుకున్నదాన్ని, మిమ్మల్ని ఎదిరించగలనా?

బ్రహ్మ:-(ఉబ్బి) అలా అణకువగా ఉండాలి. నామాటల్ని అక్షరాలా పాటించావంటే — రేపీపాటికి నిన్ను గొప్పతారను చేసేస్తాను. నిన్ను చూసినప్పటినుంచీ-నీకు ఎంతైనా ఉపకారం చేద్దామనిపించింది—

కుమా:-స్త్రీజనం విషయంలో మీ మనస్సు నవనీతం అను కుంటాను—

బ్రహ్మ:-నీఅంత అందమైన పిల్లను చూస్తే - ఏపురుషుడు కరిగి నీరై ప్రవహించడూ?

కుమా:-మీదయకు కృతజ్ఞురాల్ని.

బ్రహ్మ:-కాంట్రాక్టుఫారంమీద దస్కత్ చేసేందుకు ముందు మీ కేమన్నా అనుమానాలుంటే అడగండి.

కుమా:-అనుమానాలేమీ లేవు. నేను అన్నింటికీ సిద్ధంగానే వున్నాను.

బ్రహ్మ:- జీతంవిషయంలో ఒక్కమాట చెప్పాల్సివుంది. కొత్తవాళ్ళకు పెద్దజీతాల్ని ఏర్పాటుచేసేందుకు స్టుడియోవాళ్లు ఒప్పుకోరు. నీ అందమైనకళ్లూ, విశాల ఫాలభాగమూ, భుజాలవొంపూ, కురులఅందమూ— వీటన్నిటికీ సరైన విలువను ఇప్పట్లో నేను నిర్ణయించ లేకపోవచ్చు. నీసంగతి పూర్తిగా గ్రహించాక, నీ జీతాన్నికూడా వృద్ధిచేసేందుకు నాకెట్టి అభ్యంత రమూ లేదు. వ్యాపారదృష్టిలో నీలాంటి సౌందర్య వతులు ఎంతైనా ఉపయోగపడతారు. ప్రౌఢగా నటించేందుకు అన్నివిధాలా సరిపోతావు కనుక, నీకోస మన్నా ఐదారు ప్రేమఘట్టాల్ని సృష్టించామంటే— ప్రేక్షకమహాజనం మైమరిచిపోతారు—

కుమా:-ఇంతకూ అసలుసంగతి కానీండి.

బ్రహ్మ:- వొస్తున్నాను. నీ ప్రస్తుతజీతం నెలకు ఎనభై రూపాయిలు. ఇది నా వ్యక్తిగతనిర్ణయం మాత్రం

కాదు. వ్యాపారరీత్యా జరిగిన నిర్ణయం. ఇందుకు మీకు ఇష్టమైతే, యీ కాంట్రాక్టుఫారంమీద దస్కత్ పెట్టండి.

కుమా:-మీ నిర్ణయాన్ని నేను కాదనగలనా?

[బ్రహ్మానందం ముఖం వికసించింది. బ్రహ్మానందం ఇచ్చిన కాంట్రాక్టు ఫారం మీద కుమారి దస్కత్ పెట్టింది.]

బ్రహ్మ:—దట్స్ రైట్! ఇలా చెప్పిన మాట వినే గుడ్ గరల్స్ విషయంలో ఎంతైనా సహాయం చెయ్యొచ్చు. డైరెక్టర్ బ్రహ్మానందం మాట తప్పడు! (కుమారి కూర్చున్న సోఫాలోకి జేరి) నీ అందాన్ని చూసి మూర్ఛబొయ్యే ప్రేక్షకుల్ని సృష్టించి పారేసే సామర్థ్యం నాలో వుందంటే నమ్ము.

కుమా:—నన్ను చూసి మీ అంత అనుభవశాలురే మూర్ఛ బోతూంటే – ప్రేక్షకులు ఇంకెంత ఘోరంగా మూర్ఛబోతారో నేను తేలిగ్గా గ్రహించుకో గలను!

బ్రహ్మ:—భలే జాణవు!

(నవ్వి, ఆమె చెక్కిలి మీద వేలితో కొట్టి) మొదట ఏమో అనుకున్నాను. విషయాన్ని అలా చప్పుచప్పున గ్రహిస్తూ అల్లుకు పోవాలి. ఒక్కొక్కళ్లకు ఎంత చెప్పినా తలకెక్కదు. కాని నీలాటి యువతీ రత్న మైతే – రోజుల్లో అవని పనిని, క్షణాల్లో అర్థమయ్యేట్టు చేసెయ్యొచ్చు.

[బ్రహ్మానందం తన కుడిచేతితో ఆమె ఎడమ చేతిని తాకాడు. ఆమె, చిరునవ్వునవ్వి, అతనికి దగ్గరిగా జరిగింది. బ్రహ్మానందం ఆమెను కావిలించుకో బోయ్యాడు.

గది స్ప్రింగ్ డోర్సు చప్పుడైనయ్. కంగారుగా బ్రహ్మానందం అటుచూసి, నిశ్చేష్టుడౌతాడు.

ఒక్కక్షణం నిశ్శబ్దం]

బ్రహ్మ:-(లేచి) ఎవరూ? సుందరా? (కోపంతో) వాట్. ఇక్కడి కెందుకొచ్చావూ? (తడబాటుతో) ఆ చేతులో కెమేరావమిటీ? డామిట్! ఇంతధైర్యంగా నాప్రైవేటు గదిలోకి నాపర్మిషన్ లేకుండావొచ్చి, ఫొటోతీసి నన్ను అగౌరవిస్తావూ? చూడు ఇప్పుడు నిన్నేం చేస్తానో! (మాటలురాక ఆగాడు.)

[సుందరి వొచ్చింది. కుమారికన్న రెండు మూడేళ్లు పెద్ద. ఇద్దరి మొఖాల్లోనూ చాలా పోలికలున్నయ్. సుందరి పేరుకుతగ్గట్టు సుందరే! సుందరి చేతులో హాండ్ కెమేరా ఊగుతోంది.]

సుంద:-క్షంచెం తమాయించండి - డైరెక్టర్ గారూ! తమ ఫొటో బాగా రికార్డ్ అయింది. తమ ఫేస్ కట్టు కెమేరాకు బాగా సూటయింది. మీ ముఖానికి మేకప్ లేకపోయినా - ఆహా! ఏంకళ!.... రేపు మీ కొక ప్రింటు పంపుతాను....ఇక వెళ్దామటే - చెల్లీ?

కుమా:-(సోఫాలోంచి నవ్వుతూ లేచి, పమిట సర్దుకొని) ఈ ప్రేమఘట్టంలో, నాఫొటో బాగాపడ్డదటేఅక్కా?

సుంద:-ఓ! ప్రేక్షకమహాజనం మూర్ఛపోవాల్సిందే!

బ్రహ్మ:-(విషయం పూర్తిగా అర్థమై) నాన్‌సెన్స్! బుర్ర ఏమన్నా తిరుగుతోందా యేం? ఇప్పుడే పోలీసును ఫోనులోపిలుస్తాను.

సుంద:-ఊఁ. పిలవండి. మీఫోటోను వాళ్ళకూడా చూపిస్తాను. అంతేకాదు—ఒక కాపీ మీ భార్యామణిగారికి పంపుతే— మీకొక వారంరోజులైనా ఇంటివెలుపల విడిదైదు తప్పదు! ఈ కాపీల్ని మార్కెట్‌లో పెడితే మహాడిమాండ్‌వుంటుంది. ఇదుగో—మాకు టైంఅయింది. శ్రమకు క్షమించండి.... శెలవు—

కుమా:-(బ్రహ్మానందంతో) తమరిచ్చిన ఉద్యోగం చాలా బాగుంది నాకు నిజంగా బ్రహ్మానందంగా వుంది!

బ్రహ్మ:-నువ్వు కుమారివికాదు – నాపాలిట మారివి!

కుమా:-మీకంత కష్టమెందుకు, వెళ్తున్నాలెండి.

[సుందరీ, కుమారీ కలసి రెండడుగులు ముందుకువేశారు.]

బ్రహ్మ:-(ఆతృతతో) సుందరీ! ఆగు; నామీద అంత కోపందేనికీ? నేను నీకేంఅపకారంచేశానూ?

[సుందరి ఆగింది.]

సుంద:-ఇప్పటికి చేసిన అపకారం చాలక, ఇంకా 'ఏం అపకారం చేశానూ?' అని అడగొచ్చావా? పెద్ద ఫిలింతారను చేస్తానని లేత సారకాయలు కోశావు. రెండు చిత్రాల్లోనూ నాకు ఒక్కపాత్ర కూడా ఇవ్వకుండా కాలంగడిపావు. నన్ను తారగా కాకుండా, నీ విలాస వస్తువుగా ఉపయోగించుకోవాలనే అభిప్రాయాన్ని బైట పెట్టేందుకూడా, నువ్వు అభిమాన

పడలేదు. దానికి నేను విముఖత చూపానని, ఇంకో చోటు చూసుకో మన్నావు. నీకు తలలొగ్గి, నీ అడుగులకు మడుగు లొత్తుతూ, ఆత్మాభిమానాన్ని చంపుకొని నీ కామతృష్ణ తీర్చేవాళ్లు - పెద్దట్లా? నాలాటి అమాయకపు కన్యల్ని ఎంతమందిని నమ్మించి యీ విధంగా మోసగించావో! ఎక్కడి దాకానో ఎందుకూ - ఇంతకు ముందే నా చెల్లెలికూ్కడా, నాకు చదివిన పాఠాల్నే వల్లె వేస్తున్నావు!

కుమా:—అది ఆయనకు అలవాటే!

సుంద:—ఈ యువతు లందరూ పొట్ట కూటి కోసం ఇక్కడ జేరారు కనుక, నీ మాటను తేలిగ్గా తీసెయ్య లేరనే ధీమాతో ప్రతి అందమైన ఆడదాని వెంటా పడతావు. రెండు మూడు సార్లు మంచిగా నీకు చెప్తే తల కెక్కిందా? రేపు వార్తా పత్రికలో "డైరెక్టర్ గారి డైరీ లోంచి" అనే శీర్షికలో - యీ ఫొటో ప్రకటిస్తే - తమ గౌరవ మర్యాదలు ద్విగుణీ కృతమౌతయ్యనుకుంటా. మీ రందరూ పెద్ద మనుషులు కాదండీ! మీ పెద్ద తనం యీ ఫొటోలో బైట పడుతుంది!

బ్రహ్మ:—(దివాళాతీసిన సాహుకారుముఖం వేసి) ఒద్దు—సుందరి! వొద్దు. నాగౌరవానికి భంగం కలిగించ వొద్దు; నువ్వు ఏమిచెయ్యమంటే - అది చేస్తాను.

కుమా:-నువ్వు చెప్పినవల్లా చేస్తాడటే అక్కా!

సుంద:- పెద్దపులి ఆర్భాటమంతా బోనులో పడక పూర్వమే! బోనులోపడ్డాక, చెప్పినమాట వినక ఏంచేస్తుందీ?.... (బ్రహ్మానందంతో) చూడు డైరెక్టర్ బాబూ! ఈఫిలిం స్టార్లందరూ నిన్ను ప్రేమిస్తున్నారనీ, వాళ్లు నీసేవకులు కనుక, నీ టెలిఫోన్ ఉపయోగించుకున్నంత తేలిగ్గా వాళ్లను ఉపయోగించుకోవాలనీ ప్రయత్నిస్తున్నావ్. పొట్టకూటికోసం నీ అనుగ్రహం సంపాయించేందుకు-వారు పడే అవస్థా, పొందే వ్యాకులతా భోగివి - నీకేం తెలుస్తుందీ? ఎదుటివ్యక్తి కష్టాన్నన్నా ఆలోచించేవాడివా?

బ్రహ్మ:- (తలవొంచి, దీనంగా) చాలుసుందరీ! నాకు మంచి గుణపాఠాన్ని బోధించావ్. నాఫొటో నాకు యిచ్చేసి, నన్నుక్షమించు

సుంద:- నక్కజిత్తులన్నీ నాదగ్గర పనికిరావు. ఈనాటికి నీకు తెలిసివొచ్చినా, రేపటినుంచీ నీ ప్రవర్తన యథాప్రకారంగానే వుంటుంది. నాకుమాత్రం నీమీద నమ్మకం నహీ, నహీ. నేను చెప్పినట్టుగా చేస్తే— నీ గౌరవం పోకుండాచూస్తాను....

బ్రహ్మ:—సరే చెప్పు

సుంద:- ఇకముందు ఫిలింస్టార్లను యీ విధంగా అగౌరవించనని రాసిఇవ్వు.

[బ్రహ్మనందం అనుమానంగా ఊరుకున్నాడు.]

సుంద:- ఔను. నాకుచెప్పిన పాఠాన్నే—సుమతీశతకంలో వల్లెవేసిన పద్యంలాగు, ఎక్కాన్ని బట్టీపెట్టిన కుర్రాడి

లాగు, నదురూ, బెదురూ లేకుండా ప్రతిస్టారుకూ అప్పగిస్తావు. ఇకముందు అలాజరగకుండా హామీగా కాగితం రాసిమ్మన్నాను. నువ్వు అవినీతికరంగా ఇకముందు ప్రవర్తిస్తే తప్ప, ఇంకేసందర్భంలోనూ ఆకాగితాన్ని బైటపెట్టను....నన్ను నమ్మ.

[బ్రహ్మానందం విసుగుతో గొణుక్కొంటూ కాగితం రాసిఇచ్చాడు.]

బ్రహ్మ:—ఇంక నా ఫొటో ఇచ్చెయ్.

సుంద:—ఆగు....నన్ను నమ్మించి మోసం చేశావు. ఇక ముందు జీవితంలో నన్నా, నేను సుఖ పడాలి....

బ్రహ్మ:—(విసుగ్గా) దానికి నేనేమీ అభ్యంతరం చెప్ప లేదే!

సుంద:—ఒకరి అడ్డం ఏముందీ? నా సౌఖ్యానికి ఒకే మార్గం వుంది. అది నీ వల్లనే అవ్వాలి.

బ్రహ్మ:—చెప్పు చూద్దాం.

సుంద:—చూద్దామంటే కాదు - చేసి తీరాలి.

బ్రహ:—ముందు చెప్పు.

సుంద:—లోకంలో ధన హీనతే దౌర్భాగ్యం. లోకంలోని మూప్పాతిక అవసరాలు డబ్బు మీద ఆధార పడి ఉన్నయ్. ఇప్పుడు మాకది చాలా అవసరం.

బ్రహ్మ:—డబ్బు! ఇక్కడ డబ్బు కుప్పలు పోసుకు కూర్చున్నానా?

సుంద:—అలా ఓట్రించవోకండి. అన్ని సుగుణాలూ మీ లోనే ఉన్నయ్. నెలకు రెండు వేలు జీతం తీసు

కుంటావు. స్టుడిమోలో భాగస్వామివి. ఇదికాక ఇంటి దగ్గర బోలెడు ఆస్థివుంది. పిల్లా పీచూ లేరు. ఏం చేస్తావయ్యా – యీ డబ్బంతాను ? నువ్వు అనుభవించనూ లేవు – ఇంకోర్ని అనుభవించానివ్వవు ! లోభత్వంతో నువ్వు సాధించేదీ లేదు ! ఇనప్పెట్టెలో ఇనుముతో పాటే రూపాయిలుకూడా తుప్పు పట్టే దాకా దాయకపోతే—దేశంలో కూటికిమాడే బీద సాదలకో, లేక దేశాభ్యుదయానికి పాటుపడే సంస్థకో ధర్మంచేసి కీర్తి సంపాయించరాదూ ? .... ఇదంతా ఎందుకూ ? నాకు అవసరమైన డబ్బు ఇవ్వదల్చుకున్నావో లేదో త్వరగా తేల్చు....

బ్రహ్మ:–(బుర్రగోక్కుంటూ) ఎంతకావాలో చెప్పు—

సుంద:–పదివేల రూపాయిలు !

బ్రహ్మ:–(అదిరి) పదివేలు ! ప-ది-వే-లు ! వెధవఘాటో ఖరీదు పదివేలు ! నన్ను చంపేందుకు వొచ్చారు.... అంతకన్నా నన్ను చంపెయ్యరాదూ ?

సుంద:–నీబోటివాళ్లు లేకుంటే, అసలు లోకమే నడవదు. దుష్టులు వుంటేనేకాని, శిష్టులు బైటపడే అవకాశం వుండదు. అదంతా ఎందుకూ ? తేల్చిచెప్పెయ్— ఇవ్వదల్చుకున్నావో లేదో !

[బ్రహ్మానందం ఆలోచనలో పడ్డాడు.]

కుమా:–రావే అక్కా ! ఈయనతో మనకు బేరంకుదరదు—

[సుందరీ, కుమారీ వెళ్ళేందుకని లేచారు.]

బ్రహ్మ:-ఆగు....సుందరీ !....పదివేలా ?

సుంద:—పదివేలే ! చాలా తక్కువఅడిగాం ! త్వరగా అటో ఇటో తేల్చుకో—

బ్రహ్మ:-అంత తొందరెందుకూ?....చూడు:ఐదువేలు తీసుకొని తృప్తిపడు.

సుంద:—ఎబ్బే! ఇదేమన్నా వంకాయల బేరమా? పదివేలకూ చిల్లిగవ్వ తక్కువైనా ఫొటో ఇవ్వను—

బ్రహ్మ:-పోనీ – ఎనిమిదీ....

సుంద:-ఇంకో రెండు కలుపు.

[బ్రహ్మానందం మాట్లాడలేదు]

సుంద:-రావే చెల్లీ – వెళ్దాం

బ్రహ్మ:-ఆగు సుందరీ! – పదివేలూ ఇచ్చుకుంటాను.

సుంద:-అట్లా దార్లోకిరా – తే....త్వరగా!

[బ్రహ్మానందం నీరసంగా లేచి, డబ్బు తెచ్చేందుకు పక్కగదిలోకి వెళ్లాడు.]

కుమా:-అంతా అనుకున్నట్టే జరిగిందే అక్కా! పాచిక పారింది ఇంతకూ వీడు మనకు ఏజన్మానో పదివేలూ ఋణం! ఏమైనా మంచి గుణపాఠం నేర్పావు.

సుంద:–సముద్రంలో కాకి రెట్టలాగు – వీడు ఏమూలకూ? ఈడబ్బు ఇస్తాననిపించేందుకే — కిందపెట్టి నీళ్ళు పొయ్యాల్సి వొచ్చినంతైంది. చచ్చాక వీడి శవం కరెన్సీ నోట్లతోకాని తగలబడ దనుకుంటాను. మనం యీ పదివేలూ తీసుకు వెళ్లాక గుండె పగిలి చావడు కదా?

కుమా:—ఛస్తే పీడ విరగడై పోతుంది.

సుంద:—అడుగో వొస్తున్నాడు – అరవోక

[బ్రహ్మానందం చేతులో నోట్లకట్టలో వొచ్చాడు]

బ్రహ్మ:—(సుందరికి నోట్లు అందిస్తూ) నా సర్వస్వమూ అర్పిస్తున్నాను—

సుంద:—(లెక్కపెట్టుకొని) ఈ వెంకటేశ్వర ముడుపును ఇందాకనే చెల్లిస్తే సరిపొయ్యేది!

బ్రహ్మ: ఆ ఫోటో ఇచ్చెయ్—

సుంద:- ఇవ్వాల్సిందే?

బ్రహ్మ:- (దీనంగా) ఇంకానన్ను ఏడిపించాలా?

సుంద:-(కెమేరా అందిస్తూ) తీసుకో.... ఈ సంగతి ఎక్కడైనా బైట పెట్టావంటే-నీ పరువే పోతుంది. మేము వెళ్లబొయ్యేముందు ఒక్క మాట. అసలు నీ ఫోటో పడనే లేదయ్యా! డబ్బులేక, కెమేరాలోకి ఫిలిం కొనలేదు. గాభరా పడవోక, ఫిలింతీసి మీరుడబ్బు సంపాయిస్తే, ఫిలిమే లేకుండా మేముడబ్బు సంపాయించాం అంతే భేదం!

కుమా:- వెళ్లివొస్తాం సార్—

[ఇద్దరూ వెళ్లిపొయ్యారు. బ్రహ్మానందం తెల్లమొగంవేసి ఒక్క క్షణం బిగుసుకు పొయ్యాడు. వెంటనే— టేబిల్ మీది కాలింగ్ బెల్‌ను కొడుతూ]

బ్రహ్మ:—(గది దద్దరిల్లే స్వరంలో) ప్యూన్! ప్యూన్!

[ఖాదర్ - ఊడిపోతూన్న తలగుడ్డను చుట్టుకుంటూ పరుగెత్తుకుంటూ వొచ్చాడు.]

ఖాద:—సార్ !.... తేలో పామో అనుకొని వొచ్చాను.

బ్రహ్మ:—ఏడిశావ్ ! సమయానికి మాయ మాతారు వెధవలు! తేలూ, పామూ ఐనా అంత ప్రమాదమైనవి కావు.

ఖాద:—పులీ, సింహమూ, ఎలుగుబంటీ.

బ్రహ్మ:—అవ్వేఁ కావు .... ఆ షీడెవిల్స - వాళ్లు ఇంకా యీ కాంపౌండ్‌లో ఉన్నారట్రా ?

ఖాద:—ఎవరు బాబూ ?

బ్రహ్మ:—ఆ సుందరీ - దాని చెల్లెలూను !

ఖాద:—వాళ్లా ? వాళ్లు అప్పుడే టాక్సీలో ఎక్కి తుర్రుమన్నారు !

బ్రహ్మ:—ఇంత సేపట్రా షికారు ? తిండికి తిమ్మరాజువి, పనికి పోతరాజు వీను.

ఖాద:—నాపేరు ఖాదర్‌సార్ - పోతరాజు కాదు.

బ్రహ్మ:—అరవోక - రాస్కెల్ ! ఫూల్ ! బ్లడీబెగ్గర్ ! గూస్.

ఖాద:—ఇంగిలీషులో తిట్టవోకండి సార్.

బ్రహ్మ:—ఆఫీసు వొదిలి ఎక్కడికి వెళ్లావురా వెధవా ?

ఖాద:-ఆ మెగార్ని ప్రవేశపెట్టి నన్ను జారుకోమన్నారుగా!

బ్రహ్మ: అంటే-ఇంత సేపా? లోపల ఒక్కణ్ణీ ఛస్తూంటే—

ఖాద:-నేను ఎక్కడికి వెళ్ళానుసార్! నేను ఇక్కడేవున్నాను—

బ్రహ్మ:-ఇక్కడ ఏంచేస్తున్నావ్ రా?

ఖాద:-లోపలజరిగే రిహార్సల్స చూస్తున్నానుసార్!

బ్రహ్మ:-(అదిరి) రిహార్సల్స్ ఏమిటీ - నీమొహం?

ఖాద:-అదే.... అదే.... మీరు ఆ అమ్మగార్ని ఏదో ఏదో సర్దబోవటం - ఇంతలో రెండో అమ్మవారు వొచ్చి మిమ్మల్ని ఉత్తుత్తి ఫోటో తియ్యటం — మీకు తారెత్తి గజగజా ఒణకటం, మీరు పది వేలూ దర్శిం చుకోని, రాజీ పడటం—

బ్రహ్మ:-ఓరి వెధవా! నువ్వు ఇదంతా చూస్తూ ఊరుకున్నా వేరా? ఆ పాట వెనకున్డావొచ్చి వాళ్ళను పట్టు కోవొద్దట్రా?

ఖాద:-మీకు ఇదంతా ఇష్టంకాబోల్నని ఊరుకున్నాను. మీరు సహాయంకోసం అరిచారా? నాకు చెప్పారా వాళ్ళను పట్టుకోమని? పోనీ మీరే పట్టుకోలేక పొయ్యారూ?

బ్రహ్మ:-కుస్తీ పడదామంటే వాళ్ళు ఇద్దరూ, నేను ఒక్కణ్ణి ఐపొయ్యాను.... సరే కాని—నీకు తెలుస్తే తెలిసింది మనవాడివి కనుక ఫర్వాలేదు, ఇంక మూడో చెవిన పడ్డదంటేమాత్రం నీప్రాణాలు దక్కవు-ఖపడ్ దార్!

ఖాద:-ఈ ఖపడ్ దార్లకూ, సుబేదార్లకూ, జమేదార్లకూ, తహసిల్దార్లకూ, పంచదార్లకూ — నాకు భయంలేదు సార్! నేను అడిగింది ఇస్తేనే మీమర్యాద కాపాడు తాను. లేకపోతే రేపీపాటికే ఊరంతా డబ్బా వాయిస్తాను—

బ్రహ్మ:-(కోపంతో) నీకెంత తలబిరుసురా!

ఖాద:— ఇంత మంచిఛాన్సును నేను పోగొట్టుకుంటానా ? త్వరగా తేల్చండి — ఆకలవుతోంది—

బ్రహ్మ:—ఏదు—ఏంకావాలో ?

ఖాద:—నాకు మీరిచ్చే ఇరవైరూపాయిల జీతమూ చాలటం లేదు — పిల్లలుగలవాణ్ని; కనుక నాకు జీతం ఎక్కించండి—

బ్రహ్మ:—(విసుగుతో) ఎంతోయ్ ?

ఖాద:—యాభయ్యేన్నా లేందే సరిపోదు—

బ్రహ్మ:—ప్యూనుకు యాభైరూపాయిలంటే స్టుడియోవాళ్లు ఒప్పుకుంటారా !

ఖాద:—దానికీ మంఛి ఉపాయం ఆలోచించా.

బ్రహ్మ:—చెప్పు—

ఖాద:—వాళ్లు ఇచ్చే ఇరవై-రూపాయిలకూ, మీ జేబులోది ముప్ఫైరూపాయిలూ, కలిపి నెలతిరగంగానే, నా చేతులో పడెయ్యండి.

బ్రహ్మ:—ఇదట్రా నీ ఉపాయం ? నెలనెలకూ నా చేతిది వొదిలించుకు నేదా ?

ఖాద:—వాళ్లు పదివేలకూ కుచ్చుటోపీ తగిలిస్తే బాగుందేం?

బ్రహ్మ:—ఆ మాట ఇక్కడ అంటే అన్నావ్ కాని, ఇంకెక్కడా అనవోక.

ఖాద:—మరి నేను అడిగింది.

బ్రహ:—సరేలే.

ఖాద:—ఇప్పుడు మాట అని, తరువాత ఎగకొడదామని చూస్తున్నారేమో! ఏ నెలైతే ముప్ఫైరాలదో - ఆ నెలే మిమ్మ గూర్చి టామ్ - టామ్!

బ్రహ్మ:—ఫ్యాను వెధవకూడా ఎంత అలుసయ్యాను! (గొణుక్కుంటూ) పొద్దున్నే లేచి ఎవరి మొహం చూశానో కాని.

ఖాద:—పొద్దున గది చిమ్మేందుకు వొచ్చేప్పటికి, అద్దంలో మీ మొహం మీరే చూసుకుంటున్నారు సార్!

బ్రహ్మ:—ఏడిశావ్ - ఫో.

[ఫ్యాన్ వెళ్లిపొయ్యాడు. బ్రహ్మానందం కుడిచేతులో గడ్డం ఆనించి నేల చూపులు చూస్తున్నాడు. తెర పడ్డది.]

— జులై 1939.

[ఎల్డ్విన్ కథ చదివాక]

యూనిటీ ప్రింటర్సు, తెనాలి-జి. 96 28-8-46 కా-1000
సుందరాం అండ్ సన్సు, తెనాలి. ఫ. హెచ్చి. జి. 2.

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA131B131
పుస్తకం పేరు	ఎర్రబుట్టలు
తారీఖు	30/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	137
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Apsar
పేజీలు విడదీసినది	Thasin
స్కాన్ చేసినది	Ch. Ramya
పరీక్ష చేసినది	THASIN
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good